

● **Wacław Iwaniuk: Felieton na czasie - str. 11**

*Niezależny
magazyn
dla każdego*

Cena \$ 1.00

ECHO TYGODNIA

Nr 196 Toronto 17-23 lipca 1986

POLSKI JACHT POD STATUĄ WOLNOŚCI

Na uroczystości w Nowym Jorku, związane ze świętem narodowym Amerykanów i ponownym poświęceniem słynnej Statuy Wolności, wybrał się polski jacht Stomil ze siedmioosobową załogą pod dowództwem kpt Jana Piaseckiego

Nowojorska prasa z sympatią pisała o perypetiach Stomila. Przez dwa tygodnie jacht był unieruchomiony o 500 mil od Nowego Jorku. Zapanowała cisza morską - zawiódł wiatr, zawiodły też silniki i radio. Nie zawiodły ani morale załogi ani zapasy wina i piwa, o czym Amerykanie napisali z uznaniem.

Na paradę żaglowców Polacy zjawili się z szesćdzielnym opóźnieniem i jacht spędził 13 godzin u nabrzeża przy 45th Street, przez nikogo nie zauważony.

Kpt Piasecki wysłał do miasta swego zastępcę Dariusza Szymanskiego z meldunkiem o przybyciu Stomila. Skonczyło się na tym, że rolę gospodarzy przejęli ze staropolskim gestem członkowie Pułaski Association towarzystwa zrzeszającego nowojorskich policjantów polskiego pochodzenia.

GROŻNA DOKTRYNA GORBACZOWA

WE WROCŁAWIU NIE USTAJĄCE DEMONSTRACJE

Wrocław, niedziela, 13 lipca Cały ubiegły tydzień Wrocław był świadkiem demonstracji wzywających do uwolnienia więźniów politycznych.

W sumie władze zatrzymały osiemnastu osób. Większość skazano na wysokie grzywny pieniężne, za "zakłócanie porządku publicznego".

Znany krytyk literacki Andrzej Palkiewicz, ks. Ludwik Wisniewski, 81-letni profesor Marian Suski - wielki autorytet naukowy i moralny w środowisku akademickim, obrońca studentów w 1968, byli wśród osób które rozwinęły transparent z napisem **Uwolnić wszystkich więźniów politycznych**.

W centrum miasta samotnie protestował przeciwko więzieniu za przekonania student Paweł Skublak. Po 25 minutach został zatrzymany. W sobotę zatrzymano dalsze dwie osoby. Jedną z nich jest Leszek Budrewicz, od lat związany z działalnością studenckich grup niezależnych, który dał się poznać jako zwolennik idei pacyfistycznych. Po utworzeniu Solidarności współpracował z pismem związkowym.

Czołowy działacz dolnośląskiej Solidarności Piniór oświadczył w rozmowie z dziennikarzem zachodnim, że protesty będą trwały we Wrocławiu przez wiele jeszcze dni.

NIEDZIELA, 13 LIPCA Podwyżka cen na Węgrzech telewizory Junas z ZSRR podrożały o 9%, a naczynia metalowe importowane o 7%.

... O NIEPODLEGŁĄ, SPRAWIEDLIWĄ, DEMOKRATYCZNĄ POLSKĘ

W niedzielę 13 lipca zmarł w Warszawie w 98 roku życia prof. Edward Lipiński, wybitny uczyony i obrońca praw człowieka.

Polskiej nauce pozostawił dzieła takie jak *Studia nad historią polskiej myśli ekonomicznej*, *Teoria ekonomii i aktualne zagadnienia gospodarcze*.

Był wychowawcą dwóch pokoleń ekonomistów, bowiem od 1929 roku był profesorem Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, po wojnie Szkoły Głównej Planowania i Statystyki. Od 1950 - wykładowcą Uniwersytetu Warszawskiego.

Z jego inicjatywy powstał przed wojną Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen. Przez 19 lat po wojnie do 1965 był

Dokonczenie str. 4

Doktryna Gorbaczowa kolczasta pięść - pod tym tytułem ukazał się przed kilku dniami w dzienniku *New York Times* tekst Zygmunta Nagorskiego. Autor jest dyrektorem instytucji o nazwie Center for International Leadership, która prowadzi seminaria dla korporacji poświęcone etyce. Urodził się w Polsce.

Nagorski pisze:

Przemawiając w ubiegłym miesiącu na zjeździe polskiej partii komunistycznej w Warszawie Michaił S. Gorbaczow przesłał Wschodniej Europie groźny sygnał. Nazwijmy go doktryną Gorbaczowa i nie lękmy się - może się on okazać o wiele bardziej brutalny niż doktryna Breżniewa.

Różnica między polityką Breżniewa a polityką Gorbaczowa jest po części sprawą wyboru chwili. Leonid I. Breżniew ogłosił swoje credo - że władza komunistów jest nieodwracalna - już po fakcie, kiedy już wysłał czołgi do Czechosłowacji, aby zapobiec takiemu obrotowi rzeczy. Inaczej Gorbaczow - nie musiał działać, może podziękować gen. Wojciechowi Jaruzelskiemu za to, że ten zrobił brudną robotę dla Związku Sowieckiego ogłaszając stan wojenny i delegalizując Solidarnosc. Jednak na przyszłość, powiedział jasno w Warszawie sowiecki przywódca, Moskwa nie pozwoli by jakikolwiek ruch w rodzaju Solidarności podważał status quo we Wschodniej Europie. Możliwość jakiegokolwiek zmiany systemu komunistycznego na tym terenie wywołałaby natychmiast sowiecką reakcję włącznie z interwencją wojskową.

Było to oświadczenie przejrzyste i brutalne. Nigdy od czasu konferencji w Jałcie przed 41 laty Związek Sowiecki nie domagał się z taką mocą uznania swych praw w Europie Wschodniej. A nawet w Jałcie stanowisko sowieckie było bardziej mgliste, Stalin przynajmniej mówił o zezwoleniu na wolne wybory w Polsce. Nawet w Jałcie przywódcy sowieccy nie byli tak mocno związani z koncepcją imperium jak dziś wydaje się z nią związany Gorbaczow. Na tym właśnie polega olbrzymie znaczenie jego oświadczenia.

Dlaczego nie demonstrowały ruchy pokojowe w Niemczech Zachodnich, Wielkiej Brytanii, Holandii? Dlaczego nikt nie zazałał wyjaśnienia lub nie zapytał jakim prawem Związek Sowiecki deklaruje swe panowanie nad milionami niechętnych temu panowaniu ludzi od Niemiec Wschodnich po Bułgarię? Dlaczego żaden kraj nie zazałał specjalnego posiedzenia Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych? Jest smutnym faktem, że świat przyjął nową doktrynę Gorbaczowa jako coś nieuchronnego, jako instytucjonalizację układu istniejącego od lat czterdziestu.

Co mogą uczynić Stany Zjednoczone? Bardzo mało, z wyjątkiem śmiałego spojrzenia faktom w oczy i wyjaśnienia swego od dawna niepewnego stanowiska wobec Wschodniej Europy. Waszyngton wahał się przez czterdzieści lat. Czasami wydawało się, że chce zerwać żelazną kurtynę. Kiedy indziej tylko próbował utrudniać życie władcom wschodniego bloku, popychając do sankcji gospodarczych i ujmując się za sprawą dysydentów. A w jeszcze innych przypadkach wydawało się, że jest całkiem zadowolony z istniejącego stanu rzeczy.

Ta niepewność i te uniki stworzyły klimat fałszywych nadziei. W ciągu lat doszło do serii powstan - w Niemczech Wschodnich, na Węgrzech, w Czechosłowacji, potem w Polsce. A jednak, mimo wszystkich swych obietnic, Stany Zjednoczone nigdy nie udzieliły pomocy. Trzeba było wielu dziesięcioleci by Polacy i inni zdali sobie sprawę, że w swych rozpaczliwych wysiłkach by odzyskać strzępki wolności i godności ludzkiej - są osamotnieni. Wyidealizowana, uromantyczna Ameryka nadal była miejscem gdzie wschodni Europejczycy chcieli wyjechać, przystąpić do wolności i sprawiedliwości. Ale przestano widzieć ją jako potencjalnego partnera w walce przeciw komunistycznemu panowaniu we wschodnim bloku.

Szerzenie doktryny Gorbaczowa tego nie zmieni. Realistycznie rzecz biorąc, Stany Zjednoczone nie mają powrotu do bojowego okresu Johna Fostera Dullesa z jego obietnicami aktywnej pomocy i wojskowej interwencji. Wschodnia Europa pozostanie w sowieckiej sferze wpływów, a jak już teraz na pewno wiemy, każda próba wywołania się podjęta przez mieszkańców tego regionu może łatwo wywołać sowiecką interwencję militarną.

Stany Zjednoczone na konfrontację z Moskwą w przypadku takiej interwencji ani nie są przygotowane ani nie mają na nią ochoty. Nie ma szans, aby prezydent - jakikolwiek prezydent - lub Kongres był gotów na wystarczająco mocną reakcję. W najlepszym wypadku zastosowanoby sankcje gospodarcze, a Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych mogłoby uchwalić rezolucję potępiającą Związek Sowiecki. Wschodnim Europejczykom przelewającym krew by się oprzec Sowietom zasygnalizowałoby to przynajmniej, że nie zapomniano o nich kompletnie. Ale w końcu Związek

Dokonczenie str. 4

● **Oburzenie w Nowej Zelandii po uwolnieniu agentów francuskiego wywiadu** W Nowej Zelandii wystąpiła fala oburzenia społecznego po komunikacie stwierdzającym, że na skutek porozumienia między rządami francuskim i nowozelandzkim, przy pośrednictwie ONZ, dwaj agenci francuskiego wywiadu, odsiadujący w Nowej Zelandii karę 10 lat więzienia za zatopienie statku zielonopokojujcow w lipcu ubiegłego roku w porcie w Auckland, zostaną przekazani Francji, by spędzić resztę wyroku na znajdującym się na południowym Pacyfiku francuskim atolu Hoa. Przeprowadzony w Nowej Zelandii sondaz wykazał, że 76% Nowozelandczyków było przeciwko zwolnieniu agentów, nawet jeśli pociągnęłoby to za sobą odwet ekonomiczny. Wielu polityków nowozelandzkich wysmiało umowę, na skutek której Dominique Prieur i Alain Mafart zamiast siedzieć w więzieniu spędzą wakacje życia na słonecznym atolu w otoczeniu rodzin i przyjaciół. Premier Nowej Zelandii David Lange, który wcześniej wielokrotnie zapewniał, że nie będzie przedwczesnego zwolnienia agentów, broni umowy twierdząc, że pozostaje ona w zgodzie z "nowozelandzkim systemem prawnym".

● **Zamachy terrorystyczne w Portugalii, we Francji, Niemczech Zachodnich i Hiszpanii** W Monachium terroryści z ugrupowania "Fracja Armii Czerwonej" podłożyli bombę opancerzonej limuzyny czolowego uczonego zachodniemieckiego biorącego udział w badaniach nad amerykańskim projektem obronnych broni kosmicznych (SDI) Karl Heinz Beckurts i jego kierowca E Groppler zginęli podczas drogi do pracy. W Paryżu nastąpiła eksplozja 10 kg bomby w budynku poli-

cji. Zginął inspektor Marcel Basdevant (5 miesięcy przed emeryturą), 20 osób zostało rannych. Nikt nie wziął odpowiedzialności za wybuch. W Madrycie na skutek wybuchu 50 kg bomby zginęło 9 członków Gwardii Cywilnej, ponad 60 osób zostało rannych. Policja przypuszcza, że bombę podłożyła terrorystyczna organizacja ETA. W Portugalii na skutek terrorystycznego zamachu nowej organizacji lewicowej zginęły 2 osoby.

● **Kurt Waldheim zaprzysiężony jako prezydent Austrii** Zaprzysiężenie spotkało się z masowym poparciem Austriaków i ostrą krytyką mniejszej ilości oskarżającej Waldheima o przestępczą działalność w okresie II wojny światowej. Prezydent Waldheim oświadczył w dwa dni po zaprzysiężeniu, że nie ma nic przeciwko powołaniu międzynarodowego zespołu ekspertów do spraw sprawdzenia jego wojennej działalności. Oświadczenie Waldheima nastąpiło także po tym jak brytyjski członek parlamentu i historyk Robert James oświadczył, że jest w posiadaniu "bardzo znaczących" dowodów, wskazujących, że Waldheim był uwikłany w II wojnie światowej w egzekucję 7 żołnierzy brytyjskich oraz 3 greckich partyzantów.

● **1 miliard operacji na sekundę?** Agencja TASS podała, że uczeni sowieccy skonstruowali nowy mini-komputer mający zdolność przeprowadzenia 1 miliarda operacji na sekundę. Agencja podkreśliła, że jest to wynik o 50% lepszy od porównywalnych minikomputerów amerykańskich.

● **W Stanach Zjednoczonych zmarł w wieku 86 lat admirał Hyman Rickover, twórca amerykańskiej floty**

atomowych łodzi podwodnych

● **Nowojorski Sąd Najwyższy postanowił, że "Subway Vigilante" Bernard Goetz musi stanąć przed sądem z oskarżenia o usiłowanie zabojastwa czterech czarnych młodocianych, którzy zaażądali od niego 5 dolarów w nowojorskim metrze w roku 1984** Goetz wyciągnął pistolet i wypalił do nich. Jeden z atakujących znajduje się obecnie w stanie odkorowania mózgu i jest sparaliżowany.

● **W Wietnamie zmarł w wieku 79 lat sekretarz generalny wietnamskiej kompartii Le Duan** Był on przywódcą Wietnamu od czasu śmierci Ho Chi Minha w roku 1969. Nowym sekretarzem został 79-letni twardogłowy Truong Chinh. W latach 50-tych kierował brutalną akcją kolektywizacji rolnictwa.

● **Japonia osiągnęła w pierwszym półroczu br rekordową nadwyżkę eksportu nad importem 34,17 miliardów dolarów**

● **Przywódca Afganistanu ujawnia nadużycia** Nowy przywódca Afganistanu 39-letni Najib wystąpił w radiu kabilskim ujawniając nadużycia w wysokości 300 tysięcy dolarów popełnione przez przywódców młodzieżowych afganckiej kompartii. Najib wymienił kilka nazwisk. W jednym przypadku pobierano zółd za martwe dusze, w innym zdefraudowano fundusze przeznaczone na wybudowanie domu przyjazni afgansko-sowieckiej. Najib podkreślił, że winni zostaną ukarani i wystawieni przed osąd narodu. Przy okazji Najib - wychowanek KGB i poprzednio szef afganckiej służby bezpieczeństwa stwierdził, że nie podobają mu się szeroko występujące wśród kadr partyjnych korupcja i nepotyzm i że będzie te zjawiska wraz z innymi wzorowymi członkami partii bezwzględnie zwalczać. Najib ostrzegł, że niedopuszczalna jest także walka frakcji. Zdaniem Najiba kto się nie podporządkuje bezwzględnej jedności będzie musiał opuścić szeregi partii. Bezwzględna jedność partii jest potrzebna w walce z imperializmem. Najib zwrócił uwagę, że liczba ofiar w walce z mudzaheddinami stale rośnie. Najib należy do sprawującej władzę frakcji Parcham. Walczy ona od roku 1964 z frakcją Khalq. Według niektórych obserwatorów Najib otrzymał od ZSSR najwyższe stanowisko w Afganistanie by doprowadzić do jedności partii. Jeśli nie będzie to możliwe drogą pokojową, ucieknie się on zgodnie z tradycyjnymi technikami zalecanymi i wypróbowanymi już przez sowiecką kompartię i inne partie komunistyczne do czystek, procesów pokazowych, oskarżeń o szpiegostwo, obozów pracy itp.

● **Emisariusze Corazon Aquino** Prezydent Filipin, Corazon Aquino, mianowała dwóch delegatów, których zadaniem będzie prowadzenie dialogu z komunistycznymi rebeliantami. Obydwaj delegaci są wrogami byłego prezydenta F. Marcosa. Jednym z emisariuszy jest minister rolnictwa,

Ramon Mitra, drugim - były senator Jose Diokno, który stoi na czele komisji dochodzeniowej do spraw naruszania praw człowieka przez wojsko podczas 20-letnich rządów prezydenta Marcosa. Prezydent Aquino podkreśliła, że nie zamierza mianować żadnego komunisty na członka swego gabinetu. Partia komunistyczna żąda by komunisti zostali włączeni do rządu koalicyjnego na Filipinach. Od czasu wyjazdu Marcosa, Nowa Armia Ludowa - licząca około 30 tysięcy rebeliantów siły zbrojne filipińskiej kompartii - zintensyfikowała działania terrorystyczne, na skutek których zginęło ponad 1200 osób.

● **Były premier Belgii oszustem podatkowym** Paul Boeynants, były dwukrotny premier Belgii został uznany winnym oszustwa podatkowego oraz fałszerstwa i skazany na 3 lata więzienia z zawieszeniem oraz zapłacenie 13 600 dolarów grzywny. Sprawował on obowiązki premiera Belgii w latach 1966-68 i 1978-79. Prokurator udowodnił, że były premier osiągnął w wyniku oszustw korzyści materialne wartości 4,3 milionów dolarów. Przed procesem Boeynants wpłacił do skarbu państwa 527 tysięcy dolarów, aby pokryć zadłużenie pochodzące z nie płaconych od lat podatków.

● **Czy Kaddafi traci na znaczeniu?** Zachodniemiecki magazyn "Stern" opublikował artykuł o zamachu na życie majora Abdula Salaama Jallouda, który pełni w Libii rolę przywódcy nr 2. 15 maja 4 osobnicy otworzyli ogień do majora Jallouda, kiedy znajdował się on w swoim domu, niedaleko sowieckiej ambasady w Trypolisie. Jeden z uzbrojonych osobników, zidentyfikowany później jako krewny Kaddafiego, zginął z rąk ochrony osobistej Jallouda. Drugi z napastników został ranny. Należy on rzekomo do towarzystwa zony Kaddafiego, Saffii. Z artykułu wynika także, że Kaddafi, rzadko widywany od czasu amerykańskiego nalotu na Libię, przeniósł się do Beydy, która leży pomiędzy Tobrukiem a Benghazi. Od ponad dwóch miesięcy Kaddafi sprawuje władzę w Libii, siedząc w Beydzie lub w luksusowo wyposażonym autobusie, zbudowanym specjalnie dla niego przez zachodniemiecką firmę Mercedes. Od czasu nalotu amerykańskiego Kaddafi traci swą wyjątkową pozycję. Obserwatorzy zgodnie twierdzą, że coraz częściej słychać krytyczne głosy. Głównym zarzutem jest to, że posunął się on za daleko w prowokowaniu Stanów Zjednoczonych. Wprawdzie plakaty z podobizną Kaddafiego rozwieszono są nadal po całej Libii, ale w biurze majora Jallouda ich nie ma. Niektórzy obserwatorzy sceny libijskiej uważają, że Jalloud będzie dążył do zmiany pozycji. Spekulacje podsyła jeszcze bardziej jego wizyta w Moskwie, gdzie prowadził on rozmowy na temat stosunków sowiecko-libijskich i ewentualnego wejścia Libii do Układu Warszawskiego.

● **NASA podała, że pierw-**

szego lotu wahadłowca można oczekiwać najwcześniej na początku 1988 roku. Zdaniem NASA wahadłowiec i jego rakiety nosne muszą przejść szereg istotnych modyfikacji, zwiększających bezpieczeństwo astronautów i niezawodność lotów.

● **Wyroki na porywaczy "Achille Lauro"** W Genewie padły wyroki na porywaczy włoskiego linowca "Achille Lauro", oskarżonych także o zabojastwo kalekiego obywatela amerykańskiego 69-letniego Leona Klinghoffera. Sąd skazał 6 terrorystów palestyńskich. Trzech z nich, skazanych łącznie, otrzymało wyrok dożywotniego więzienia. Wśród nich znalazł się organizator całej akcji Abu Abbas. Trzech pojmanych otrzymało wyroki 30 lat, 24 lat i 15 lat więzienia. W USA córki L. Klinghoffera powiedziały, że uważają wyroki za łagodne.

● **Macao powróci do ChRL** Portugalia wyraziła już zgodę na powrót Macao do ChRL. Komunikat o rozmowach dwustronnych podkreśla, że przebiegają one bez zakłóceń, ale nie ustalono jeszcze terminu przekazania portugalskiej kolonii europejską w Azji. Założona w roku 1557 kolonia ta sąsiaduje z brytyjskim Hongkongiem. Liczba ludności wynosi około 450 tysięcy, z czego 98% stanowią Chinczyzy. Około 100 tysięcy mieszkańców posiada obywatelstwo portugalskie i będą oni mogli opuścić Macao w dowolnym kierunku.

● **Wietnamski atak na oboz Kambodzan** Wietnamska artyleria ostrzelała 29 maja oboz uchodźców kambodzańskich w Tajlandii. Zginęło 20 osób, w tym dwoje dzieci, wiele zostało rannych. W zaatakowanym obozie prowadzonym przez międzynarodową grupę pod auspicjami ONZ mieszka około 30 tysięcy cywilów, którzy opowiadają się za Czerwonymi Khmerami.

● **Premier Wielkiej Brytanii M Thatcher sprzeciwia się sankcjom ekonomicznym przeciwko RPA** Oświadczyła ona, że wprowadzenie sankcji nie przyniesie pozytywnych zmian w RPA. Dodała również, że nie sądzi, by z tego powodu, iż Wielka Brytania sprzeciwia się sankcjom, miałyby się rozlecieć Commonwealth. Powiedziała także, że nie wolno dopuścić do utraty przez świat zachodni RPA z jej bogactwami. Waznymi ze względów strategicznych wprowadzenie sankcji - zdaniem Thatcher - doprowadziło do zniszczenia "gospodarki, która odniosła największy sukces na kontynencie afrykańskim". Wiele Murzynów w RPA i w sąsiednich krajach czerpie dobrobyt z tej gospodarki. Powinna być ona zachowana, gdyż wówczas kiedy "apartheid" przestanie istnieć, wszyscy ludzie będą mogli przejąć dobrą gospodarkę. Nie wprowadzenie sankcji zdaniem Thatcher jest moralne, gdyż ich wprowadzenie spowodowało by bezrobocie, niedzę, większy opór rządu RPA do reform, byłoby na korzyść ZSSR i terrorystów.

ŚWIATOWIT na str 8

ECHO TYGODNIA

JACEK ADOLF i GRAŻYNA FARMUS

Adres do wysyłki, korespondencji ogłoszeń płatności rachunków
zamówień prenumerat

862 Tandridge Crescent, REXDALE, ONT M9W 2P2

TEL 743 - 5706 w godz 10 - 3 po poł

766 - 3774

ADVERTISEMENTS

- Display ads \$7 column inch ● Full page \$ 700 half page \$ 400
- Classified ads \$ 4 (up to 25 words) 5+ each additional word
- Box \$ 1.50 each issue

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skróto w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata półroczna \$ 25 roczna \$ 50

GORBACZOW BEZ MASKI

Reakcja na doktrynę Gorbaczowa, którą on sam ogłosił na zjeździe PZPR w Warszawie, była na Zachodzie prawie żadna. ZSRR będzie interweniować także militarnie, jeśli w obozie pojawiają się kontrrewolucyjne ruchy typu Solidarności. Jest to otwarte zaprzeczenie suwerenności każdego kraju w Europie Wschodniej i zapowiedź, że kto się będzie upominał o swoje prawa ludzkie, tego się rozgniecie czołgami.

Więc znowu przekonujemy się, że Polacy mogą liczyć tylko na siebie. Ale Polacy to nie tylko ci, co mieszkają nad Wisłą. My, imigranci, też jesteśmy Polakami. Ust nam tu nikt nie knebluje i pora, by teraz bardzo głośno zaprostestować przeciw doktrynie Gorbaczowa.

Jacek Adolf

THATCHER CONTRA
MULRONEY

Podczas wizyty premiera Wielkiej Brytanii Margaret Thatcher Brian Mulroneya w oficjalnym przemówieniu powitalnym zaprezentował stanowisko rządu w sprawie RPA, usiłując skłonić panią premier do nałożenia na ten kraj sankcji. Mulroney sugerował, że przyszłość Commonwealthu stoi pod znakiem zapytania w związku z rozbieżnością w sprawie RPA. Kanada planuje wprowadzenie nowych sankcji wobec tego kraju, jako środek nacisku przeciw panującemu tam apartheidowi.

Mulroney i Thatcher spotkali się niezależnie z reporterami, by wyłożyć swe stanowisko. Pani premier poinformowała ich, że dyskutowała już tę sprawę z Mulroneym, przestawiła mu swe stanowisko i nie ma nic do dodania. Jak wiadomo Thatcher zajmuje stanowisko, że sankcje gospodarcze przynoszą więcej szkody niż pożytku. Zaprzeczyła pogłoskom, że Mulroney miałby być pośrednikiem w jej rozmowach z krajami Commonwealthu w tej sprawie.

Podczas swej wizyty premier Wielkiej Brytanii usławiła swą obecnością międzynarodową wystawę w Vancouverze EXPO 86. Premier Brytyjskiej Kolumbii Bill Bennett określił ją jako wyjątkowego premiera, wyjątkowego kraju. Thatcher witało wielu sympatyków jej twardej linii politycznej. Jej przemówienie w Brytyjskim Dniu przerwała stojąca owacja.

DOCHODZENIE
W SPRAWIE BYŁEGO
MINISTRA

Rozpoczęło się publiczne śledztwo w sprawie ministra przemysłu Sinclaira Stevensa. Przesłuchania w związku z zarzutem czerpania osobistych korzyści z pełnienia rządowej funkcji. Przesłuchania prowadzi sędzia Sądu Najwyższego Ontario William Parker Stevens. Złożył rezygnację. Jeżeli jednak dochodzenie wykaże, że zarzuty wobec niego były bezpodstawne, wróci na sprawowaną funkcję.

MNIEJ SAMOCHODÓW
HYUNDAI

W Vancouver toczony są rozmowy z przedstawicielami rządu koreańskiego i koreańskiej firmy Hyundai Motor Co w sprawie ograniczenia importu popularnych samochodów tej firmy do Kanady. Ze strony kanadyjskiej rozmowy prowadzi nowo mianowana minister handlu zagranicznego Pat Carney. Rozmowy są reakcją na protest Japonii, która zarzuciła Kanadzie, iż ogranicza import ich samochodów, faworyzując Koreę. Wielki sukces jaki odnieśli Koreańczycy na

dek jest rządu 1 procenta. Oblicza się, że do wyraznego spadku przyczyniło się zatrudnienie 40 000 ludzi przy spisie powszechnym. Obecnie w całym kraju mamy 1 milion 205 tysięcy bezrobotnych.

PO CZARNOBYLU

Sowieci zwrócili się do kanadyjskiej firmy Hydro z prośbą o udostępnienie im sprzętu do wykrywania uszkodzeń w reaktorze, urządzeń pomiarowych oraz ubran ochronnych. W rozmowach pośredniczyli eksperci handlowi z Niemiec. Zachodni sprzęt najlepszego używany przez Hydro ma opinię najlepszego na świecie.

GŁODÓWKA
W WIELKIEJ SPRAWIE

Naomi Bronstein, organizatorka funduszu pomocy medycznej dla dzieci z krajów mniej rozwiniętych postanowiła zwrócić uwagę na ich tragedię głodówką. Naomi ma 40 lat jest matką 12 dzieci, z których siedmiu adoptowała. Fundusz o nazwie "Heal The Children Canada" założyła w 1981 roku. Z pieniędzy tych opłacane są skomplikowane i niedostępne w innych krajach operacje. Wiele dzieci skorzystało z jej pomocy. Zgłosiła się też do funduszu dzieci z Polski. Bronstein potrzebuje 150 000 dolarów do ratowania małych pacjentów, którzy już są w Kanadzie i czekają na operację. Dzięki głodówce udało się pani Bronstein zgromadzić 75 tysięcy dolarów. Wciąż za mało. A sprawa wielka. Życie

NIEOBECNI
RACJI NIE MAJĄ

Ed Broadbent, przywódca socjaldemokratycznej partii NDP oświadczył, że związki zawodowe nie powinny uchylać się od wzięcia udziału w bilateralnych rozmowach z USA w sprawie wolnego handlu. Niezależnie, czy zgadzają się ze stanowiskiem rządu kanadyjskiego czy nie. Canadian Labor Congress, organizacja jednocząca 2-milionowy ruch związkowy w Kanadzie odmówiła wzięcia udziału w tych rozmowach. Skądinąd związki zajmują stanowisko, że wolnorynkowa wymiana z USA grozi likwidacją tysięcy miejsc pracy w Kanadzie. Broadbent, również przeciwnik nowej koncepcji handlu, zapytany przez reporterów czy wzięłby udział w takich rozmowach odparł, że tak i że dałoby mu to szansę argumentowania bezpośrednio wobec osób podejmujących decyzje.

DŁUGIE ŻYCIE
NIEDŁUGA ŚMIERĆ

Wprowadzono nowe przepisy dotyczące leczenia pediatrycznego. Szczególnie istotne zmiany zasły w podejściu

umiera zaleca się lekarzom by nie kontynuowali leczenia, zwłaszcza gdy jest bezskuteczne, zwiększa ból i dyskomfort, przedłuża nieznacznie życie, kosztem dużego cierpienia. Decyzja zaprzestania leczenia ma być podjęta przez lekarza wraz z rodzicami. Nie oznacza to, że

KANADA

nowe zasady prowadzą do aktywnej eutanazji. Praktyka biernej eutanazji określonej przez lekarzy jako "zajęcie się wyłącznie bólem" jest powszechnie stosowana w szpitalach.

Nowe zasady postępowania, opublikowane i zaakceptowane przez 12 członków Canadian Pediatric Society poprzedza wstęp, w którym czytamy "Głównym zadaniem medycyny jest zachowanie życia, a nie przedłużanie procesu umierania".

ZAROBIA NA SIEBIE

Nowa era dla telewizji kablowej otwiera się w Kanadzie. Rządowa komisja radio-telewizyjna zapowiada wprowadzenie zmiany zasad finansowania lokalnych stacji "Community Channels" będących już od jesieni przyjmować płatne, prywatne ogłoszenia. Komisja zastrzega, że nie mogą to być filmy video, ale dla ewentualnych ogłoszeniodawców pozostają piosenki, napisy, zdjęcia. 428 stacji kablowych nie będą potrzebowały specjalnych licencji by produkować programy i czerpać z nich dochody. W dotychczasowym systemie programy realizowane były przez ochotników używających sprzętu używanego nieodpłatnie. Z możliwości takich korzystają również polskie stacje telewizyjne.

FOCZE USTAWY

Komisja rządowa, powołana do zbadania, na ile humanitarne są metody polowania na fokę, przyjęte w Kanadzie stwierdziła, że nie odbiegają od stosowanych powszechnie w rzeźniach miejskich. Komisja zdecydowała zarazem, że nie będzie powrotu do polowania na fokę w dawnym stylu ze względu na opinię publiczną, która jest im przeciwna. Młode, pokryte białym cennym futrem zwierzęta myśliwi ogłuszali drewnianą pałką. Metoda ta stosowana była od wieków przez zamieszkujących północne tereny Eskimosów. Polowanie było jedynym źródłem zdobycia pożywienia, a dziś głównym źródłem ich dochodów.

Komisja zaleca wypłacenie 120 milionów dolarów odszkodowania dla nowofundlandzkich myśliwych z tytułu strat, jakie ponieśli w związku z zakazem importu kanadyjskich futer na rynkach europejskich. Część pieniędzy przeznaczona zostanie na rozwój innych gałęzi gospodarki niż myślistwo. Państwo udzieli mieszkankom północy pożyczek indywidualnych na ten cel. A dla fok

TAM DALI
A TU ZABIORĄ

Minister zdrowia Jake Epp zapowiedział, że już wkrótce Ontario otrzyma 1 milion

dolarów tygodniowo na rozwój służby zdrowia z funduszy federalnych. Pomoc ta była dotychczas wstrzymana w rezultacie uznawania przez prowincję dodatkowych opłat pobieranych przez lekarzy. Obecnie, gdy przyjęto już ustawę zakazującą w Ontario "extra billing" fundusze popłyną znowu.

OMA zaleca lekarzom by przestrzegali wprowadzonego prawa, wysunęła jednak propozycję wprowadzenia opłat za usługi medyczne dotąd od nich wolne. I tak proponuje wystawianie rachunku OHIP za konsultację przez telefon (7 50), za każde 15 minut, spędzone w podróży do pacjenta lub w jego sprawie (21 50), konsultację z fachowcami (za każde 30 minut 50 dolarów).

KALEK WIĘCEJ
NIZ SĄDZIMY

Co ósmy Kanadyjczyk cierpi na pewien stopień kalectwa, donosi Statistics Canada na podstawie badań, przeprowadzonych w latach 1983-1984. Definicja kalectwa obejmuje zarówno poważne uszkodzenia ciała jak i zaburzenia słuchu czy choroby typu arthritis. Najwięcej zresztą kalek cierpi na zaburzenia ruchu związane z przebytymi chorobami mięśni i kości w tym artretyzmu i reumatyzmu. 77 procent kalek to niewidomi, a 71 głusi.

85 tysięcy mieszkańców Kanady potrzebuje do swobodnego poruszania się po domu specjalnych wind i ramp. Badania objęły osoby, które ukończyły 15 lat życia.

SZYBKO
I BEZ SPRZECIWU

W ostatniej chwili tuż przed zamknięciem sesji letniej parlament ontaryjski uchwalił kilka ustaw po czym opuścił osłupiałą publiczność, udając się na wakacje. I tak

- władze miejskie mogą teraz zgodnie z prawem wstrzymać wyburzenie budynku, który ma być zastąpiony przez drogie budownictwo prywatne. Miasta mogą wstrzymać wyburzenie na 2 lata. Ustawa ma zapobiec kurczeniu się liczby takich mieszkań w dużych miastach kosztem wysoce opłacalnych "condominiums".

- rząd będzie mógł ustalać ceny lekarstw i umożliwiać zastępowanie znanych drogich leków tanimi substytutami (o ile lekarz nie wymienia w receptce dokładnej nazwy leku),

- zwiększono na 130 liczbę miejsc poselskich w parlamencie,

- frankofoni będą mieli wyodrębnioną reprezentację w miejskich wydziałach oświaty,

- wprowadzono też ograniczenia wydatków przedwyborczych dla kandydatów na

BOGATEMU LEPIEJ

I cóż w tym dziwnego? Można się tej oczywistej prawdzie przyjrzeć z bliska. Statistics Canada przeprowadziła pierwsze w historii badania nad rodzimymi bogaczami. Okazuje się, że najwięcej bogatych rodzin żyje w Ontario. Dochód powyżej 200 tysięcy rocznie ma w Kanadzie ponad 63 tysięcy rodzin.

Czym się te rodziny trudnią? Biznes, medycyna, dentystryka, prawo, spekulacja giełdowa i rolnictwo - oto główne dziedziny zawodowe najbogatszych. Większość z tych bogatych i wykwalifikowanych wysoko ludzi czerpie dodatkowy dochód z dodatkowych inwestycji. Wielu najbogatszych nie pracuje wcale, czerpiąc tylko dochód z inwestycji kapitału. Bogaci zamieszkują większe, przeciętnie 9-pokojowe domy, wartość ponad 300 tysięcy dolarów. W owych zamożnych rodzinach co 3 kobiety pracuje zawodowo, przeważnie w wysoko kwalifikowanych zawodach. Na ogół potwierdza się prawidłowość, iż bogaci są lepiej wykształceni. Lepiej niż średnia krajowa. Dzieci urodzone w tych rodzinach uczęszczają do drogiej prywatnych szkół i kończą studia z rezultatami umożliwiającymi im pozostanie w elicie pieniądza. Większość bogaczy w Kanadzie rodzi się w owej elicie, która kumuluje i koncentruje swe kapitały.

Około 20 procent ludzi żyjących w luksusie osiągnęło tę pozycję startując od przysłowiowego zera. Wielu wśród nich to emigranci i ich dzieci. Mit czystobuta nie jest więc tak od prawdy daleki.

NIE JEST AZ TAK ZŁE

Badania socjologiczne z 1985 roku ujawniły, że co 5 kanadyjska rodzina żyje w biedzie. Znacząco, że ponad 59 procent jej dochodu przeznaczane jest na zaspokojenie podstawowych potrzeb wyżywienia, ubrań i mieszkania.

Bieda kanadyjska nie jest jednak przerazająca. 87 procent rodzin biednych ma kolorowe telewizory, 14 procent

magnetowidy, 48 procent zamrażarki, 24 procent maszyny do zmywania, 64 procent pralki i 61 procent suszarki. Ponad 50 procent samochodów, 19 procent ciężarówek i sprzęt turystyczny.

By nie znaleźć się wśród biedaków, tak fu określanych, samotna osoba musi zarabiać ponad 10 tysięcy dolarów, a 4-osobowa rodzina musi mieć dochód ponad 20 tysięcy dolarów.

liczba rodzin mniej za-

nie w tym roku na północno-amerykański kontynent 150 000 samochodów.

SPADEK BEZROBOCIA

Bezrobocie w Kanadzie spadło do 9,5 procent - poziom najniższy od 1982 roku. Spa-

określów wyborczych. Jest to niekwestionowany sukces liberalom w prowincji Ontario. W 1987 r. wygasa umowa o wzajemnym poparciu pomiędzy NDP i liberalami i będzie to najprawdopodobniej termin wolnych wyborów w prowincji.

Od przeszło roku obliczacie także miesięczny Koszt Wegetacji

W ostatnim kwartale 1984 r Koszt Wegetacji wyniósł 6000 zł i w ciągu ostatniego roku wzrósł do 8700 zł, czyli o 45%. Ceny wzrosły o 37%, co dowodzi, że nieznacznie podniosła się stopa życiowa, choć może tylko w badanych przez nas rodzinach (nasi respondenci zatrudnieni są przeważnie w dużych zakładach) Mamy nadzieję, że z czasem będziemy mogli powiedzieć coś więcej o stopie życiowej. Na razie potrafimy odpowiedzieć na pytanie, co dzieje się z cenami artykułów kupowanych przez ludzi mało zarabiających. Badamy wyłącznie rodziny biedniejsze, nie tylko dlatego, że właśnie nimi Związek musi się interesować, ale i ze względu na zasięg badań. Trzeba by mieć ogromną próbę, żeby co miesiąc znalazły się w niej rodziny kupujące lodówkę czy samochód.

Jednak lodówka jest w Polsce dobrem powszechnego użytku

Tak, ale my jej nie uwzględniamy w Koszcie Wegetacji, tylko w Minimum Socjalnym. Minimum Socjalne to koszt utrzymania rodziny na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za skromny, ale dopuszczalny. Oprócz Kosztów Wegetacji, pomnożonych przez liczbę członków rodziny, wchodzi do niego wydatki obliczane już nie na podstawie drobiazgowej analizy budżetów rodzinnych, ale przyjęte szacunkowo jako niezbędne na kulturę, wypoczynek, używki (bez alkoholu), podstawowe wyposażenie mieszkania. Liczymy Minimum Socjalne dla 4-osobowej rodziny składającej się z rodziców i dwojga dzieci. W grudniu 1984 r wynosiło ono 31 800 zł (4 koszty wegetacji po 6000 zł + 7800 zł), pod koniec roku ubiegłego wynosiło 43 339 (4 razy 8700 + 8539 zł).

Ile rodzin wchodzi w skład badanej przez Was próby?

Powiem tylko, że jest ich o wiele więcej, niż w próbie Instytutu Gospodarstwa Społecznego w latach 20-tych, którego obliczenia były podstawą negocjacji płacowych między związkami a pracodawcami podczas wielkiej inflacji. GUS ma oczywiście o wiele większą próbę, ale bada wszystkie wydatki i różne grupy społeczne i dochodowe. My zajmujemy się tylko uboższymi rodzinami pracowniczymi.

Jaki jest praktyczny sens Waszych badań?

Powinniśmy jako Związek i jako społeczeństwo orientować się, jaki jest poziom ubóstwa. Pod koniec roku średnia płaca w Polsce wyniosła ok 21 tys zł. Modelowa rodzina (2 + 2) o dochodach równych podwójnej średniej płacy, czyli 42 tys zł nie osiąga nawet naszego skromnego Minimum Socjalnego. Rodzina o takich samych dochodach, ale z trojgiem dzieci żyje już na poziomie Kosztów Wegetacji. Dopuszczenie do dalszego spadku realnych dochodów było by już zubożenie. Związek musi więc walczyć o dodatek drożyzniany oraz o przywrócenie realnej wartości zasiłków rodzinnych i wychowawczych ("Tygodnik Mazowsze" nr 160, 27 II 1986).

Emerytury i renty

1 marca 1986 r zgodnie z art 74 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin powinna zacząć się waloryzacja emerytur i rent. Artykuł ten przewiduje podwyżkę świadczeń proporcjonalną do wzrostu płac w roku poprzednim. A więc w 1986 r emerytury i renty miałyby wzrosnąć - z pewnymi ograniczeniami - o 19,6%, bo o tyle prawdopodobnie zwiększyły się płace w 1985 r według komunikatu GUS-u.

Waloryzacja emerytur i rent jest najcenniejszym punktem ustawy emerytalnej. Zapobiega bowiem powstawaniu tzw. starego portfela, czyli aktualizuje systematycznie wysokość emerytur i rent tak, by nie zależały one od roku zaprzestania pracy.

Do likwidacji "starego portfela" i wprowadzenia mechanizmu zapobiegającego tworzeniu się nowych "starych portfeli" zobowiązywał władze jeden z punktów Porozumień Sierpniowych.

Walka o sprawiedliwą ustawę emerytalną toczyła się przez cały 1981 rok i choć uchwalono ją dopiero w grudniu 1982 r, to w najważniejszych punktach jest ona zgodna z postulatami "Solidarności".

Niemal w przededniu rozpoczęcia waloryzacji rząd wystąpił z nowym projektem. Przewiduje on obniżenie wskaźnika waloryzacji do 15%, zamiast przewidywanych 19%. Zaoszczędzone w ten sposób pieniądze mają być przeznaczone na dodatkową podwyżkę dla "najbardziej potrzebujących", głównie dla emerytów sprzed 31 grudnia 1981 (z pewnymi preferencjami dla inwalidów i osób powyżej 75 lat). Podwyżka ta ma być rozłożona na 4 roczne raty, a początek jej płatności przypadałby we wrześniu 1986 r.

Wprowadzenie zmian uzasadnia się "komicznością ochrony najłabszych". Przesledźmy tę ochronę na konkretnym przykładzie. Emeryt sprzed 31 grudnia 1981, który otrzymuje najniższą obecnie emeryturę 7020

zł, obliczoną od postawy 10 300 zł, zgodnie z pierwotnymi zasadami waloryzacji dostawałby od marca o 1333 zł miesięcznie więcej. Natomiast wg nowego projektu podwyżka wyniesie 1052 zł od marca do sierpnia plus 282 zł od września (pierwsza z czterech rocznych rat). Oznacza to, że najuboższy emeryt ma dostać o 1165 zł więcej niż w roku 1985, czyli straci 168 zł w porównaniu z tym, co zapewnia mu ustawa.

Proponowana ochrona najuboższych polega więc na odebraniu stukilkudziesięciu zł miesięcznie w roku bieżącym, osłodzoną obietnicą nieznacznej poprawy w następnych latach. Wszyscy pozostali stracą więcej.

O co więc chodzi? Chyba nie tylko o dorazne "wygospodarowanie" gotówki, bo uzyskane oszczędności nie będą zbyt duże. Wydaje się raczej, że idzie o podważenie samej ustawy, o wycofanie się z waloryzacji. Minister pracy, płac i spraw socjalnych zapowiedział już przedstawienie do końca I półrocza zupełnie nowego projektu. Rozłożenie planowanej podwyżki na najbliższe 4 lata w sumie opłaci się rządowi - choć w tym roku nie zyska on zbyt wiele, to od przyszłego oszczędności sięgną kilkudziesięciu miliardów.

Oczywiście, że władzy zależy na tego typu oszczędnościach. Najłatwiej zawsze zabierać tym, którzy nie potrafią się bronić. Ale kto jeszcze forsował zmiany? W Lubanski, wiceprzewodniczący OPZZ, poinformował ("Związkowiec", nr 3/1968/), że rząd chciał zachować dotychczasowy zapis o waloryzacji, ale związki zawodowe domagały się zmiany w interesie najbardziej potrzebujących. One też żądają zmiany całej ustawy, by nareszcie była "sprawiedliwa". Szczególnie to wyraz troski o ludzi pracy.

W tych dniach rządowy projekt zmian waloryzacji rozpatrzy Sejm. Póki co, przy jednym głosie wstrzymującym się, zaakceptowała go Sejmowa Komisja do Spraw Polityki Społecznej.

("Tygodnik Mazowsze" nr 156, 30 I 1986)

Podajemy za Biuletynem Informacyjnym Biura Solidarności Za Granicą

EKOLOGICZNA TRAGEDIA

Oswiadczenie TKK

w sprawie stanu środowiska naturalnego w Polsce

Informacja o wybuchu w elektrowni atomowej w Czarnobylu wywołała w Polsce uczucie ogromnego zagrożenia, tym bardziej, że została ona podana dopiero wówczas, gdy radioaktywna chmura przeszła już nad krajem, a zatrucie wykryto w Szwecji.

Niedopuszczalny był także sposób przekazywania danych o stopniu skażenia. W powodzi liczb i fachowych terminów brakowało podstawowych informacji, jakie obszary są aktualnie objęte wzmogoną radiacją. Brak było również szybkich i jednoznacznych zaleceń ochronnych przed skażeniem, zwłaszcza w stosunku do dzieci i młodzieży. W sytuacji, w której rzecznik prasowy rządu w wielu sprawach kłamie w sposób oczywisty, społeczeństwo nie może mieć zaufania do rządowych, nie sprawdzonych przez nikogo informacji. Rozgoryczenie wywołuje również aspekt międzynarodowy całej sprawy, ukazujący niesamodzielną polskiego rządu i zależność Polski od ZSRR. W tej sytuacji oskarżenia, kierowane przez rząd PRL pod adresem polskojęzycznych radiostacji na Zachodzie, pełnią rolę zasłony dymnej ukrywającej fakt, że właśnie z nich społeczeństwo polskie dowiedziało się o wybuchu w Czarnobylu i wynikającym z niego zagrożeniu. Nagonka na nie jest więc zemstą za łamanie monopolu informacyjnego.

Wybuch w Czarnobylu zwrócił uwagę na zagrożenie ochrony środowiska. Nigdy jeszcze tak wyraźnie nie okazało się, jak bardzo wiążą się one z problemami wolności organizacji i swobody informacji. Do sierpnia 1980 r dane o zanieczyszczeniu środowiska objęte były całkowitym zapisem cenzury. W wyniku robotniczych strajków sytuacja uległa zmianie. W prasie pojawiły się ukrywane dotychczas informacje, powstały też niezależne ośrodki ekologiczne. W oparciu o ruch związkowy, przede wszystkim NSZZ "Solidarność", rozpoczęły one działania zmierzające do poprawy sytuacji.

Obecnie istniejące ośrodki ekologiczne, pozabawione oparcia w niezależnym ruchu zawodowym i możliwości odwoływania się do opinii publicznej, mają niewielki wpływ na decyzje rządowe oraz minimalne możliwości ograniczania niszczących działań ośrodków przemysłowych.

Niekiedy ekolodzy podają w prasie oficjalnej wiadomości o zanieczyszczeniach. Z tych publikacji oraz z artykułów i informacji w prasie pozacenzuralnej wyłania się obraz przerażający. Pod względem zanieczyszczenia powietrza Polska znalazła się na pierwszym miejscu na świecie. Przekroczone jest progowe zanieczyszczenie lasów. Przykrocie gazami, pyłami, związkami chemicznymi wielokrotnie przekracza dopuszczalne normy. Kurczą się zasoby czystej wody - rzeki i jeziora

zanieczyszczone są chlorkami, siarczanami i metalami ciężkimi (przed 5 laty takich wód było jeszcze 10%) 49% długości rzek jest poza wszelkimi kwalifikacjami. Skazona jest gleba. Wiele produktów rolnych nie odpowiada wymogom sanitarnym. Już dziś w Zagłębiu Miedziowym nie można prowadzić gospodarki rolnej i hodowlanej, w najbliższym czasie skażenie takie obejmie cały obszar województwa katowickiego. Nieprzemysłane inwestycje przemysłowe powodują zanieczyszczenie nielicznych dziś w pełni czystych obszarów. Ponad 35% ludności Polski żyje na terenach, gdzie zatrucie przekracza dopuszczalne normy. Brak jest środków na oczyszczalnie ścieków i urządzenia filtrujące. Kary za degradację środowiska są zdumiewająco łagodne, szczególnie jeżeli weźmie się pod uwagę, że żyjemy w kraju, w którym przeciętna wyroków sądowych jest najwyższa w Europie. Za wskaźniki produkcyjne płacą swym zdrowiem wszyscy mieszkańcy Polski. Ludzie są systematycznie zatruci w pracy, na ulicy, w miejscu zamieszkania i na urlopie. Budowana obecnie elektrownia atomowa w Żarnowcu oparta jest na technologii radzieckiej. Nie wiemy, jakie środki bezpieczeństwa zostały tam podjęte i czy nie grozi nam katastrofa o nieobliczalnych następstwach.

Tragiczna sytuacja ekologiczna w Polsce jest następstwem doktrynalnego forsowania rozwoju przemysłu ciężkiego i surowcowego. Również z doktryny wynikają dążenia władz do likwidacji wszelkich niezależnych organizacji społecznych i do zapewnienia sobie monopolu informacyjnego. Poprawa obecnego stanu może nastąpić jedynie w wyniku zasadniczych zmian w systemie polityczno-gospodarczym. Tylko zorganizowany nacisk i społeczna aktywność wyrażająca się w tworzeniu niezależnych instytucji będzie mogła zmusić władze do zaniechania obecnej polityki.

13 maja 1986 r

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna
Zbigniew Bujak (region Mazowsze),
Jan Andrzej Górny (region Śląsko-Dąbrowski),
Marek Muszyński (region Dolny Śląsk)
oraz przedstawiciele regionów
Gdańskiego i Małopolska

EWOLUCJA A NIE PRZEWROT

Jedna z amerykańskich sieci prasowych przeprowadziła wywiad z Lechem Wałęsą, który powiedział:

"Jedni uważają, że kierują związkiem, który istnieje. Inni, że stają na czele związku nie istniejącego. Chociaż jednak Solidarność zdelegalizowano, to właśnie ona ma rację i wytycza jedynie słuszny kurs dla całej Polski. Stawia ona na ewolucję, nie na przewrót."

Solidarność osiągnie cele jakie sobie postawiła - reformy ekonomiczne i polityczne.

Jest to nasz obowiązek, który w przyszłości zrealizujemy co najmniej w 95 procentach. Oczywiście trudno jest przewidzieć kiedy to nastąpi. Może to się zdarzyć wkrótce, może także znacznie później. Wszystko zależy od sytuacji polityczno-ekonomicznej."

Kiedy te cele zostaną osiągnięte on sam, Wałęsa, prawie na pewno nie będzie już przywódcą związku. Jako symbol może bowiem przeszkadzać raczej niż pomagać.

Nigdy celem Solidarności nie było obalenie rządów. Oczekujemy dobrze funkcjonującego systemu gospodarczego i autentycznych wyborów. Systemu, w którym każdy miałby prawo do wypowiedzenia własnych poglądów bez obawy, że znajdzie się za to w więzieniu.

Wstrzymując się od jednoznacznych ocen osoby gen. Jaruzelskiego i sekretarza KC KPZR Michała Gorbaczowa, Wałęsa powiedział o sobie amerykańskiej dziennikarce, że jest amatorem a nie profesjonalnym politykiem i zaznaczył, że w każdym momencie trzeba brać pod uwagę realia geopolityczne, a rozmiar reform przystosowywać do możliwości i ich ograniczeń, by nie narazić nikogo.

Zapytany o różnicę postępowania między nim a Jaruzelskim, Wałęsa powiedział: "Każdy z nas mógł się kierować odmiennymi wyobrażeniami o tym, co jest dla Polski korzystne."

Wałęsa mówił o udziale społeczeństwa w ruchu Solidarności. "Nie musi to być wcale ruch masowy, wystarczy by Solidarność, przygotowując i realizując program reform społecznych, ekonomicznych i politycznych, była rodzajem elity potrafiącej wskazać najlepsze rozwiązania."

Wałęsa mówił o trzech stadiach rozwoju Solidarności. Pierwsze stadium mieści się w datach sierpień 80 - grudzień 81, kiedy związek szukał miejsca w sercu Polski i nie zdołał zapobiec krachowi gospodarstwu, a także politycznemu. Obecnie związek znajduje się w

Dokonczenie str 6

WAŁĘSA

Dokonczenie ze str 5

drugiej fazie, trudnej i niebezpiecznej, kiedy powstają nowe programy, mające usunąć stare, nieużyteczne już struktury

Poprawić sytuację Polaków mogą lepsza organizacja pracy, realizm społeczny, wolne wybory, odmienny więc model od tego, który w oparciu o przemoc lansuje partia

Jak daleko można się posunąć?

Ludzie, którzy swobodnie wypowiadają swoje poglądy mają obecnie tylko jedno wyjście - powędrować za kraty. W środowiskach gdzie opracowuje się nowe programy częstym pytaniem jest, jak daleko można posunąć się z reformatorskimi zamierzeniami, na jaki stopień odwagi można sobie pozwolić

Trzecia faza to wprowadzanie w życie programu Solidarności, ale kiedy to nastąpi - w znacznej mierze zależy od postępowania władz

Nawiązując do błędów popełnionych przez liderów związkowych Wałęsa powiedział, że w chwili powstania Solidarności związek był z uwagi na panujący ustrój w opozycji do władzy. Stworzyła się w ten sposób sytuacja kolizyjna. Nikt rozsądny nie mógł się spodziewać, że wolne związki zawodowe rozkwitną będąc w państwie typu sowieckiego. Konsekwencją tego był stan wojenny

Lech Wałęsa zauważa pewne pozytywne rezultaty reform sytuacji ekonomicznej, ale korzystne skutki tego rodzaju przedsięwzięć dadzą o sobie znać za 200 lub 300 lat

W chwili obecnej Wałęsa zadowolony jest ze swojej pracy w Stoczni Gdanskiej im. Lenina, gdzie ostatnio otrzymał nawet wyróżnienia za pomysły racjonalizatorskie

ROZKŁAD
WSCHODNIEJ
EUROPY

O ile z punktu widzenia nomenklatury układ stosunków w krajach Europy Wschodniej zależnych od Moskwy wydaje się niewzruszony, o tyle spojrzawszy na to od dołu, od strony społeczeństwa, odnosi się wrażenie wręcz przeciwnie. Dokonują się tu daleko idące przemiany

Timothy Garton Ash pisze

Oddolne przeobrażenia dokonujące się w tych społeczeństwach noszą raczej znamiona rozkładu niż reform

W Europie Wschodniej jesteśmy świadkami rozkładu reżimów totalitarnych i powolnego z oporami cofania się państwa totalitarnego. Rozkład ten przynosi wiele skutków na raz i pociąga za sobą ogromne koszty. Postępuje spadek stopy życiowej, pogarsza się jakość opieki zdrowotnej, rosną zaniedbania w dziedzinie ochrony środowiska

Łabędzi śpiew komunizmu

Jednocześnie stwarza to jednak pewne możliwości. Pod wieloma względami sprawujący władzę cienko przędą w obliczu społeczeństw coraz lepiej wiedzących czego chcą, sami mając coraz bardziej mgliste, a przy tym cyniczne wyobrażenie własnych celów, przywódcy komunistyczni pozwalają na rozwój sytuacji, a raczej nie przeszkadzają takiemu rozwojowi sytuacji, w którym dochodzi do zjawisk jakiegoś właściwie zwalczania powolnego ze wszystkich swych sił

Na ich uniwersytetach czyta się Hayka i Orwella. Kapitalizm na domorosłą skalę kwitnie pod ich nosem. Tłumy tłoczą się do kościołów

To od strony komunizmu dobiega teraz melancholijny, łabędzi śpiew. Zorganizowana opozycja polityczna, niewielkie grupy przez nieporozumienie nazywane na Zachodzie dysydentami, stanowią istotny składnik tego rozwoju sytuacji. Wytarczają drogę, ogniskują, przyspieszają przejawy niezadowolonych w szerokich kręgach społecznych, kształtują opinię publiczną i wydają oceny. Niemniej dostrzeganie wyłącznie albo głównie tak zwanych dysydentów to trwanie z pola widzenia całości zjawiska. Bo jest jeszcze cała reszta czyli ogół

Podobnie, mówiąc o opozycji, łatwo jest o nieporozumienie, gdyż w rozgrywce społeczeństwa ze sprawującymi rządzący sprawą nie jest stawiana w ten sposób, że do czego możemy nakłonić władzę, tylko jak możemy

władzom przeszkodzić w robieniu tego co chcą, albo jeszcze lepiej - co możemy zrobić tak, aby nam władze nie przeszkodziły

Nurt przemian omija władzę
i płynie dalej

Społeczeństwa wschodnioeuropejskie nadal niewiele mogą zrobić sprawującym nad nimi władzę i niewiele mogą im przeszkodzić w robieniu tego, co chcą. Były co prawda niewielkie akcje protestacyjne po Czarnobylu, ale kto na serio uwierzy, że rządy krajów wschodnioeuropejskich zamierzają swych planów wzrostu wykorzystania energii nuklearnej? Co więcej, jeżeli władzom w tych krajach zależy na zapobieżeniu czemuś, to są one w stanie temu zapobiec. Jeżeli zechcą na przykład pozamykać działaczy podziemnej Solidarności, to ich pozamykają. Prawdziwym cudem związanym z aresztowaniem Zbigniewa Bujaka było to, że udało mu się ukrywać przez cztery i pół roku

Ale nurt przemian społecznych omija władzę i płynie dalej. Nie mogą zrobić przeciwko temu więcej niż król Kanut, który według legendy staroangielskiej chciał zatrzymać w biegu morskie fale

Na X Zjeździe PZPR w Warszawie gen. Jaruzelski, przemawiając w obecności Michaiła Gorbaczowa, mówił o normalizacji w Polsce. W tym samym jednak dniu prymas Polski i wszyscy biskupi odprawiali w katedrze poznańskiej uroczyste nabożeństwo na pamiątkę powstania w Poznaniu przed 30 laty, kiedy siły bezpieczeństwa zabiły przeszło 70 osób

Robotnicy w roku 1956 - powiedział ks. kardynał Glemp - protestowali przeciwko błędom popełnionym przez władzę i zapłacili za to własną krew. Po nabożeństwie kilka tysięcy osób poszło z pochodem pod pomnik wzniesiony w okresie Solidarności ku czci poległych w 1956 roku. Pochód rozpędzono pałkami, ale tym razem nie strzelano do ludzi. I to też jest polska normalizacja

"Piąta kolumna świadomości społecznej"

To prawda, że nigdzie indziej w Europie Wschodniej dążenia społeczne i narodowe nie znajdują tak jasnego i dramatycznego wyrazu jak w Polsce. Niemniej, i nie ma co do tego wątpliwości, występują one również gdzie indziej, nawet na dachach węgierskich nowobogackich i nawet w knajpach Pragi, gdzie przybierają kształt, jak to dowcipnie powiedział dramaturg czeski Vaclav Havel, piątej kolumny świadomości społecznej

Jest niezwykle trudno powiedzieć w jaki sposób przeobrażenia społeczne przebiegają w przeobrażeniach politycznych i w jaki sposób głos ogółu dałby się słyszeć na którymś z kolejnych zjazdów partyjnych. Ale na dłuższą metę do tego dojść musi. Nawet dziś już da się dostrzec pewne następstwa przemian społecznych i to nie tylko w tym, czego władze nie robią wcale i w czym nie przeszkadzają ogółowi, ale i w tym na przykład, że zaczynają ukazywać się społeczeństwu przystrojone w szaty narodowe. Jest to jeden z licznych sposobów na udawanie, że władza jest prawomocna, że są strażnikami tradycji narodowych co w jakimś tam sposób, aczkolwiek całkiem ubocznie, rzutuje jednak na ich stosunki z Moskwą

Jeszcze trudniej jest powiedzieć, w jaki sposób Zachód mógłby osmielać ten rozwój sytuacji albo nawet nanawiać. Jednak byłoby wskazane żeby zrozumiał, że zmiany które zarysowują się w Europie Wschodniej na najbliższe dziesięciolecie mają określony kierunek ogólny - w stronę nie reformy lecz rozkładu, nie systematyczne i z góry zaplanowane zmiany, lecz niesystematyczne zmiany od dołu. Nie finlandyzacja, tylko - co?

"Ottomanizacja" -
a nie finlandyzacja

Kilka lat temu ukulem na łamach tego oto tygodnika pojęcie "ottomanizacji", w nawiązaniu do rozkładu imperium ottomańskiego czyli tureckiego, by przedstawić w jaki sposób wyobrażam sobie rodzaj zmian do jakich dojść by mogło w Europie Wschodniej. Myślałem o takim procesie, w ciągu którego w miarę rozpadu władzy i zanikania zarliwości ideologicznej centrum imperium, zaczynałyby wyciągać z tego korzyści różne kręgi społeczne, gospodarcze i wreszcie polityczne, dopóki w końcu, w jakiejś dla przykładu Serbii nie wyznaczy się chrześcijańskiego gubernatora. Ale co, bezlitosni historycy rozszarpali moją analogię o imperium ottomańskim i z całą pewnością wypadnie jeszcze długo zaciekać zanim, że jednak sięgnę raz jeszcze po tę moją analogię, pojawi się znowu chrześcijański wielkorządcą w Pradze, w Budapeszcie lub w Warszawie. Zanim jednak zgłosi się ktoś z lepszym pomysłem niż mój, będę nadal mówić raczej o ottomanizacji niż o finlandyzacji

W Budapeszcie pewien wybitny pisarz węgierski starał się odmalować mi w jaki sposób społeczeństwa wschodnioeuropejskie najskuteczniej mogą doprowadzić do zmian. "Musimy doprowadzić do rozkwitu stu kwiatów" - powiedział. "Musimy być jak hydra o ty-

siącu główach" I wtedy jego twarz o cienkich, ironicznych rysach, rozjaśnił uśmiech zadowolenia, że znalazł właściwy, oddający to o co mu chodzi obraz. Rozmowa odbywała się po Czarobylu i pisarz dodał jeszcze "Musimy działać jak izotop stronu, który jest powolny, niewidzialny, ale śmiertelny"

Artykuł Asha ukazał się w tygodniku *The Spectator*

PISZA O NAS

RECEPTA NA
NOWY POLSKI
KRYZYS

Warszawski korespondent brytyjskiego tygodnika *The Economist* zatytułował najnowszą korespondencję **To tak wygląda normalizacja?**

Większość Polaków i prawie każdego cudzoziemca zaskoczy twierdzenie, że w Polsce sytuacja jest normalna. Ale to właśnie powiedział Gorbaczow na X Zjeździe PZPR

Ale do normalizacji daleko. Panuje spokój, osiągnięty za cenę wygnania Polaków z dziedziny polityki i zmuszenia ich by się zamknęli w sobie. Tak samo, jak to zrobiono w Czechosłowacji po usunięciu Dubczeka przez armię sowiecką

Zjazd partii był uroczystością obchodzoną przez tych, którzy stawiają znak równania między spokojem a pokojem. Przed zjazdem wylapano dużą część podziemia, łącznie z jego przywódcą Zbigniewem Bujakiem, telewizja i oficjalna prasa przedstawiała zdelegalizowany związek zawodowy jako coś trochę tylko lepszego niż zachodnia siatka szpiegowska Rosjanie, którzy zawsze byli tego zdania, byli zachwycaeni

W rewanzu Gorbaczow powiedział na zjeździe, że pierwsze strajki Solidarności były po części protestem przeciw błędom rządów Gierka. To oczyszcza ustępujący Komitet Centralny, który w 20% składał się z byłych członków Solidarności. Nadszedł czas wybaczenia, a nade wszystko zapomnienia. Gorbaczow obsypał Jaruzelskiego gorącymi komplementami, a generał ucałował go publicznie co najmniej dwa razy

Partia wykonała taniec na grobie solidarnościowej "kontrewolucji". Ale delegaci nie odpowiedzieli na zasadnicze pytanie - jak mianowicie odbudować partię jako siłę tworczą. Jeśli normalizacja ma przebiec z okresu spokoju w okres tworczy to komunisty muszą w jakiś sposób zdobyć zaufanie zwykłych Polaków

Partia nie przyszła do siebie po utracie przeszło miliona członków w latach 1980-82. Jakość lokalnego kierownictwa jest niska, jego wpływ na gospodarkę maleje. Na zjeździe było wiele krytycznych wypowiedzi o wyprawianiu reformy gospodarczej, spadku wydajności, nędznym eksporcie. Były to wypowiedzi uczciwe. Reforma gospodarcza ma być konstruktywnym aspektem normalizacji, ma zainteresować Polaków w odbudowie kraju, ale reforma trzeszczy i jest nierówna

Aprobata Gorbaczowa dla Jaruzelskiego może pomóc w dalszym popuszczeniu ugłi. Prawdopodobnie jeszcze w lipcu zostanie ogłoszona amnestia dla niektórych więźniów politycznych, a kościoł i państwo zaczną wymieniać się ustępstwami w związku z kolejną papieską wizytą w Polsce. Gen. Jaruzelski chciałby przekonać Polaków, że panowanie komunistów jest jedyną realną możliwością i że nie ma alternatywy. Oznacza to ukroczenie wpływu pro-solidarnościowych księży i piętnowanie działaczy Solidarności jako członków bandy ekstremistów

Recepta na nowy kryzys

Kłopot polega na tym, że Solidarność weszła w krwiobieg i to jest jedną z przyczyn dla których trudniej jest "znormalizować" Polskę niż Czechosłowację. Ostro występują świadomości praw obywatelskich i gotowość do walki o te prawa. Lecz Polacy nie mają legalnego forum gdzie mogliby się głośno skarżyć poza PRONem (nie wiele więcej niż fasada partii) i samą partią (którą wielu Polaków wini za całą zabagnioną sytuację). To właśnie jest nie rozwiązany problemem gen. Jaruzelskiego i nie wykluczone, że jest to problem nierozwiązalny. Jaruzelski nie usunął frustracji Polaków. Usunął tylko możliwości ich wyrażania. Wygląda to jak recepta na przyszły kryzys

SZCZĘŚLIWE MAŁŻEŃSTWO

"Niezwykłym środkiem" nazwał Jaruzelski stan wojenny, w przemówieniu na otwarcie zjazdu partii, wprowadzony w celu "torowania drogi do socjalistycznej odnowy"

Tak wyraznie jeszcze zaden przywódca komunistyczny nie wypowiedział się strzelanie do strajkujących robotników, czołgi na ulicach miast, zakaz zbierania się i wychodzenia, masowe aresztowania i obozy internowanych dla myślących inaczej - wszystko to po grudniu 1981 służyło dla utrzymania systemu, którego większość narodu nie chce

Na honorowej trybunie partyjnego festiwalu, trzy metry za plecami Jaruzelskiego siedział potężny szef Kremla Michaił Gorbaczow. Występujący w cywilu generał musiał przyznać, że pięć lat po zamachu stanu sytuacja w Polsce nadal nie jest pomysłna

Niska wydajność pracy, znikoma efektywność gospodarcza, zła organizacja pracy, niewłaściwi ludzie na niewłaściwych miejscach doprowadziło do sytuacji gospodarczej w jakiej się znajdujemy. To, tak jakby muzycy i teolodzy przejęli stanowiska w gospodarce, skarżył się szef partii

Przeciwko złemu zarządzaniu i złemu zaopatrzeniu rynku, zalecił Jaruzelski receptę, którą już przed 10 laty jeden z jego poprzedników Edward Gierek próbował zastosować: *wstrzymanie podwyżek płac, podwyżki cen i "weryfikacja polityki kadrowej"*

Honorowy gość Gorbaczow, podczas prawie pięciogodzinnej samokrytyki swojego polskiego satrapy, rozglądał się zdruzgotanym wzrokiem po sali. Trudności dnia codziennego sąsiada nie poruszały go za bardzo

Jednogłośnie wybrany ponownie sekretarz, zebrał od honorowego gościa najwyższe pochwały, w stylu "wybitny mąż stanu, jego ostre polityczne spojrzenie oraz jego energia, umiejętność rozwiązywania bardzo skomplikowanych problemów" dopomogły Polsce wyjść z bardzo krytycznej sytuacji

Kiedy Gorbaczow spojrział na salę i zobaczył zmieszane twarze delegatów, dodał jak na urągawisko iż nie powiedział tego wszystkiego z grzeczności, lecz z głębokiego przekonania

Następnie szef Kremla przeszedł do sprawy, kryzys w Polsce udowodnił jak niebezpieczna jest orientacja ekonomiczna na Zachód. Aby to się już nigdy w przyszłości nie powtórzyło, niezbędna jest ścisła współpraca dwóch największych krajów socjalistycznych Polski i Związku Sowieckiego

Plany, o których Gorbaczow tylko wspomniawszy, zostały faktycznie już dawno omówione za zamkniętymi drzwiami. Polska ma w przyszłości być w "stosunkach specjalnych" ze Związkiem Sowieckim - jasno mówiąc, być jeszcze bardziej prowadzona przez Moskwę na pasku

Polska w latach siedemdziesiątych, jak zaden inny kraj socjalistyczny, była nastawiona na handel z Zachodem, teraz będzie postawiona pod sowiecką kuratelę, swoje plany o reformie musi ostatecznie pogrzebac

Przeprowadzona do tej pory polowiczna decentralizacja będzie cofnięta, obecnie tak jak w NRD czy Czechosłowacji olbrzymie przedsiębiorstwa mamuty będą nakręcać produkcję. W przeciwieństwie do swoich socjalistycznych sąsiadów, przedsiębiorstwa polskie będą pra-

Na warszawskim zjeździe partii, szef Kremla Gorbaczow ubezwłasnowolnił Polskę: sowieccy menadzerowie będą w przyszłości kontrolować polską gospodarkę

cowaly w kooperacji z sowieckimi. Oznacza to, że sowieccy menadzerowie będą mogli - tak jak to było tuż po wojnie - kierować polską produkcją. Jest to ukochana idea Gorbaczowa, ponadnarodowa integracja - "metoda gospodarcza na nadchodzące tysiąclecie". Niestety, trudno będzie dokonać to ze zrujnowaną Polską

Mimo wielkich wysiłków w ubiegłych latach, kryzys gospodarczy w Polsce stale się pogłębia. Dochód narodowy wykazuje tendencję stagnacji. Eksport po krótkim okresie wzrostu znowu spadł, inflacja wzrosła do 20%. Z powodu wysokich procentów, góra zadłużenia nie tylko się nie zmniejsza, lecz rośnie. Zadłużenie Polski na Zachodzie wynosi przeszło 60 miliardów marek

Perspektywy na przyszłość są również bardzo kiepskie. Park maszynowy w zakładach pracy jest zdany do użytku tylko w 63%, transport tylko w 50%. Po to żeby poprawić sytuację trzeba szybko sprowadzić z Zachodu części zamienne, a na to potrzebne są dewizy, których nie ma

Wydajność pracy jest także bardzo niska. Jaruzelski w swoim przemówieniu poinformował, że robotnik przemysłowy nie pracuje w ciągu tygodnia przez półtora dnia. Aby zatrzymać robotników w przemyśle kluczowych - górnictwie i stoczniach, wywindowano ich uposażenia, łącznie z godzinami nadliczbowymi

do wysokości 75 tys. miesięcznie, jest to trzy razy tyle ile zarabia profesor uniwersytetu

W celu sprawowania politycznej kontroli nad robotnikami rząd bardzo poszerzył administrację Biura Personalne zatrudniając po 80 osób, których zadaniem jest sprawowanie nadzoru

Kierownicy i ideologiczni burokraci nadają ton polskiej partii. Z 2,1 mln członków partii, od 1980 r. wystąpiło więcej jak milion. Obecnie większą połowę 51,5% stanowi "inteligencja", nazywając rzecz po imieniu są to aparatczycy

Naprzód wysunęli się przedstawiciele kierownictwa i służby bezpieczeństwa Partii: liberalowie jak Rakowski, czy tak zwany "beton" jak Olszowski utracili swoje wpływy

Dla Gorbaczowa może to być tylko bardzo wygodne. Do zaplanowanego zdalnego sterowania Polską lepiej nadają się posłuszeni, przyzwyczajeni do wykonywania poleceń, urzędnicy jak świadomi robotnicy czy rolnicy

Z tej sowiecko-polskiej sytuacji prymusowej Polacy wymyślili nowy dowcip: "brutalny mężczyzna pyta swoją sąsiadkę: chcesz wyjść za mnie za mąż? Sąsiadka odpowiada - nie" i odtąd żyli długo i szczęśliwie

Tłum S. CECH

Der Spiegel, 7 07 1986 r

VI MIĘDZYNARODOWY ZJAZD IMMUNOLOGÓW

W dniach 6-11 lipca odbył się w Toronto VI Międzynarodowy Zjazd Immunologów. Ulice Toronto zaroily się gorąco rozprawiającymi ludźmi, których cechą charakterystyczną były jednakowo wyglądające wisniowe torby z emblematem Zjazdu

Na Kongres przybyło przeszło 6,200 immunologów z ponad 70 krajów świata. Immunolodzy w poszczególnych krajach zrzeszeni są w krajowych towarzystwach immunologicznych, a te z kolei, w Międzynarodowej Unii Towarzystw Immu-

nologicznych. Do Unii tej należy również Polskie Towarzystwo Immunologiczne, którego prezesem jest obecnie prof. Stefan Mackiewicz z Poznanskiej Akademii Medycznej

Immunologia jest to nauka o odporności i obejmuje takie działy jak odporność w chorobach zakaźnych, zapobieganie odrzucaniu przeszczepionych organów, zapobieganie chorobom alergicznym, chorobom z "autoagresji", rola odporności w procesie starzenia się, odporność podczas ciąży itp. Ostatnio problem AIDS, choroby w której wirus atakuje i niszczy układ odpornościowy stał się również jednym z centralnych zagadnień, któremu immunolodzy poświęcają dużo uwagi. Dowodem tego, jak ważnym wydarzeniem w życiu Kanady był torontowski Kongres jest fakt, że obrady Zjazdu otworzył Minister Zdrowia i Opieki Społecznej Jake Epp, zaś Jej Ekscelencja Gubernator Generalny pani Jeanne Sauve specjalnie przybyła do Toronto, by powitać i przemówić do uczestników. Gubernator Ontario, p. Lincoln Alexander przyjął przedstawicieli Zjazdu w salach Queen's Park

Kongresy Immunologów odbywają się co trzy lata. Ostatni Kongres miał miejsce w Kyoto, w Japonii, następny odbędzie się w Zachodnim Berlinie, a za sześć lat immunolodzy spotkają się w Budapeszcie. Przygotowanie tak olbrzymiego Kongresu wymaga niezwykle dużego nakładu pracy i czasu. Torontowski Komitet Organizacyjny rozpoczął działalność już przed pięciu laty

Zjazd to nie tylko wykłady i zebrań w licznych salach olbrzymiego Metro Convention Centre. Strona towarzysząca Zjazdowi jest również bardzo istotną częścią tej imprezy, wtedy to bowiem najłat-

wiej nawiązuje się znajomości i kontakty naukowe. Imprezy towarzyskie z okazji Zjazdu były wyjątkowo atrakcyjne, bowiem odbywały się w tak ciekawych miejscach, jak Fort York, Ontario Place i Harbourfront. Jednym z punktów kulminacyjnych Kongresu był koncert zorganizowany w Roy Thomson Hall. W ramach popisów grup etnicznych uczestnicy Kongresu mieli również możliwość oglądania polskiej grupy tanecznej "Polanie", którą obdarzyli gorącymi oklaskami

Prezes Komitetu Organizacyjnego, a zarazem znany kolekcjoner sztuki Indian kanadyjskich, dr Bernhard Cinader zorganizował, z okazji Kongresu, wystawę sztuki indyjskiej, "The Birch Bark Sings", która jest obecnie otwarta dla zwiedzających w Ontario Place

Zjazd dał okazję do wielu spotkań w mniejszych grupach. Miłym gestem ze strony dra Aleksandra Brzeskiego, dyrektora firmy farmaceutycznej SANDOZ z Montrealu było zaproszenie wszystkich polskich immunologów. Na spotkanie to przybył także senator dr Stanley Haidasz z małżonką, a również nestor polskich immunologów i wieloletni kierownik katedry mikrobiologii Uniwersytetu w Buffalo, profesor Feliks Milgrom z małżonką. W serdecznej atmosferze przy licznych cocktailach i tradycyjnym "sto lat" licznie zgromadzeni rodacy znaleźli wspólny język, niezależnie od aktualnego miejsca zamieszkania. Równie liczne spotkanie Polaków miało miejsce podczas lunchu w domu dra Stanisława Dubiskiego znanego czytelnikom z "Pigułek"

Polskie Towarzystwo Immunologów mogło się poszczycić nadspodziewanie liczną reprezentacją na Zjeździe. Stało się to dzięki stypendiom przyznanych przez organizatorów Zjazdu, ale przede wszystkim dzięki pomocy Polonii Torontons-

kiej. Każdy polski immunolog, który otrzymał stypendium (wystarczało ono jedynie na pokrycie opłat rejestracyjnych), miał zapewnione bezpłatne zakwaterowanie w polskim domu na czas trwania Zjazdu. We wszystkich wypadkach, było to znacznie więcej niż zakwaterowanie goście byli karmieni, goszczeni i wożeni na prawach uprzywilejowanego członka rodziny, a nie tylko noclegowicza. Akcja kwaterek w Toronto była pierwszą w historii zjazdów naukowych i poza Polakami objęła także inne narodowości. Dr Stanisław Dubiski, jako przewodniczący Hospitality Committee nie tylko znalazł 25 polskich rodzin chętnych do udzielenia gościny Polakom (Dr Dubiski zapewnił nas, że to było stosunkowo łatwym zadaniem), ale również wyszukał kwatery dla ponad 200 młodych uczestników, począwszy od Australijczyków i Chinczyków, a skończywszy na Turkach i Włochach. Inicjatorem tej akcji był dr Dubiski, który początkowo zobowiązał się, że znajdzie bezpłatne kwatery dla immunologów z Polski. Pomyśl ten spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem przez Komitet Organizacyjny, który poprosił dra Dubiskiego o zorganizowanie podobnej akcji kwaterek dla uczestników z innych krajów. Wybitnej pomocy w tej akcji udzieliły torontonskie organizacje etniczne

Z okazji Zjazdu, Dora de Pedery Hunt, wybitna artystka kanadyjska wykonała pamiątkowy medal, pozłacany egzemplarz tego medalu został wręczony Jej Ekscelencji Gubernatorowi Generalnemu Kanady, pani Jeanne Sauve

Na ilustracji: Godło VI Międzynarodowego Zjazdu Immunologów i pamiątkowy medal zaprojektowany z okazji Zjazdu przez Dorę de Pedery Hunt. Medal przedstawia portret Karola Landsteina, jednego z twórców immunologii

Lech Jan JAMKA

Gorbaczow - nowe prognozy

Zmiana kierownictwa ekipy rządzącej na Kremlu objawiona ukazaniem się na arenie politycznej Gorbaczowa jak zwykle pociągnęła za sobą pewnego rodzaju zainteresowanie jeśli chodzi o kolejne, nowe zapowiedzi Politbiura dotyczące poprawy stanu gospodarki i podniesienia standardu życia w ZSRR

Sięgając pamięcią wstecz to, co wiele lat temu głosił Chruszczow, a potem Breżniew, dziś powtórzyło się raz jeszcze i dlatego, zwążywszy na krytyczny stan ekonomiczno-gospodarczy Kraju Rad, nie wydaje się by bunczucnie wypowiedane na łamach prasy i w środkach masowego przekazu przez Gorbaczowa słowa mogły w niedalekiej przyszłości przeistoczyć się w realne skutki

W jednym z ostatnich przemówień Gorbaczow powiedział, że do roku 2000 wysokość stopy życiowej w ZSRR zostanie podwojona. Do owego stwierdzenia powrócimy później, a tymczasem posłuchajmy co mówi rencista o nazwisku Gładun mieszkający w mieście Rowno - "Aby kupić kilka pomidorów, musiałem stać w kolejce ponad 4 godziny" I przykład następny - w Moskwie, w mieście mającym priorytet jeśli chodzi o zaopatrzenie, na kupno kilku pomidorów trzeba postać w kolejce już tylko 40 minut. Są one tzw. pierwszego sortu, czyli - małe, zielone, w najlepszym wypadku żółte. Brakuje jarzyn, owoców. Niedostępna na codzień jest cebula, kapusta, dynia, ogórki. Dziennikarzowi Prawdy mieszkającemu w Briansku, 400-tysięcznego miasta przedstawił obszerną listę artykułów codziennej potrzeby, których, mimo usilnych starań miejscowych władz, nie dostarcza się do sklepów. Miejscowy sekretarz partii Misko powiedział, że sytuacja ta powtarza się z roku na rok. Rzecz oczywista, tej szczerej wypowiedzi partyjnego dygnitarza z Brianska nie należy uważać za dowód szczególnej odwagi cywilnej jako obywatela i urzędnika radzieckiego - jest to pociągnięcie zgodne z obecną linią propagandy, faktem wiążącym się w Rosji sowieckiej nieodmiennie ze zmianą kierownictwa partyjno-panstwowego w celu odpowiedniego oddziaływania na publiczną opinię zarówno w kraju jak i na świecie. Krótko mówiąc - każdemu nowemu kierownictwu w Rosji wstępującemu na wyznany Kreml konieczna jest nowa oprawa propagandowa do przekazywania ponownie starych, niesprawdzonych przedsięwzięć i pomysłów. Stąd taka, a nie inna postawa towarzysza Misko z miasta Briansk. Na łamach Prawdy opublikowano przedłożony przez partię nowy kompleksowy program dotyczący zmian w gospodarce i ekonomice. Według Gorbaczowa program ten ma przynieść radykalną poprawę jeśli chodzi o wzrost produkcji przedmiotów i środków codziennego użycia dla ludności. Przedruk programu wypełnił połowę szpalt 6-stronicowej Prawdy z dnia 9 października. Około 2000 roku standard życia obywatela Rosji sowieckiej podwoi się. Następnie przewiduje się, że jeśli w roku 1985 przemysł lekki wyprodukował towar o wartości 300 rubli w przeliczeniu na głowę jednego mieszkańca (równowartość dwóch pensji), to w roku 2000 produkcja w tej branży osiągnie wartość 490 rubli. Wzrosnie produkcja butów rok 1984 - 2,7 pary rocznie na jednego obywatela, 2000 rok - 3,4 pary. Zakłada się, że po 15

latach na 20 osób będzie przypadało jedno nowe radio, na 40 - 1 magnetofon i 1 lodówka

Wyliczone również, że w roku 2000 wyprodukuje się w ZSRR 12,5 - 13 milionów odbiorników telewizyjnych, w tym tylko 3 miliony o programie czarno-białym. Do tego dojdzie 120 tysięcy wideo-rekorderów, co wyniesie, jak zauważył zartobliwie jeden z niemieckich dzienni-

karzy - 1 aparat na 150 członków partii. Wzrosnie ilość aut, zegarków kwarcowych i kamer filmowych. Sowiecki przemysł meblowy w ciągu najbliższych 15 lat ma dostarczyć każdemu mieszkańcowi produktów na sumę 150 marek (49 rubli), co w zasadzie równa się cenie zakupu jednego krzesła. Zwiększy się produkcja sanitariów i środków higieny osobistej. Szerzej dostępne będą instrumenty muzyczne, zabawki i sprzęt do pracy w ogrodzie. Dostarczy się 1,7 razy więcej papieru do drukowania gazet - Prawda będzie liczyła 10 stron. Zapowiada się skanalizowanie wszystkich miast w ZSRR. Poszerzy się i udogodni sprzedaż na ra-

ty. Rzecz by się chciało, po przeczytaniu owych kolorowych prognoz, że rok 2000 będzie początkiem rajy po którym przechadzać się będzie dostanio ubrany i najedzony do syta sowiecki obywatel, z zegarkiem kwarcowym na rękę i kamerą filmową na ramieniu. Słodkie miraż, jedna zapowiedz goni drugą, a tymczasem wiadomym jest, że przy dochodzie narodowym 2268 rubli rocznie na głowę

jednego mieszkańca (granica między w USA w przeliczeniu na dolary) niemożliwością będzie, przy zachowaniu tego samego ustroju i systemu zarządzania gospodarką, podnieść podwójnie wydajność produkcji aby zaspokoić potrzeby nawet najmniej wybrednego kolchoznika

Dziewięć lat temu podobnie mówił Breżniew i dziś, znając skutki jakie dały próby zreformowania gospodarki Kraju Rad jest już niemalże pewnym, że i Gorbaczow, pozujący na inteligenta i rzutkiego polityka, nie zmieni nic na korzyść, nie poprawi nic w codziennym życiu obywatela Gładuna z miejscowości Rowno, staro, schorowanego rencisty stojącego ponad 4 godziny w kolejce po zielone pomidory

I, chociaż dziś, czy za lat 15, sytuacja będzie taka sama - meldunki terenowych komitetów partyjnych będą nadal donosiły do władz centralnych o przekraczaniu rocznych planów produkcji. W zakładach i fabrykach

Reasumując - pogoda ta sama, chociaż inne prognozy

W POŁ WIECZE HISZPAŃSKIEJ WOJNY DOMOWEJ

WOJNA DYKTATUR

50 lat temu, 17 lipca, w Hiszpanii rozpoczęła się jedna z najkrwawszych wojen domowych. Dane co do ofiar są tylko szacunkowe, zwyczajowo mówi się o 1 milionie bezpośrednio bądź pośrednio zabitych na skutek wojny. Przeglądając różne cyfry dotyczące ofiar tej wojny zauważyłem, że u renomowanych badaczy pojawiają się następujące szacunki: 300 tysięcy zabitych w bezpośrednich walkach, ponad 100 tysięcy rozstrzelanych (około 50 tysięcy przez Nacjonalistów i trochę więcej przez Republikanów, tutaj głównie przez prostałinowskich komunistów), około 100 tysięcy zmarłych bezpośrednio na skutek wojennego głodu, braku lekarstw, niewłaściwej opieki bądź braku opieki nad rannymi, itd. Do liczby ofiar należy zaliczyć także liczbę uchodźców, tych uciekających przed wojną i tych uciekających ze względów politycznych w czasie wojny bądź po wojnie - wynosi ona około 500 tysięcy i jest również cyfrą przybliżoną.

W grudniu 1935 roku, na skutek ciągnących się od dawna demonstracji lewicowych, robotniczych, socjalistycznych i komunistycznych, oraz pod wpływem roznych małych, lokalnych rewolucji, konserwatywny rząd Radykalnych Republikanów i katolickiej prawicy wybrany w roku 1933 zgodził się na nowe wybory. W lutym następnego roku wybory te wygrał nieznacznie większością głosów, co jest znaczące, gdyż świadczy o "rownej" polaryzacji Hiszpanii, Front Ludowy - koalicja lewicowych republikanów oraz socjalistów dowodzona przez byłego premiera Azanę i popierana przez związki zawodowe, anarchistów i komunistów. Po zwycięstwie Frontu Ludowego, w Hiszpanii nastąpił organizowany przeważnie przez anarchistów i prostałinowskich komunistów tzw. chaos rewolucyjny, w wielu miejscach Hiszpanii miały miejsce lokalne rewolucje październikowe. Spora liczba prawników wysokich oficerów w armii hiszpańskiej przekonana, że rząd Azany jest rządem słabym i że prędzej czy później ulegnie wpływowi komunistów, co doprowadzi do krajowej rewolucji bolszewickiej wypowiedziała posłuszeństwo rządowi rozpoczynając rebelię i tym samym trwającą prawie 3 lata wojnę domową. Rebelianckie wojsko od samego początku otrzymało poparcie klas wyższych i średnich oraz katolickiego kościoła. Rebelianci zostali poparci także, przez początkowo słabą - lecz stopniowo rosnącą w siłę, półfaszystowską partię - Falangę. Po

pewnym czasie na czoło ruchu Frontu Nacjonalistycznego wysunął się generał Francisco Franco, który w kwietniu 1937 roku przejął Falangę czyniąc z niej na prawie 40 lat, aż do swej śmierci w roku 1975, bazę swego dowództwa i swoistej dyktatury.

Hiszpańska wojna domowa nie była, jak głosi, ciągle popularny stereotyp, zwycięstwem faszystów nad demokracją, lecz zwycięstwem prawicy nad lewicą, religii nad ateizmem i hasła Carlistów "Bóg, Wolność, Ojczyzna, Król" nad dyktaturą proletariatu Lewicowcy i tym podobnej masy komentatorzy nadal podkreślają, że hiszpańska wojna domowa była inspirowana przez Niemcy i Włochy międzynarodowym spiskiem faszystów przeciwko konstytucyjnie wybranemu rządowi w celu zniszczenia demokracji w Hiszpanii, ale była to faktycznie wojna, która uniemożliwiła sowieckiemu imperium powołanie do życia pierwszego totalitarnego państwa komunistycznego w Zachodniej Europie.

Siły Nacjonalistów odniosły całkowite zwycięstwo militarne nad siłami Republikanów.

Franco wygrał, gdyż a) otrzymał pełne poparcie kościoła katolickiego, z wyjątkiem drobnej garstki lewicujących księży. Zresztą kościół nie mógł mieć najmniejszej wątpliwości, po której stronie się opowiedzieć, rosnący w siłę i znaczenie komunistyczny głoszący ateizm, podobnie też jak w Rosji sowieckiej wojujący ateizm rozumieli dosłownie, paląc kościoły i zabijając około 6 tysięcy osób duchownych, w tym 12 biskupów, b) oddziały Nacjonalistów były prawdziwym zawodowym wojskiem, ze świetną kadrami wyższych oficerów na czele z Franco, oraz z dostateczną do wygrania wojny dyscypliną, lewicy do końca wojny nie udało się przekształcić oddziałów milicji w Armię Czerwoną, c) Nacjonalisci byli zjednoczeni, Franco był ich niekwestionowanym wodzem, Republikanie byli podzieleni na wiele obozów, toczących niejednokrotnie krwawe walki między sobą, w ten sposób między innymi nabrał właściwego stosunku do Związku Sowieckiego i komunizmu późniejszy autor "Folwarku Zwierzęcego" i "1984" G. Orwell, który wziął udział w wojnie po stronie Republikanów, walcząc w szeregach antytotalitarnego Partii Obróbki i Unifikacji Marxistów, partii, która została oskarżona o trockizm, a następnie o zdradę na rzecz Franco i rozwiązana, komu nie udało się

w porę czmychnąć został przez komunistów rozstrzelany, d) pomoc Niemiec i Włoch dla Franco była bardziej wazącą niż pomoc ZSRR dla Republikanów. Warto jednak pamiętać, że aczkolwiek Mussolini posłał do Włoch około 50 tysięcy żołnierzy, a kominternowska Brygada Międzynarodowa liczyła 40 tysięcy osób z 27 krajów, z których ponad połowa zginęła, trzeba widzieć, że wojna była toczona głównie przez samych Hiszpanów, czynnik międzynarodowy miał swój wpływ na wojnę, ale uważam, że nie miał decydującego wpływu na jej wynik.

Związek Sowiecki i hiszpańska lewica poniesiła druzgocącą klęskę militarną, ale odnieśli zwycięstwo zwycięstwo propagandowe. Dowodem tego jest to, że do dzisiaj hiszpańska wojna domowa kojarzy się raczej z książką Hemingwaya "Komu bije dzwonek", bądź z obrazem Picassa "Guernica", a nie np. z wyznaniem jednego z nielicznych Brytyjczyków walczących po stronie Nacjonalistów, mam tu na myśli pracę P. Kempa "Walczylem dla Franco", bądź z tekstami Orwella dotyczącymi jego hiszpańskich przygod.

Zwycięstwem propagandy sowieckiej jest również stereotyp, który utożsamia wygraną Nacjonalistów i Franca z zwycięstwem faszystów. Jest to jednak oczywiście sprawa sporna. Nawet jeśli zgodzimy się z tym, że Franco był faszystą (osobiscie wyznaję inny pogląd) to trzeba zauważyć, że faszyzm Hiszpanii czasów Caudillo był daleko czymś innym niż faszyzm włoski czy niemiecki. Hiszpania współpracowała z Niemcami w czasie II wojny światowej, ale nigdy nie przystąpiła do Układu Osi pozostając cały czas państwem formalnie neutralnym i nigdy nie rzuciła swych żołnierzy na pomoc Rzeszy. Falanga nigdy nie stała się prawdziwą partią faszystowską, będąc w różny sposób podporządkowana Kościołowi, nigdy nie powołała też do życia oddziałów paramilitarnych. W "faszystowskiej" Hiszpanii nie było też obozów koncentracyjnych, obozów pracy, pokazowych procesów etc.

Wreszcie, co również w tym kontekście nie jest bez znaczenia, w ciągu ostatnich dekad swego życia, Franco poczynił cały szereg kroków, które po jego śmierci pozwoliły bezbolesnie i spokojnie przejąć władzę królowi Juanowi Carlosowi, który następnie rozpoczął proces demokratyzacji Hiszpanii na wzór zachodni.

SWIATOWIT

TROCHĘ HISTORII

TROCHĘ WSPÓŁCZESNOŚCI

Ugoda w Hadziaczu

W nawiązaniu do tekstu KLUSZYŃ 1610
z cyklu ZWYCIĘSTWA ORĘZA
POLSKIEGO

W DZIEMIANCZUK

Niewiele jest okresów w naszej historii kiedy to Rusini byli przyjaźnie nastawieni do Polaków

Chciałem wspomnieć o takim wydarzeniu, które odbyło się w małym miasteczku Hadziaczu na Ukrainie w roku 1659. Wtedy to odbył się wielki zjazd, który był zakończeniem jedenastoletnich krwawych walk i przewrotów spowodowanych buntem Chmielnickiego. Przybyła starszyzna kozacka z hetmanem Janem Wyhowskim na czele i panowie polscy wybrani przez króla i sejm. Wspólnie mieli się porozumieć ze sobą by zgodnie odtąd wspólnie na ziemiach Rzeczypospolitej. Sami Kozacy pod dowództwem nowego hetmana zwrócili się z tym do Polski. Twardą przeszli oni szkołę w czasie jedenastoletnich walk. W tymże czasie nastąpił rozłam wśród Kozaków i Bogdan Chmielnicki nawiązał rokowania z carem rosyjskim i w roku 1654 oddał Rus pod jego zwierzchnictwo. Zebrana w Perejasławiu rada kozacka uchwaliła zjednoczenie Rusi Kozackiej z Rosją, z którą łączyła ją bliskość języka i wspólne prawosławne wyznanie.

Kozacy poddawali się Turcji i Moskwie. Wiedzieli, jak źle jest pod ich panowaniem. "Lepsza złota wolność polska niż moskiewski ucisk" - tłumaczył Kozakom ich otoman.

Posel polski w obszernym przemówieniu wykazywał, ile zła wyrządziły długoletnie wojny. Podkreślił ciężkie położenie Kozaków pod berłem moskiewskim. Przypominał jak car wyznaczał Kozakom na atamanów swoich ludzi, jak zagarniał dochody dla siebie, jak wydawał rozkazy duchowienstwa, więził księży i zakonników. "Mówiliście dawniej - wołał - "złe Polacy", teraz musicie przyznać "gorsi Moskale". Ratujcie się póki czas. Łączcie się z nami. Ratujmy wspólną ojczyznę" - Mowcę nagrodzono okłaskami. Wszyscy byli zgodni, że należy spisać punkty wzajemnej umowy. Po rozważaniach i naradach spisano postanowienie ugody hadziackiej.

22 maja 1659 roku odbyło się uroczyste zatwierdzenie i zaprzysiężenie tzw. ugody hadziackiej przez króla Jana Kazimierza i Senat Rzeczypospolitej.

Układ zaprzysiężony przez obie strony w dniu 22 maja 1659 roku w Warszawie przekształcił Rzeczypospolitą polsko-litewską w twór tralisticzny polsko-litewsko-ruski. Obok Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego miało istnieć Wielkie Księstwo Ruskie, po obu stronach Dniepru. Trzy województwa, mianowicie kijowskie, czernichowskie i braclawskie zostały wydzielone z Korony i miały odtąd stac pod władzą hetmana Kozackiego, wyznaczonego przez króla spośród 4 kandydatów, wyłonionych przez stany Księstwa Ruskiego. Wspólnie miały być Senat, Sejm i Monarchia. W senacie mieli zasiadać biskupi prawosławni. Wojsko kozackie w Księstwie Ruskim miało li-

czyć 30 tys. zbrojnych głów. Na ziemiach ruskich miały powstać nowe szkoły ruskie, drukarnie, dwie akademie ruskie. "Hetman (czyli otoman) i wojsko zaporoskie - głosił akt ugody hadziackiej - wracają do Rzeczypospolitej jako wolni do wolnych, równi do równych, zacni do zacnych". Miłosc i brafnia zgoda miała odtąd łączyć naród ruski (tak po raz pierwszy mówili o sobie Kozacy) z narodem polskim i litewskim.

Zaprzysiężenie układu dokonano się, jak opisuje prof. Koscialkowski, w sposób bardzo uroczysty na Zamku w Warszawie. Jan Kazimierz w stroju koronacyjnym, trzymając rękę na Ewangelii powtarzał za prymasem słowa przysięgi. Z tarasu zamkowego huczały działa. Następnie wśród bicia dzwonów kościelnych, przysięgał ks. prymas Wacław Leszczyński. Potem przysięgało jeszcze paru dygnitarzy świeckich i kościelnych, a następnie przedstawiciele Kozaków. Dziękczynne "Te Deum" w kościele św. Jana zakonczyło uroczystość.

Ugoda ta, porównywana czasem z unią lubelską z roku 1569, nie weszła w życie. Rzeczypospolita nie potrafiła się zdobyć na wielki wysiłek militarny, by opanować sytuację nad Dnieprem. A po wkroczeniu nowej, potężnej armii rosyjskiej, Kozacy znowu przeszli na stronę Moskwy. Już w 5 miesięcy po uroczystości w Warszawie hetman Wyhowski został obalony i Kozacy znowu oddali się pod opiekę cara.

Ugoda z roku 1659 dotyczyła ziem nad Dnieprem, a nie Wołynia i Małopolski. Wschodniej Rusini zaś nie nazywali się wtedy Ukraincami. Ale historia daje nam wymowne nauki. Jak przed 327 laty Kasztelan Bieniewski, tak i my możemy mówić do Ukrainców na okupowanych przez Sowietów terenach.

"Już teraz spróbujcie wolności polskiej i moskiewskiej, doznajcie wolności i niewoli. Mówiliście "zli Polacy". Teraz musicie przyznać "gorsi Moskale".

Pouczająca jest też ta zapowiedź amnestii sprzed 327 lat, gdy Jan Kazimierz pusił w niepamięć wszystkie przestępstwa "izby nikt od nikogo krzywdy żadnej, zemsty, pozwów i kary nie doznawał".

Wspomnienie tej mądrej próby rozwiązania problemów Ukrainy jest niemile Moskwie. To też jest głucho o niej tam, gdzie rządzi potulne wobec Kremla "politbiuro".

ZRODŁA
S. HORYSZEWSKI - *Rozwoj Polski Niepodległej*, Lwów 1934
Encyklopedia Powszechna PWN, Warszawa 1976
G. Gebertowa, *Historia Powszechna*, Jerozolima 1942

STABILIZACJA POD LUFA

Komentarze polityczne piora profesora Adama Bromke publikowane gęsto w *Torontonskim Starze* czytamy nieodmiennie z obrzydzeniem. Zbyt przejrzyste wydaje mi się w nich podobieństwo do aktualnych panujących w demokracji mod propagandowych. Dziwiło by mnie bardzo gdyby w lipcowym numerze nie ukazało się coś co, przedstawiłoby w ciepłym świetle aktualne osiągnięcia, generalskiej optyki - zjazd partii. Nie było więc niespodzianki gdy ponad brodą, okularami i wysokim czółem znajomego profesora ujrzałam tytuł "Jaruzelski wniósł pewną stabilizację do Polski".

Jest dla mnie jednakowoż nadal zagadką dlaczego w najbardziej wrażliwych momentach sowieckiego systemu akademicki ten uczonego zabiera głos w popularnej prasie czy innych bardziej jeszcze popularnych mediach. Warto przypomnieć tu kilka znakomych momentów w karierze popularyzacji aktualnych osiągnięć kanadyjskiej politologii: ogłoszenie stanu wojennego w Polsce, zmiany na Kremlu i wybór Gorbaczowa, zamach na papieża i bułgarski w nim udział - czemu profesor szczerze i bezinteresownie zaprzeczał.

Adam Bromke - profesor Mc Master University, jest Polakiem i jest to fakt, z którego powinniśmy być dumni, gdyby nie powszechne przekonanie, iż jego publicznie wygłaszane opinie odbiegają zasadniczo od odczucia emigracji polskiej i jej reprezentacji. Rozbieżność ta jest tak znaczna, że Kongres KPK w Winnipegu uchwalił, że profesor nie reprezentuje stanowiska Polonii. I dobrze, gdyż gdyby tak było zapanowałoby tu powszechne przekonanie, iż walka o rozszerzenie swobod demokratycznych i aspiracje niepodległościowe w kraju i na emigracji są pozbawione sensu.

Z tekstu opublikowanego 7 lipca w *Toronto Star* płyną dla kanadyjskiej publiczności następujące nauki:

- "Kongres Partii Komunistycznej w Warszawie zamknął rozdział w historii Polski" (Z kontekstu wynika, że rozdział ten mieścił się między zjazdem poprzednim, w okresie działania wolnych związków a tym właśnie). Wniosek uzyskany, kolejne rozdziały historii pisać zjazd partii, wniosek uboczny wynikający z szerszego kontekstu - działalność związkowa w PRL zakończyła się "() podziemie zostało zmiadzone".

- Wprowadzenie stanu wojennego przez Jaruzelskiego uchroniło kraj przed wojną domową i jej międzynarodowymi konsekwencjami. Profesor referuje wizję Solidarności Jaruzelskiego i Gorbaczowa, pomijając prawdę o dokonaniach związku. Zastanawiające, że powtarza po raz kolejny propagandową kłamliwą tezę o przygotowywanej przez Solidarność wojnie domowej. Światło na rozdział historii Polski (zdaniem profesora zamknięty) rzuca więc uczonego niejako z góry z perspektywy rządzących w Polsce i sowietach elit.

- Zmiany na zjeździe uderzyły w twarde głowy. Umiarkowani ostali się w Politbiurze i Kace. Wniosek uboczny dla polskości mamy odwilż Kanadyjczyk nie uchwycił przecież, że jest to odwilż w klatce.

- Jaruzelski mógł uratować sytuację polityczną w Polsce gdyby nie rozmiar gospodarczych i społecznych problemów. I tu mamy wyliczone trudności jakie stawiają Polacy przed zbawcą narodu, między innymi odmawiają kooperacji nawet w gospodarstwie sferze.

- Bunt Polaków będzie prowadził do wojny domowej i nieuchronnie do sowieckiej interwencji, do tragedii dla Polaków, kłopotu dla Rosjan. "Nie będzie sprzyjać stabilizacji w Europie i zakłóci postęp stosunków Wschód-Zachód. Więc nawet jeśli umiarkowany (middle of the road) kurs Jaruzelskiego nie budzi naszej sympatii, zasługuje na zrozumienie". Koniec profesorskiej nauki ujętej w cytatach.

General, który umocnił władzę nomenklatury, cofnął procesy demokratyzacji, nawet w samej partii komunistycznej, umieszczony został posrodku drogi. Środkiem tej samej drogi posuwa popularyzator oświeconego generała na Zachodzie - profesor - piewca stabilizacji pod lufą.

GRAFA

NOWA PUBLIKACJA

Niedawno Kanadyjski Instytut Studiów Ukrainoznawczych przy Uniwersytecie Albertanskim wydał pracę pt. **The Ukrainian National Movement in Galicia, 1815-1849** piora zmarłego polskiego historyka Jana Kozika. Niemiejsza praca jest skróconym tłumaczeniem na język angielski dwu monografii autora wydanych w Polsce a zatytułowanych **Ukraiński ruch narodowy w Galicji w latach 1830-1849** (1973), oraz **Między reakcją a rewolucją. Studia z dziejów ukraińskiego ruchu narodowego w latach 1848-1849** (1975). Tom zredagował i wstęp do niego napisał Dr Lawrence Orton, profesor nadzwyczajny na Wydziale Historii przy Oakland University w Rochester, Michigan. Wraz z Dr Ortonem tłumaczył pracę Andrew Gorski, nauczyciel historii i języka rosyjskiego w Deerfield Academy w stanie Massachusetts.

Praca Kozika jest najdokładniejszą dotychczas analizą powstania nacjonalizmu ukraińskiego opartą na gruntownym badaniu naukowych opracowań zagadnienia oraz na obfitej ilości polskich i ukraińskich materiałów archiwalnych. Niektóre materiały np.

"utracone" archiwum Najwyższej Rady Ruskiej zostały ponownie odkryte przez autora podczas badania problemu.

W pierwszej części rozprawy Kozik przedstawia proces kształtowania ukraińskiej inteligencji klerykalnej w rządzonej przez Habsburgów Galicji. Zwraca on uwagę na działalność kulturalną tej grupy, na jej związki z innymi narodami słowiańskimi, oraz na początki świadomości politycznej jednostek. W drugiej części monografii autor analizuje konflikt wywołany przez rewolucję 1848 roku kiedy to Polacy usiłowali odnowić państwo polskie w historycznych granicach Rzeczypospolitej, Ukraińcy zaś upatrzili poręczyciela swoich praw w rządzie austriackim. Nadzieją autora było, iż ta praca przyczyni się do ulepszenia stosunków polsko-ukraińskich przez obiektywne rozpatrzenie tego konfliktu.

Tom liczy 498 stron i jest zaopatrzone w mapę Galicji i Bukowiny z roku 1848. Cena jego wynosi \$19.95 (oprawiony w papier), a \$29.95 (oprawiony w płótno). Zamówienia należy kierować na adres **University of Toronto Press, 5201 Dufferin St., Downsview, Ontario, Canada M3H 5T8**.

Shakespeare pod drzewem

Chciałoby się powiedzieć, że istnieją w roku określone pory wyznaczające nam rytm życia i że nadane im tradycyjnie znamiona powinny stanowić o naszych nazwimy to przyzwyczajeniach

Tak jak rzecz absurdalną w lecie wydaje się być lepienie bałwana, czy zbieranie grzybow w zimie, tak pełnia sezonu teatralnego w czasie gdy ten powinien proponować nam wywieszkę "przerwa wakacyjna" jest na pewno zaskoczeniem

Mianem "sezonu" zwykliśmy opatrywać czas, w którym widzowie najliczniej pojawiają się w miejscach oferujących określony rodzaj strawy, w tym przypadku duchowej Trzymając się tej pobieżnej definicji śmiało możemy powiedzieć, że szesćdziesiąt tysięcy blisko widownia stworzyła ten ewenement w ubiegłym roku, kiedy to kierowany przez Guy Sprung'a "Toronto Free Theatre" zaproponował spektakl na wolnym powietrzu będący formą dorocznego wydarzenia pod nazwą "Dream In High Park" Jeżeli tylko dopisze pogoda to także tegoroczna impreza może liczyć na powodzenie Renomowana grupa o ustalonej już marce w torontonskim świątku teatralnym wystawia aktualnie "Romeo i

Julie" według Williama Shakespear'a

scenografia autorstwa Jima Plaxtona, który jest zarazem projektantem oświetlenia do spektaklu, kostiumy Debry Hanson i muzyka Johna Mills-Cockell'a powołują do życia stare uliczki i zaułki srodmiescia Verony w samym sercu torontonskiego parku

Główne role kreowane przez Stuarta Hughes'a i Nicky Gadogni wypełniają tę atmosferę zarem miłości i goryczą rozpaczy wciągając widzów wbrew ich własnym oczekiwaniom w bieg akcji, nakazując śledzić perypetie bohaterów i chłonąc głębię ich przeżyć Ale spektakl ten nie staje się tylko i wyłącznie okazją do kontaktu z dziełem renomowanym, należącym do klasyki teatru, które należy "zaliczyć" Jego dość dynamiczna i nieco "rozluźniona" forma wypełniona mnóstwem udanych rozwiązań choreograficznych czyni z niego materię w wysokim stopniu rozrywkową

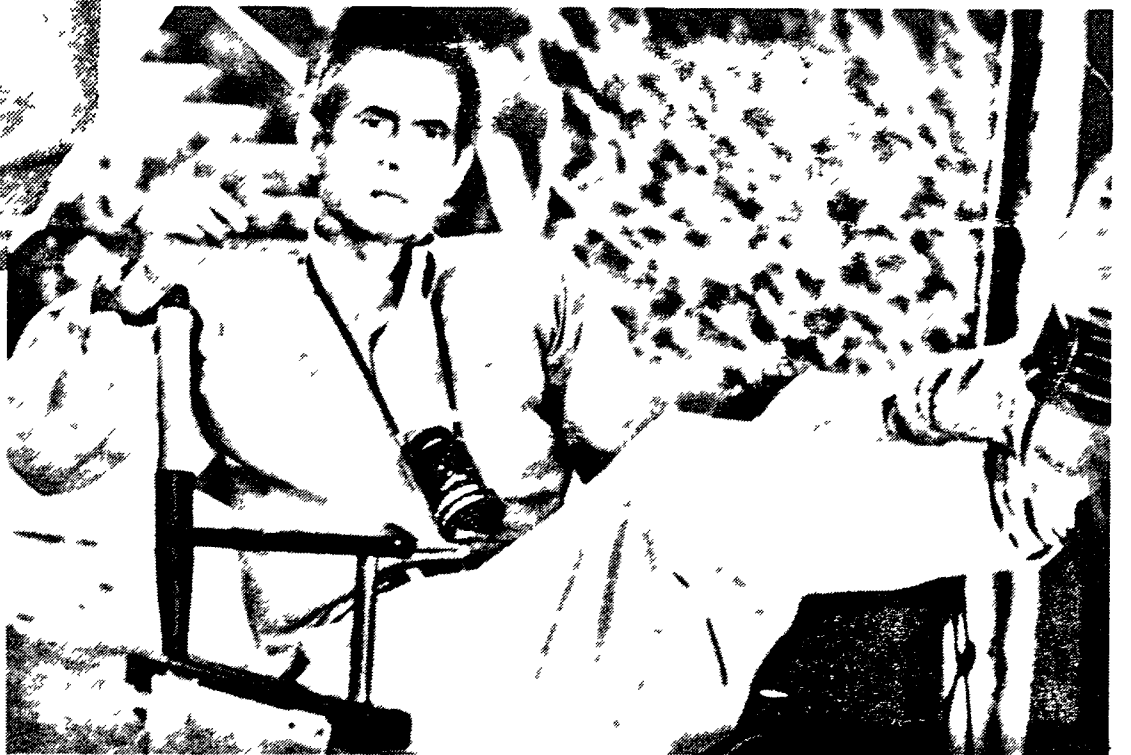
Jest to zabieg nietatwy, a na pewno ryzykowny w przypadku tego typu sztuki

Zadaniem jednak naczelnym jakie wyznaczył sobie inicjator tego przedsięwzięcia i kierownik artystyczny grupy jest nawiązanie kontaktu z jak najszerszym gronem publiczności (co czasem musi pociągnąć za sobą pewne konsekwencje)

Przypieczętowaniem słuszności i celowości tego kroku niech będzie fakt, że wstęp jest bezpłatny, a ilość miejsc nieograniczona Spektakle możemy oglądać od wtorku do niedzieli o godzinie 20 15

Ostatnie przedstawienie zapowiedziane zostało na dzień 10 sierpnia

Dariusz L. BARECKI

FILM PSYCHO III

Anthony Perkins wygląda na codzien dokładnie tak samo jak Norman Bates i podobno jeśli już jest się z nim w sytuacji sam na sam, nie sposób uniknąć lekliwego zerkania w stronę drzwi

Dla krótkiego przypomnienia Norman Bates to główna postać - grana przez Perkinsa - znakomitego filmu Alfreda Hitchcocka "Psycho" 26 lat temu film ten zrobił prawdziwą furorę (m in zdobył kilka nominacji do Oscara), a i dzisiaj jeszcze potrafi niejednego przestraszyć Rzecz jest mianowicie o maniackalnym zabójcy, który - gdy nie morduje - wydaje się być sympatycznym młodzieńcem, ogromnie lubianym w sąsiedztwie, co nawiasem mówiąc wygląda dziwnie, bo Norman raczej stroni od ludzi W przerwach między realizowaniem osobliwego hobby wypychania martwych ptaków, nasz bohater zajmuje się prowadzeniem własnego motelu i, trzeba przyznać, nie jest to zajęcie zbyt absorbujące, jako że goście bywają tam niezmiernie rzadko

Norman Bates pomimo pozorów normalności, niestety cierpi na zaburzenia psychiczne wynikłe z jego niefortunnych związków emocjonalnych z matką Otóż matka musiała go kiedyś tyranizować, szczególnie wtedy gdy objawiał zaintereso-

wanie płcią piękną, a że była jego jedynym autorytetem, nawet po jej śmierci Norman nie śmie naruszyć woli rodzicielki Postulując idzie tutaj w parze z nienawiścią, więc nieszczęsny psychopata nawet jeśli morduje swe ofiary w myśl zakodowanych w wyobraźni rozkazów nieboszczki, to nie czyni tego jako Norman, lecz jako ona sama czyli za każdym razem przebiera się w jej stroje (nie wspominając już o tym, że przechowuje także zmu-mfikowanego trupa matki)

Hitchcock stworzył przejmujące studium obłądki, a przy tym naszpikował swój film masą szokujących momentów (jak choćby zabójstwo pod prysznicem), uznawanych dzisiaj za klasykę dobrego suspensu Jego sukces wynikał w dużej mierze z kunsztu Perkinsa, podówczas nieznanego jeszcze aktora (miał wtedy za sobą bodaj jedną znaczącą kreację w "Gwieździe szeryfa"), który wręcz zstąpił się z rolą Normana Batesa Szczególnie fascynowała twarz Perkinsa, pozornie prostoduszna - przy jakimś wnikliwym oglądzie stwarzała nieodparte wrażenie maski skrywającej najstraszliwsze zamiary Widz obserwując Batesa-Perkinsa jest absolutnie przekonany o dualizmie jego natury, niemal widzi tę walkę Dobra i Zła rozgrywającą się w jego duszy

Pewnie też dlatego, podziwiając "Psycho" również i my ulegamy dwójakim nastrojom z jednej strony często współczujemy nieszczęsnemu Normanowi, z drugiej zaś radujemy się, iż nie musimy być gośćmi w jego motelu

Popularność filmu Hitchcocka kazała sądzić, iż Norman Bates powróci kiedyś na ekrany Rzeczywiście tak się stało, aczkolwiek musieliśmy czekać 23 lata w 1983 roku powstało "Psycho II", a obecnie "Psycho III"

Intryga obu tych części nie odbiega daleko od pierwowzoru, choć dramaturgicznie jest z pewnością gorzej rozegrana (miewątpliwie daje się tu odczuć brak Hitchcocka) Znacznie okazałej prezentuje się w tym układzie "Psycho III" Anthony Perkins, który na szczęście pozabawił swój film wszelkiej pretensjonalności, owego nadejścia jakie często towarzyszy obrazom z tego gatunku

Perkins traktuje całą fabułę pół zartem pół serio i efekt jest taki, że na widowni słychać zarówno śmiech jak i okrzyki grozy

Zabawne są przede wszystkim dialogi, szczególnie te w których Norman rozmawia o rzeczach niby białych, wplątując w

grę słów swoje nieczne zamiary (wiedzą o tym jedynie on i widz), ot dla przykładu choćby ten przybysz zatrzymujący się w motelu "nie zamierzam być w tym miejscu zbyt długo", na co gospodarz z przerażającym uśmiechem na ustach odpowiada "nikt tutaj tego nigdy nie robi"

Ludzi chcących widzieć w horrorach jedynie horror, "Psycho" prawdopodobnie rozczaruje, lecz mam wrażenie, że w tym wypadku Perkins wybrał najlepszy wariant Po pierwsze, robić film, w dodatku film sensacyjny, w którym właściwie wszystko wiadomo kto, kogo i za co, to szalenie ryzykowna sprawa, po wtóre, nakreślenie czegoś, co w kręgu tej samej intrygi i tych samych postaci aspirowałoby do przyciemienia pomysłów samego Hitchcocka, zakrawa wręcz na nedoręczność Po trzecie wreszcie, nie można zapominać, że "Psycho" jest reżyserskim debiutem Perkinsa i jako takie rodziło pewnie mnóstwo dodatkowych trudności Anthony Perkins wiedział doskonale, że główny atut jego filmu leży w nim samym i zrobił z niego najwłaściwszy użytek

To tylko jedyny, ale i wystarczający powód, by ten film obejrzeć

JANUSZ PIETRUS

WACŁAW IWANIUK

FELIETON NA CZASIE

KOMPLEKS POLSKOŚCI

Przeczytałem książkę Wirpszy z ciekawieniem, ale nie z tym, jakie we wstępie do "Polaku, kim jesteś?" doradza Woroszyński. Jestem stereotypem Polaka, którego dzieciństwo formowane było w okresie powszechnego patriotyzmu i wyidealizowanej Polski, czyli tak zwanego Dwudziestolecia, z jego niepodległościowym bohaterem, Piłsudskim, którego ciało spoczywa w sanktuarium polskości, na Wawelu

Mój "kompleks polskości" był ubogi. Miał jednego w życiu bohatera, Piłsudskiego i jeden polityczny program, bezpartyjny patriotyzm. Możliwe, że graniczył on ze wspomnianą przez Woroszyńskiego ksenofobią, o ile tak, to nie z mojej winy. Nie zazdroścę jednak Woroszyńskiemu jego "myślenia", które, jak sam twierdzi, podąża innymi drogami. Ze "podąża", to wiemy, i to nie od dzisiaj, i nie od czasu napisania owego wstępu do książki Wirpszy.

Woroszyńskiego "przewod myślowy" był inny, a czy był "oryginalny", to już zależy od terminologii i wszechstronności języka, w którym słowo ma różną odciętą, od jaskiniowego bełkotu, po labirynt ciemnych truizmów.

Nie bardzo pochlebiam mi zdanie, w którym Woroszyński wyraża wiarę w inteligencję rodaków "na emigracji". Może pisząc to, nie myślał o mnie, ale ponieważ od lat jestem emigrantem i do pewnego stopnia uważam się za inteligenta więc eo ipso zwrot ten prawdopodobnie dotyczy i mnie. Ale z góry zaznaczam, że książka Wirpszy, z jej często kontrowersyjnym tekstem nie wytrąciła mi "z duchowego uspienia". Od lat cierpię na polityczną bezsensowność i czytam książki bardziej kontrowersyjne niż Wirpsza pisarzy, bo szukam w nich rozwiązania i wyjścia z naszej politycznej klęski. A na "duchowe uspienie" z ręką na sercu można powiedzieć, cierpiał wielu krajowych pisarzy i to przez wiele politycznych i piękną karierą nagrodzonych lat. Gdzie nam, emigrantom, było wtedy do "duchowego uspienia", zwłaszcza tym, którzy czytając paryską "Kulturę", brali żywy udział w realizowaniu jej politycznych planów.

Ryzykowna to zachęta, w której Woroszyński zaleca "myślenie na własny rachunek", wiemy gdzie to myślenie zaprowadziło Woroszyńskiego i jemu podobnych.

Fascynacja Woroszyńskiego książką Wirpszy jest zrozumiała i nie wypływa ona z przyjacielskich więzi łączących obu pisarzy. Wiemy w jakich warunkach kształtowały się umysły w Kraju, po zakończeniu wojny. Nawet takim rocznikom jak Wirpsza i Woroszyński, nie mówiąc o młodzieży szkolnej, fakty historyczne przesłane przez "socjalistyczny realizm" zniknęły z podręczników, zastąpione sowiecką propagandą.

Jedną trzecią książki Wirpszy, to dzieje które każdy maturzysta w przedwojennej Polsce musiał znać omalże na

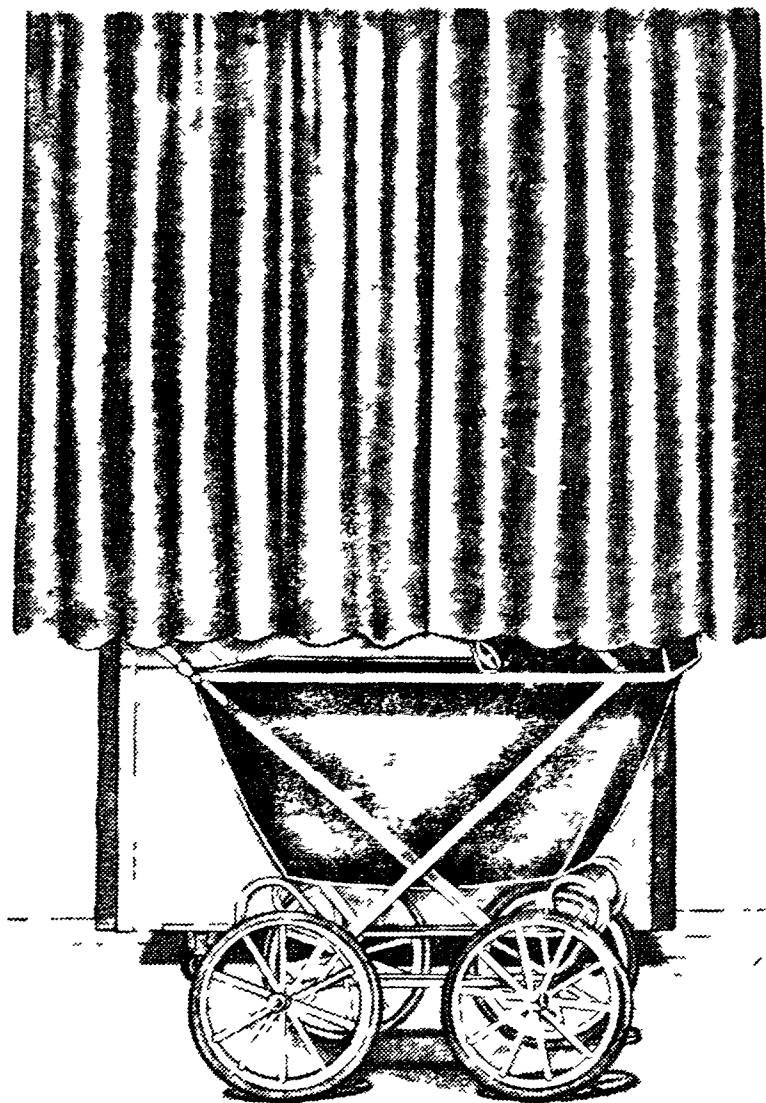
pamięć. Może dla obcojęzycznego czytelnika są to fakty nowe, ale nas, wychowanych na prawdziwej historii Polski irytują, zwłaszcza przy użyciu formy stylistycznej, używanej przez Autora. To, co dla Wirpszy, dla czytelnika niemieckiego i wielu wychowanków Polski Ludowej jest rewelacją i "odkryciem Ameryki", może spełniać pewną propagandową funkcję w języku niemieckim, dla mnie w większości wydało się banałem i to tendencyjnym, pisany pod kątem zawiedzionego komunisty.

Sam Autor nie jest ani historykiem ani socjologiem, ma to i dobre i złe strony. Nie jest również bezstronnym obserwatorem historycznych faktów, zaś wychowanie marksistowskie i służba w partii nadały książce swoiste piętno, a czy prawdziwe, to już zależy od wiedzy i wrażliwości czytelnika, który raczej odrzuci krytyczno-przychylnie naswietlenie błędów i wypaczeń gospodarki marksistowskiej, jej ekonomicznych i kulturalnych błędów.

Książka Wirpszy jest dziwnym produktem, stworzyła ją umysłowość zupełnie dla przeciętnego Polaka nietypowa. Zamiast więc pisać recenzję, warto zastanowić się czy typ intelektualny, reprezentowany przez Wirpszę przetrwał po klęsce ideologicznej, której był ona czystym chemicznym produktem. Czy to, co nazywa on "homo polonicus", jest historycznie uzasadnione i zgodne z naszym charakterem narodowym. Jest to tym ciekawsze, iż nie mamy tu do czynienia z autorem, który mówi od siebie, Wirpszą i tylko Wirpszą. Ze wstępu Woroszyńskiego dowiadujemy się, iż książka "Polaku, kim jesteś?" jest i jemu bliska, zaś z kontaktów z powojenną emigracją wynika, iż stajemy często wobec psychologicznej zagadki. Wtedy i nam narzuca się pytanie: Polaku, kim jesteś?

Obserwując Wirpszę poprzez zdania jego książki, patrząc na jego przyjaciela, autora wstępu i na wielu innych piszących dziś w Kraju i na emigracji, zadajemy sobie to samo pytanie. I ono chyba skłoniło Wirpszę do napisania książki, zaś zamówienie obcojęzyczne było wtórnym bodźcem. Widac iż Autor, który wrośł w obcy nam polityczny system i który go zawiodł, zapragnął wypowiedzieć się na temat polskości, może również wewnętrznie oczyszczyć. Ale zrobił to z perspektywy historycznej obcej dla nas. Marksizm polski był spekulacją teoretyczną, a jego praktyczne formy kształtował komunizm sowiecki. Gwałt polityczny zadany Polsce wykazał, jak płytka i grubą nicią szyta była jego ideologia i jak trwały i zbawienny jest w nas ów "kompleks polskości".

WITOLD WIRPSZA "Polaku, Kim Jestes?", Wydawnictwo Pogląd, Berlin, 1986, stron 232, rysunki z cyklu "Polskie drzewa" Heleny Bohle-Szackiej, projekt okładki Helen a Szacka, wstęp Wiktora Woroszyńskiego

Cathy Hull

GDZIE ECHO MA SIĘ ZAMIAR ROZERWAC W TYM TYGODNIU - CO I PAŃSTWU ZROBIĆ RADZI 16 - 22. VI.

MUZYKA

17 06 - w Ontario Place (Forum) występować będzie światowej sławy skrzypek jazzowy - Jean Luc Ponty razem z torontorską orkiestrą symfoniczną. Szczególnie polecamy! TEL 965 - 7711

19 20 06 - w tymże samym Forum nieco starsi wielbicieli muzycznej rozrywki z przyjemnością odkurzą wspomnienie przy piosenkach popularnego niegdys Roy'a Orbisona

18 06 - o 9 30 p m nastąpi uroczyste otwarcie najnowszego torontonskiego klubu muzycznego - WAVES - 356 Younge St 2 piętro. Nowy nocny klub będzie prezentował muzykę z gatunku "nowej fali" i "high energy psychedelic"

** - na listach przebojów króluje niepodzielnie najnowsza płyta Petéra Gabriela

TEATR

* - do 10 sierpnia TORONTO FREE THEATRE prezentuje w High Parku "Romeo i Julię" Szekspira od wtorku do niedzieli o 8 15 pm. Warto się wybrać - wstęp wolny

* - do 27 lipca SKYLIGHT THEATRE zaprasza Państwa na przedstawienie "Macbetha" w Earl Bales Park - Bathurst i Sheppard - wstęp również wolny. Od wtorku do niedzieli o 8 30 pm

FILM

Sezon letni przynosi niemało filmowych atrakcji. Przede wszystkim "Piratów" w reżyserii rodzimego Polanskiego, ale także drugą część popularnego filmu z gatunku science-fiction - "Aliens - The New Movie". Dla amatorów horroru Anthony Perkins zaleca jakó Alan Bates - właściciel tajemniczego motelu w trzeciej części "Psycho"

INNE ATRAKCJE

* - do 24 sierpnia w ART GALLERY of Ontario trwać będzie wystawa dzieł Picassa - "Picasso's Head of a Woman"

* - W Royal Ontario Museum do 31 lipca wystawiona będzie sztuka wczesnogrecka i etruska

* - W tymże samym muzeum - 100 Queen's Park aktorzy teatru Atelier Theatre Society prezentować będą od 20 lipca "Orfeusza i Eurydykę" - o 1 30 i 2 30. Wstęp wliczony w bilet wstępu do muzeum

* - W Brampton - (Finch i Hwy 427) otwarty został nowy park wodny z licznymi atrakcjami dla całej rodziny. Otwarty codziennie od 10 00 rano do 8 00 wieczorem

o czym informuje Państwa jak zwykle zabięgany Z.B.Zaciekły Bywalec

Mecenas January

PRAWO I TY

KANADYJSKIE

PRZEPISY

IMIGRACYJNE

SPONSOR ZBIOROWY

ODCINEK 5

(WYTNIJ I ZACHOWAJ)

Kanadyjski ustawodawca wprowadził do praktyki urzędu imigracyjnego instytucję sponsora zbiorowego. Sponsor taki to nie osoba fizyczna lecz instytucja będąca korporacją. Korporacja ma osobowość prawną i w sensie prawa jest jednostką, która może mieć zaciąg zobowiązania finansowe i może być pociągana do odpowiedzialności prawnej.

Sponsorować może każda instytucja inkorporowana zgodnie z prawami Kanady lub z prawami którejś z prowincji kanadyjskich. Korporacja to i firma mająca na celu prowadzenie działalności przemysłowej lub handlowej nastawionej na zysk, i organizacja o charakterze dobroczynnym i klub sportowy czy towarzyski.

Aby zostać akceptowaną w roli sponsora przez rząd kanadyjski, korporacja musi spełnić te same warunki, co każdy z pięciu sponsorów indywidualnych, z wyjątkiem dwu pierwszych (obywatelstwo kanadyjskie lub stałe zamieszkanie w Kanadzie oraz ukończonych osiemnastu lat życia). W sumie więc pozostaje sześć warunków, z małą modyfikacją od każdego ze sponsorów indywidualnych wymaga się, by zamieszkiwał w miejscowości przewidywanego osiedlenia się sponsorowanego imigranta, lecz od korporacji - by miała w tej miejscowości swoich przedstawicieli.

Sponsor zbiorowy ma oczywiście jedną przewagę nad sponsorem indywidualnym: podczas gdy władze kanadyjskie w przypadku "dobrowolnego uchodźcy" chcą widzieć pięciu sponsorów indywidualnych, zadowolają się jednym tylko sponsorem zbiorowym, czyli jedną korporacją w roli sponsora.

Ilu imigrantów można sponsorować?

Często słyszy się takie słowa: "Juz sponsorowałem jedną osobę (rodzinę) i dlatego nie mogę nikogo więcej sponsorować".

Czy takie stawianie sprawy jest uzasadnione?

Otoż zbadalem starannie wszystkie odpowiednie przepisy i nigdzie nie udało mi się znaleźć określenia górnej granicy określającej dozwoloną liczbę sponsorowanych imigrantów na jednego sponsora indywidualnego czy zbiorowego. Jedyny przepis ograniczający w pewnym sensie możliwość dalszego sponsorowania nakazuje odrzucenie kandydaturę chętnego sponsora, jeśli ten poprzednio zamierzał wywiązać się z jakichkolwiek zobowiązań podjętych wobec osoby starającej się o imigrację do Kanady. Typowe zobowiązania, w przypadku "dobrowolnych uchodźców" podejmowane na rok, to zapewnienie mieszkania, opieki, utrzymania osoby sponsorowanej.

Wynika z tego, że górna granica nie istnieje. Jeśli się tylko ma niezbędne środki materialne, można sponsorować praktycznie nieograniczoną liczbę imigrantów.

Ryzyko sponsorowania

Boją się sponsorować imigrantów osoby prywatne, boją się i instytucje. Boją się tego, że nowo przybyły okaże się leniwcem albo pechowcem i przez cały okres sponsorowania (rok w przypadku "dobrowolnych uchodźców, do pięciu lat w innych przypadkach) nie będzie chciał lub nie będzie w stanie palcem kiwnąć by zarobić pięć centów i ciężar okaże się dla sponsora nadmierny. Lub, że jeśli sponsor znajdzie się w kłopotach finansowych, na przykład na skutek utraty pracy czy bankructwa firmy albo innych niepowodzeń w biznesie, to rząd kanadyjski będzie w sądzie dochodził pieniędzy na utrzymanie imigranta i ogólnie zatruwał życie sponsorowi.

Boi się nawet tak poważna i względnie zasobna instytucja jak Kongres Polonii Kanadyjskiej. Mówiono mi, że zdarzają się przypadki iż do sponsorowanych imigrantów Kongres wymaga depozytów sięgających tysięcy dolarów. Taki depozyt ma leżeć w banku na zablokowanym koncie przez okres, kiedy Kongres ma obowiązek troszczyć się o imigranta. Dopiero po upływie tego okresu imigrant dostaje z powrotem swoje dolary (wraz z narosłymi procentami).

Czy tego typu obawy przed sponsorowaniem są uzasadnione?

Zebrałem na ten temat informacje z różnych źródeł i doszedłem do wniosku, że nie - lub tylko w minimalnym stopniu. O ile mogłem się zorientować, sponsorstwo bynajmniej nie jest ryzykowne.

Po pierwsze, większość sponsorowanych poczuwa się do tego, by jak najszybciej stanąć na własnych nogach. Często jest to podyktowane tym, że imigrant nie chce i nie lubi być komus ciężarem, choćby to była najbliższa rodzina. Po drugie, z zasady ludzie nie lubią zależności od innych, w dodatku wydaje się, że wśród imigrantów częściej się spotyka niezależnych z charakteru indywidualistów. Jak się wydaje, do rzadkości należą imigranci którym zależy na tym, by jak najdłużej "siedzieć na karku" sponsorowi.

Po drugie - i najważniejsze udało mi się wyszukać w aktach sądowych tylko jeden przypadek, kiedy rząd skarżył sponsora o zwrot kwot wypłaconych w ramach "welfare" sponsorowanemu imigrantowi.

Ciąg dalszy za tydzień

Nowy punkt sprzedaży Echa
J CZECHOWSKI POLISH SAUSAGE Inc
 650 The Queensway, Toronto M8Y 1K7
 TEL (416) 252-4567

1598 Queen Str. West
 Sunnys Fish'n Chips, tel. 539-1552

Czarna krowa w kropki bordo,
 gryzie trawę kręcąc mordą

Rrr...

rrr...

rrr

Logopedia to między innymi sztuka usuwania wad wymowy. Wiele osób nie potrafi wymówić głoski R, ale z różnych względów nie może się zdecydować na wizytę u logopedy.

Ktokolwiek z Czytelników ma problem z wymową R u siebie, u swojego dziecka, czy innej bliskiej osoby, proponuję samodzielną próbę usunięcia tej wady. Nie ryzykujemy niczym, nie narazamy siebie ani naszego "pacjenta" na żadne niebezpieczeństwo!

Wymowa R polega na zdolności końca języka do szybkiej wibracji. Jak zmusić oporny język do tego? Ponad pięćdziesiąt lat temu pewien francuski aktor wynalazł dowcipny i skuteczny sposób nauczania siebie lub kogoś wymowy R.

Należy codziennie po parę minut ćwiczyć głośne wymawianie słowa TEDAWA. To słowo nic nie znaczy, ale cierpliwości. Ćwicząc słowo "tedawa" trzeba zwrócić uwagę na wyrazne i głośne wymawianie. To pierwszy etap.

Po pewnym czasie przyspieszamy wymowę słowa *tedawa* zachowując jednak ten sam 1/2-sekundowy odstęp między słowami. Powtarzając słowo *tedawa* coraz szybciej. Nastąpi moment, gdy wymowa *tedawa* przejdzie na *tdawa*. To jest drugi etap.

Teraz najważniejszy trzeci etap nauki. Trzeba wymawiać *tdawa* ostro atakując głoski T-bezdźwięcznie i D-dźwięcznie. Starając się przyspieszyć wymowę tego słowa nastąpi wreszcie oczekiwany moment, gdy język odpowiednio zawibruje i wymówione zostanie słowo *trawa*. Dalej już seria ćwiczenia słowa *trawa*, przejście na inne słowa - ten etap idzie łatwiej.

Osoba zainteresowana powyższym tematem będzie skłonna pytać: natarczywie ile czasu trzeba na wyuczenie się wymowy R. Zależy to od wielu czynników. W każdym razie przeciętny logopeda nie rezygnuje z wysiłków przed upływem trzech miesięcy nauki.

Jeżeli przyczyną niemożności wymawiania R są jakieś organiczne uszkodzenia języka czy nerwu, wówczas oczywiście nie można skorygować wymowy R. Takie przypadki na szczęście są jednak rzadkie.

Nie należy powyższej metody stosować u dzieci poniżej piątego roku życia.

Aleksander Piekarski

Polskie filmy fabularne na kasetach Video

Możliwość otworzenia wypożyczalni kaset lub klubów filmowych

● W chwili obecnej mamy 26 filmów

● Cena kasyety kanadyjskich \$ 60 z przesyłką

Blizszych informacji udzieli listownie przedstawiciel na Kanadzie

POLMAK SERVICES of ALBERTA LTD.

10858-97 St., Edmonton, Alta T5H 2M5

UWAGA!

OSOBY ZAPRASZAJĄCE KREWNYCH Z POLSKI NA WIZYTĘ W KANADZIE

ZALATWIAJĄC UBEZPIECZENIE CHOROBOWE DLA WIZYTATORA
 W POLSKIM BIURZE PODRÓŻY SAVE-O-WAY,

KOSZT SAMEGO ZAPROSZENIA—POTRZEBNEGO DO UZYSKANIA PASZPORTU WYNIESIE WAS

TYLKO:

\$10.00

Po bliższe
 informacje
 proszę dzwonić
532-3042

SAVE-O-WAY
 OVERSEAS SERVICES

331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8

Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa,
 paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
 tanie przeloty do Polski czarterami „LOT”

KURSY-
 NAUKA

American social dancing
 AMERYKANSKI
 TANIEC
 TOWARZYSKI

walce, tango, foxtrot, rumba,
 cha-cha samby swing
 Informacje i rejestracja
 (416) 782-9776
 Młodzież i dorośli

KŁOPOTY Z ANGIELSKIM

Prof ALEKSANDER
PIEKARSKI

CZAS PRZYSZŁY

- ciąg dalszy

What happened and what will happen?
Co się działo i co będzie się dziać?

- 1 Wczoraj padał deszcz
Tak, a jutro będzie znów padać
- 2 On późno wstał wczoraj
Tak, a jutro znów późno wstanie

It rained yesterday
Yes, and it'll rain again tomorrow
He got up late yesterday
Yes, and he'll get up late again tomorrow

Nie trudno ułożyć sobie w powyższym stylu dziesięć dalszych dialogów by je powtarzać z pamięci coraz szybciej aż do utrwalenia. Przy tej okazji można utrwalać zarazem czasowniki nieregularne

What will happen? What will be happening? Co się będzie działo?

Nie ma istotnej różnicy między tymi strukturami, można więc najczęściej stosować je wymiennie. Zamiast *I'll see you next Sunday*, można rzecz *I'll be seeing you next Sunday*

What will have happened? Co się stanie (co nastąpi)?

Gramatycznie to czas przyszły dokonany prosty. Porównajmy poniższe dwie pary zdań, a zrozumiemy różnicę pomiędzy dwiema strukturami. Te pary zdań są zarazem wzorami do ułożenia sobie ćwiczeń utrwalających

- 1 When will they have finished this building?
They will have finished this building in a year's time
- 2 When will they finish this building?
They will finish it next year

ad 1 Kiedy skończą? Za rok w ciągu roku
ad 2 Kiedy będą kończyć? W przyszłym roku

I w angielskim i w polskim można różnie przyszłość wyrazić. Narzekania jakoby w polskim istniała jedna forma czasu przyszłego, a w angielskim aż sześć czy siedem mogą wyjść tylko z ust ludzi bezmyślnych nie zdających sobie sprawy z tego, że "Polacy nie gęsi i czas przyszły dokonany również mają"

What will happen? What will be happening? What will have happened?

Znamy już trzy struktury dla wyrażenia przyszłości. Odpowiadają one na pytania w wolnym tłumaczeniu. Co się będzie działo? Co się będzie dziać? Co się stanie (co nastąpi)?

Poznamy czwartą strukturę

What will have been happening?

To czwarta struktura. Tłumaczenie pytania na polski odłożymy na potem

Próbowajmy poniższe pary zdań będące jednocześnie wzorami do ćwiczeń utrwalających

- 1 They will have finished this building in a year's time
By next June they will have been working on it for ten months
- 2 You'll still be paying for this house in a year's time
By then I'll have been paying for this house for three years
- 3 You'll still be learning English in a year's time
By then I'll have been learning English for three years

I'll have completed this yacht by September
By then I'll have been working on it for three years

ad 1 skończą ten budynek w ciągu roku do czerwca upływie (minie) dziesięć miesięcy jak oni nad tym pracują
ad 2 spłacisz do roku do tego czasu upływie (minie) trzy lata jak spłacam

Dalej Czytelnik da sobie radę. Jak widzimy nie da się tych zdań przetłumaczyć słowo po słowie dosłownie. Potrzebne jest wolne tłumaczenie oddające sens angielskiej struktury. Dlatego nie sposób pytać *what will have been happening?* przełożyć wiernie na polski bez kontekstu

Dalej Czytelnik da sobie radę. Jak widzimy nie da się tych zdań przetłumaczyć słowo po słowie dosłownie. Potrzebne jest wolne tłumaczenie oddające sens angielskiej struktury. Dlatego nie sposób pytać *what will have been happening?* przełożyć wiernie na polski bez kontekstu

SHALL - WILL

W brytyjskiej angielszczyźnie przy tworzeniu przyszłego czasu posługujemy się słowem SHALL dla pierwszej osoby liczby pojedynczej i mnogiej w mowie i piśmie. W amerykańskiej i kanadyjskiej angielszczyźnie forma SHALL zniknęła w mowie na rzecz WILL, natomiast nadal obowiązuje SHALL w języku urzędowym pisanym, a nawet w mowie przy bardzo oficjalnych wypowiedziach

DIFFICULTIES IN USAGE

- Look for (try to find) I am looking for my ring I lost it this morning
Look after (take care) Will you look after the children for me please?
Look forward to (expect with pleasure) I am looking forward to the summer holidays
Look out (be careful) look out! A train is coming
Look up (get information from a reference book) I don't understand this word I will look it up in a dictionary (visit) Don't forget to look me up when you return

=====
Dodatkowe zgłoszenia na prywatny kurs języka angielskiego metodą laboratoryjną przyjmowane są w języku polskim do końca lipca br w Toronto, tel 630 - 6160
=====

POSZUKIWANIA

Poszukuję osoby lub osob, które w czasie ostatniej wojny były internowane w Bawarii, w zamku Wulzburg, w latach 1940-41. Miał tam być również internowany Polak, zamieszkały po wojnie w Toronto, którego nazwisko w angielskiej wymowie brzmiało Sedgejack i który, według angielskich danych, znał przebywającego tam Kanadyjczyka z Toronto, Charles Aubrey Grant-Steele'a (1900-1980), znanego bohatera filmu CHARLIE GRANT'S WAR, traktującego o ratowaniu wiedeńskich Żydów w 1938 roku. Ktokolwiek zetknął się w Obozie z wyżej wymienionym Grantem, proszony jest o skontaktowanie się ze mną telefonicznie, 1/426/481-9363 lub listownie 263 Keewatin Ave Toronto, Ontario, M4P 2A4

WACŁAW IWANIUK

KOMUNIKAT

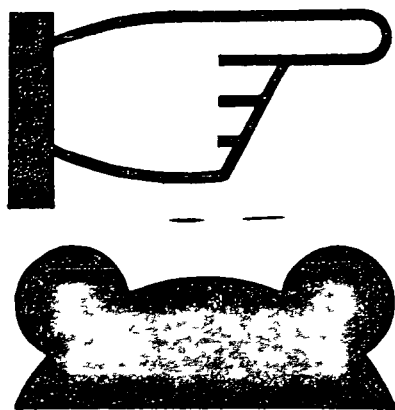
P I K N I K SKARBU NARODOWEGO

przy współdziałaniu Centralnego Komitetu Organizacji Weteranów odbędzie się w niedzielę dnia 20 lipca w parku im J Paderewskiego Brama otwarta o godz 8 00
Msza św. połowa o godz 12 00 w intencji Polski. Po części oficjalnej - zabawa od godz 15 00 do 19 00 przy dźwiękach orkiestry "CYGANKI" - loteria
Bufet i bar czynne od godz 13 00
Wstęp \$3 00 od osoby, dzieci poniżej lat 12-tu - wstęp wolny
DOJAZD po H-wy 427 na północ, która przechodzi w H-wy 27. Minąc skrzyżowanie H-wy 7 i 6 km na północ po lewej stronie w River Valley znajduje się park im J Paderewskiego
SERDECZNIE WSZYSTKICH
ZAPRASZA
K O M I T E T

KULISY BIZNESU

ODCINEK 1

Jak zacząć biznes?

Postaram się przedstawić Państwu różnorodne aspekty posiadania własnego biznesu, koncentrując się na sprawach najistotniejszych

Kanadyjski system prawny jest pod wieloma względami nastawiony na "biznes". W wielu przypadkach (biznes jednoosobowy lub spółka) wystarczy rejestracja w Ministry of Consumer and Commercial Relations i opłacenie \$ 10,50, aby być w biznesie. W przypadku prowadzenia biznesu pod własnym nazwiskiem rejestracja nie jest obowiązkowa

Zanim przystąpimy do rejestracji biznesu, warto zdać sobie sprawę z faktu, że w tym celu nie trzeba koniecznie rezygnować z obecnie wykonywanej pracy. Wiele biznesów powstało jako zajęcie dodatkowe - mające na celu dorobienie do pensji. Dopiero z chwilą osiągnięcia do-

chodów wystarczająco wysokich, aby podjąć decyzję o pozostawieniu stałej pracy, może nastąpić całkowite poświęcenie biznesowi. Minimalizujemy w ten sposób ryzyko niepowodzenia lub łagodzimy znacznie trudny okres początkowy

Obawa przed plajtą jest często wystarczającym straszakiem dla wielu osób, które mają wiedzę, doświadczenie i wytrwałość w pracy. Słyszysz się o tym, że 80-90% nowo powstałych biznesów przestaje istnieć po roku. To prawda, tyle że niepełna, bowiem wśród emigrantów statystyka ta wygląda z gołą inaczej. Zaledwie 10-15% biznesów zamyka się po roku, natomiast wiele z nich osiąga wspaniałe rezultaty dzięki ciężkiej pracy, nierozrzutności, rozsądkowi i ostrożności

Kanadyjski system podatkowy zezwala na szereg odpisów podatkowych z tytułu posiadania biznesu, które stanowią dodatkowe źródło finansów i oszczędności. To czy biznes jest prowadzony w pełnym wymiarze godzin czy na pół etatu nie zmienia wysokości odpisu

Aby zacząć biznes niekiedy trzeba posiadać duży kapitał (w zależności od rodzaju biznesu). Często wystarczy kilka tysięcy dolarów, w skrajnych przypadkach - kilkaset. Nie musimy zaczynać od zakładania korporacji, gdy nasz biznes dopiero raczkuje. Jest to jeden z błędów najczęściej popełnianych przez "entrepreneurs"

Sądzę, że najistotniejszym elementem sukcesu w biznesie jest świadomość, że jeżeli teraz czegoś nie zrobimy, nie "spróbujemy się", to praktycznie odwieczne "kiedy indziej" może nigdy nie nastąpić. Świadomość momentu czasowego jest bardzo ważna. Ciągła chęć optymalizacji warunków rozpoczęcia przedsięwzięcia może skończyć się na tym, że tymczasem zmienią się przepisy (oczywiście na gorsze), sytuacja ekonomiczna (z obecnego "boomu" na depresję), wzrosnie stopa oprocentowania pożyczek bankowych, etc, itp. Uważam, że obecnie mamy, zwłaszcza w Ontario, szereg bardzo sprzyjających okoliczności na to, aby, chociażby na próbę, zacząć swój wymarzony biznes

PIOTR CHWALISZ

MURRAY KEESO & CO.
Chartered Accountants
(416) 598-2512, 530-0305

KHAKI MODA

Khaki - barwa wypadkowa beżu i oliwkowej zieleni wprowadzona została jako kolor ochronny w czasie wojny burskiej. Burscy osadnicy odziani w bure (sic!) i zielonkawe ubrania stawiali skuteczny opór widocznym odzianym w czerwone kurtki Anglikom. Kolor ten był niesłychanie modny w czasie inwazji mody militarnej w latach siedemdziesiątych. Obecna fala zainteresowania khaki i kolorem sahara (beżowo-piaskowy) przyszła wraz z latem. **Halka Siermięga**

Krzyżówka

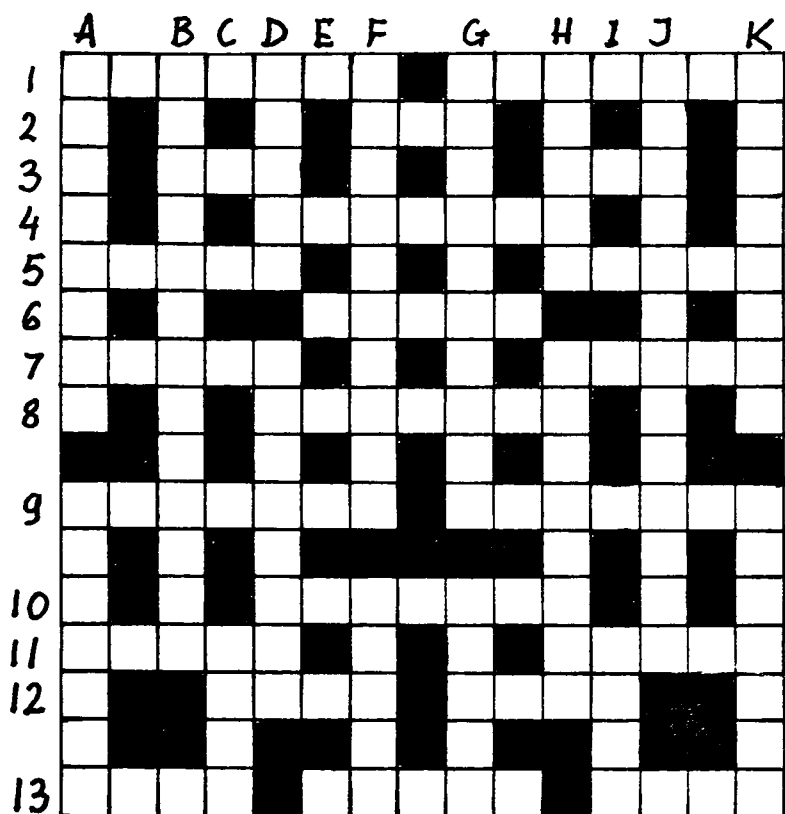
POZIOMO

- 1-A męzowie z gachem w szafie
- 1-I Dąbrowskiego
- 2-G znany kurort w Belgii
- 3-A nierdzewny pojazd osobowy prod NRD
- 3-I spis ludności w starożytnym Rzymie
- 4-A w buddyzmie i hinduizmie wyzwolenie z koła reinkarnacji
- 4-I pomiędzy państwami
- 5-G rzeka w ZSRR
- 6-A imitacja wełny
- 6-I rozbiór rozłożenie na składniki
- 8-A glony wodorosty

- 8 F załamanie na giełdzie bankructwo
- 8 L filozof z Królewca
- 9 C w nim framuga z szybą
- 9-J mityczny niefortunny prekursor mięśniolotów
- 10-F przedstawiciel jednej z grup etnicznych Sri Lanki (Cejlonu)
- 11-A prastara gra
- 11 J dzieło Homera
- 12 F zapowiedziany przez odpowiedni znak drogowy
- 13-A utrata zdolności mówienia poprzez uszkodzenie mózgu
- 13-J narzędzie rolnicze

PIONOWO

- 1 A okrągła budowla
- 1 C chrześcijanin niewierny dla mahometan
- 1 E wierzchnie okrycie męskie noszone w Polsce od XVI do XIX w
- 1 G podium na którym występują artyści
- 1 I wysoka gorączka z trąśnięciem
- 1 K w kredensie lub na stole
- 1 M przewody o małym przekroju
- 1 O stolica Ugandy
- 6-B rzeka w Afryce
- 6-D ignorant dyletant
- 6-F alkoholoid zawarty w tytoniu
- 6-J odrzucanie negowanie przyjętych wartości
- 6-L przerwa ubytek
- 6-N młodzieńczy przyjaciel Mickiewicza
- 7 H symbol chem
- 8 A stan w USA w XIX w własność Rosji
- 8-C gruczoł rozrodczy
- 8 M sklepienia łukowe wsparte na kolumnach
- 8-O długa nudna przemowa
- 10-H łyszczyk mineral błyszczący i lśniący

Nr 196

Rozwiązanie krzyżówki Nr 195

POZIOMO

1-A KOMPANIA, 1-J SALONIKI, 2-KATANGA, 3-A BRUNET, 3-L NEWTON, 4-H GAG, 5-A TORT, 5-N TABU, 6-G PAULA, 7-A NAGRODA, 7-K TORNADO, 8-G GIAUR, 9 B KOBYLEĆ, 9-K YRGANO, 10-G NABAB, 11-A LALKI, 11-M RAVEL, 12-E OUN, 12-K TUZ, 13-A RENAN, 13-G ISKRY, 13-M EATON

PIONOWO

1-A KOMBATANT, 1-D PEON, 1-F NEKTAR, 1 H ANTIGUA, 1-J SENE GAL, 1-L LUANDA, 1 N NERW, 1-P ICHNEUMON, 3-C UNRUG, 3-O TRAWA, 6-E KOTYLION, 6-G PANGANINI, 6I USA, 6-K ATRYBUTY, 6-M TRAGARZE, 10-A KLER, 10-I BRUK, 10-P KLON, 11-C LANG, 11-O VETO

CERA SUCHA

Jest bardzo cienka o barwie różowożółtej skłonna do łuszczenia się i wszelkiego rodzaju podrażnień niezwykle wrażliwa na wiele czynników atmosferycznych (silny mroz wiatr długotrwałe nasłonecznienie). W związku z tym powinna być otoczona szczególnie troskliwą opieką. Trzeba pamiętać że cera tego rodzaju bez prawidłowego i regularnego pielęgnowania będzie po prostu szybko starzeć się. Ważny jest również prawidłowy dobór kosmetyków gdyż często może wystąpić uczulenie na pewne substancje w nich zawarte.

Myc należy twarz dwa razy dziennie ciepłą, konieczne przegotowaną wodą używając delikatnego (dziecinnego) mydła. Stosować kremy wyłącznie nawilżające, które pozwalają na utrzymanie naturalnej wilgotności skóry. Uzupełnieniem pielęgnacji tego typu cery są oczywiście maseczki ziołowe, które mają działanie wybitnie łagodzące i wygładzające oraz wzmacniające.

Maseczka ochraniająca. Nasienie lnu łyżkę, liście rozmarynu i kwiaty rumianku łyżeczkę zmieszać zalec zimną przegotowaną wodą do konsystencji papki. Nałożyć na twarz. Zmywać watą zmoczoną chłodną przegotowaną wodą. Z gotowych maseczek ziołowych można z powodzeniem stosować:

Nr 1 - dla cery bardzo suchej (nasienie lnu kwiat rumianku korzeń mydlnicy owoc kopru dekstryna)

Nr 2 - dla cery suchej (nasienie lnu kwiat rumianku ziele krwawnika korzeń mydlnicy mąka ryżowa)

Nr 3 - dla cery suchej łuszczącej się (nasienie lnu kwiat rumianku ziele lebiodki dekstryna)

Nr 9 - przy podrażnieniu skóry (mąka pszenna kwiat rumianku dekstryna)

Maseczki odżywcze do cery suchej. 1 - owoców lnu dwie łyżki zalec szklanką wody gotować przez pół godziny. Ostudzoną papkę nałożyć dokładnie na twarz i przykryć podwójną warstwą gazy nasyczonej naparem z kwiatu rumianku lub z kwiatu lipy (kompres). Zmywać po 20 minutach.

2 - żółtko jaja wymieszać dokładnie z 2 łyżkami oliwy z oliwek dodać łyżeczkę twarogu. Nałożyć kompres jak wyżej.

Kompresy ziołowe zapobiegają nadmiernemu ściąganiu skóry przez maseczkę, a jednocześnie mają właściwości nawilżające.

W okresie letnim polecane są również maseczki owocowe oraz nalewki wzmacniające (z dużą zawartością witaminy C). Z owoców stosujemy również pokrojone w plasterki ogorki lub pomidory, które po umyciu twarzy kładziemy na czole, policzkach i brodzie. Podobnie postępujemy z truskawkami, malinami, poziomkami po ich rozgnieceniu.

Nalewka ziołowa z winem. Kwiatu rumianku liści mięty po 4 łyżki - zalec butelką wytrawnego wina gronowego. Odstawić na 10 dni, przecedzić przez gęste lniane płótno, używać do zmywania twarzy. Nalewka owocowa. Soku poziomkowego i ogorkowego po pół szklanki zalec szklanką spirytusu. Przyrządzić i stosować jak wyżej. Maseczka owocowa (dla cery bardzo suchej). 2 truskawki i kilka malin dokładnie utrzeć na gładką masę, dodając żółtko jaja, łyżeczkę miodu i odrobinę mąki kartoflanej. Stosować 2-3 razy w tygodniu.

ABC

Naczynia nie przejdą rybim zapachem, jeżeli przed włożeniem ryby przetrzemy naczynie octem lub kawałkiem cytryny.

Jeżeli zważy się majonez, ucieramy oddzielnie drugie żółtko, dodając stopniowo w małych ilościach nieudany majonez. Majonez zawsze się udaje, jeżeli ucierając dodamy do niego musztardy.

Przedmioty z alabastru najlepiej czyścić letnim wodnym roztworem sody (2 łyżki stołowe na 1 litr wody). Przed myciem wyrob z alabastru należy wytrzeć z kurzu suchą ścierką, po umyciu oplotać w czystej wodzie i pozostawić do wyschnięcia.

Naczynie mosiężne czyszcimy kwasem z kiszzonej kapusty zmieszanym z popiołem. Można też je czyścić amoniakiem. Zielony nalot (grynszpan) usuwamy solą zwilżoną octem.

Przedmioty z brązu najlepiej czyścić przecierem z utartych ziemniaków, po oczyszczeniu nie płukać, pozostawić do wyschnięcia. Następnie oczyszczony przedmiot szcótować, po czym przecierać fanelą nasaloną spirytusem denaturowanym.

Przedmioty lub biżuterię z bursztynu czyszcimy szmatką nasaloną spirytusem, a następnie do sucha wycieramy miękką ścierką.

Naczynia cynkowe czyszcimy gorącym octem z domieszką soli kuchennej, myjemy zas wodą z solą lub amoniakiem. Skuteczne jest czyszczenie popiołem drzewnym.

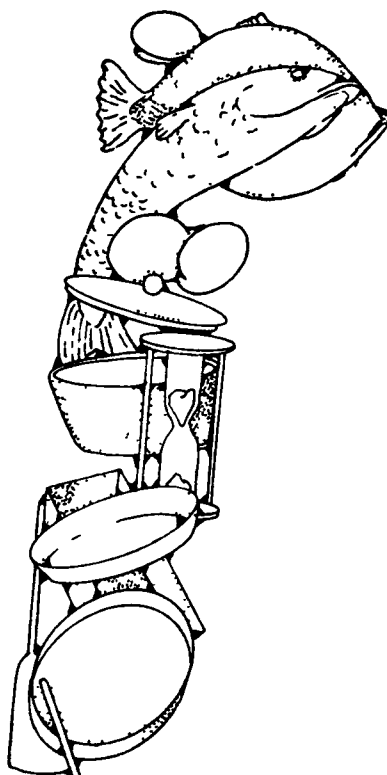
RYBA PIECZONA Z BOCZKIEM

1 kg ryby, 25 dag wędzonego boczku, 15 dag cebuli, 1 ząbek czosnku, 1/2 szklanki wytrawnego wina (może być domowe), sol, pieprz, 3 łyżki zielonej pietruszki posiekanej ze szczypiorkiem.

Świeże lub zamrożone ryby umyć, oczyścić, oplotać, zdjąć z nich skórę. Cebulę obrac, oplotać drobniutko posiekaną czosnek obrac, oplotać, posiekaną rozetrzeć z solą. Jamę brzusznej ryby natrzeć równomiernie masą czosnkową. Posiekaną cebulę osolic, oprószyć pieprzem, napelnić nią jamę brzusznej ryby, spiąć szpilkami do drobiu. Boczek oczyścić, pokrajać w cienkie plasterki. Połowę plasterków ułożyć na dnie zaroodpornego naczynia, na nich ułożyć przygotowane ryby, oprószyć solą i pieprzem, a następnie przykryć pozostawionymi plasterkami boczku. Wstawić do nagrzanego piekarnika, upiec równomiernie na złoty kolor. Zrumienione ryby podlać winem i wstawić na kilkanaście minut do piekarnika. Tym razem naczynie z rybami trzeba przykryć pokrywką.

Upieczone ryby wyłożyć na półmisek, posypać posiekaną pietruszką. Podawać z dodatkiem pieczonych ziemniaków i surowką z zielonej cebuli i rzodkiewek.

Potrawę można podawać także na zimno z sosem chrzanowym i sałatkami z warzyw.

PACZKI DO POLSKI

przez

POLIMEX2053 DUNDAS ST W, TORONTO, ONT M6R 1W8
TEL. 537-7914**UWAGA MISSISSAUGA I OKOLICE**
POLIMEX FORWARDING INC.1575 SISMET RD UNIT 7, MISSISSAUGA, ONT
TEL. 624-1965**OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL**• PACZKI • SAMOCHODY • LEKI •
MASZYNY ROLNICZE • SPRZĘT
GOSPODARSTWA DOMOWEGO • BONY
• OLAROWE itp**UWAGA****Polonia w Toronto i okolicy**POLISH ALLIANCE TORONTO
CREDIT UNION LTD

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762 - 9523

Credit Union

Konta depozytowe.	6% rocznie
3-miesięczne certyfikaty.	7% rocznie
6-miesięczne certyfikaty	7½% rocznie
Roczne certyfikaty	7½% rocznie
3-letnie certyfikaty	8% rocznie

non-redeemable

Pozyczki personalne 13¼%

Pozyczki hipoteczne 11¼%

ubezpieczone na życie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł i od 7 30 - 9 wiecz
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł oraz SOBOTY
od 10 do 12 30Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej
nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

2150 Bloor St West, Toronto

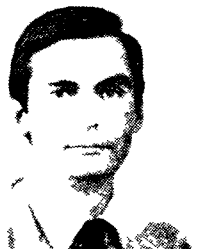
(Wejście od wschodniej strony budynku)

HIGH PARK
Real Estate Ltd Realtor217 RONCESVALLES AVE
TORONTO ONT M6R 2L6

1000 sprzedanych domów

Istniejąca od 1972 r firma 40 agentów
poleca Państwu wszelkiego rodzaju domy
i interesy, 3-dniowe, komputerowe
wyprzedzenie w informacji gwarantuje
najlepsze okazje**Proszę dzwonić całą dobę****532 - 4441****DARRELL KENT REAL ESTATE LIMITED**

ETOBICOKE MISSISSAUGA TORONTO SCARBOROUGH

Kupno-sprzedaz nieruchomości
Bogaty wybór z komputera
Solidna i fachowa obsługa
Pomoc w finansowaniu i załatwianiu
formalności prawnych
DO SPRZEDANIAMISSISSAUGA w pobliżu kościoła św
Maksymiliana Kolbe Luksusowa rezydencja 13
pokoi jacuzzi sauna 2 kominki nowoczesna
kuchnia centralna klimatyzacja i odkurzenie
oraz wiele innych luksusów Cena obniżona
\$269 tysGRENADIER POND super luksusowy
Triplex z unikalnym widokiem na High Park
cena \$ 495 tysJANE-BABY POINT sklep 1200 sq feet
piwnica magazyn oraz b ładny apartament
dwuspłynowy \$ 295 tys**ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ**

Biuro 766-4088

Dom 769-9494

KOMUNIKATY**PIGUŁKI PCAG****KONCEPCYJNO-
WITAMINOWO-
STYMULUJĄCE**W tym tygodniu PIGUŁKI
biorą udział w VI Międzynarodo-
wym Kongresie Immunolo-
gów w Toronto i wobec tego nie
mogą ukazać się drukiem jak co
tydzień Stałych czytelników,
którzy już przyzwyczaili się do
cofygodniowego zazywania
PIGUŁEK przepraszamy za za-
wod Spotkamy się za tydzień=====
Redaktorzy PIGUŁEK służą
dodatkowymi informacjami,
przyjmują zgłoszenia "adop-
cji", a także proszą o nowe
KONCEPTY Redagują z
ramienia Polish Canadian Ac-
tion Group, Anna i Stanisław
Dubisky, tel 925-8128 Biuro
PCAG, 192 Garden Ave, czyn-
ne jest we wtorki od 10 do 18
Tel 588-1659, P O Box 55,
Station "V", Toronto M6R
3A4
=====**KOMUNIKAT**W dniu 21 sierpnia przy-
pada smutna rocznica podpi-
sania paktu Ribbentrop-
Molotow, tj czwartego rozbio-
ru Polski, a w parę lat później -
"Jałty", gdzie zdecydowany
został los Polski i innych kra-
jów z zażelazanej kurtyny przez
naszych sojuszników -
Amerykę, Anglię i RosjęHamiebną tą decyzją wiel-
kich mocarstw oddała w niewo-
lę Rosji Sowieckiej nasz kraj
wraz z państwami Europy Srod-
kowo-Wschodniej, dziękiczemu bracia nasi ciągle cierpią
pod butem oprawcyNie wolno nam o tym za-
pomnieć, ale musimy przypo-
mnieć światu i politykom o
sytuacji jaka istnieje za żelazną
kurtyną Pamiętając o tym
powstał komitet złożony z prze-
stawicieli krajów ujarzmio-
nych, który organizuje w dniu
23 sierpnia "DZIEŃ CZAR-
NEJ WSTĄŻKI"W dniu tym wszyscy przy-
niemy czarne wstążki na znak
żałobyJ BURSKI
PREZES KPK - Okręg Toronto**DEMONSTRACJA**Dnia 22 LIPCA 1986 r - wtorek, godz 8 wieczo-
rem, przed konsulem PRL przy 2603 Lakeshore Blvd
West spotykamy się wszyscy na demonstracjiDomagamy się natychmiastowego zwolnienia
wszystkich więźniów politycznych, więźniów sumienia,
oraz zaprzestanie represji w PolsceNaszą postawą pokazemy, że biernie nie przyjmiemy
sowieckiej ingerencji w Polsce Naszą akcją po-
przyjmy demonstrujących braci w Polsce

KPK Okręg Toronto

ZNwK

Centralny Komitet Polskich
Organizacji WeteranówFederacja Polek w Kanadzie
Polish Canadian Action Group**TADEUSZ GWIAZDA**
SELESMAN**HUMBERVIEW MOTORS INC.**

3200 Bloor St West

Oferuje nowe i używane samochody
m-ki Chevrolet oraz OldsmobileUdzielam wyczerpujących informacji również
telefonicznie Bus 236 - 1011, Res 823 - 0327**CINEMATIC****JANUSZ PIETRUS**tanie wykonuje wysokiej jakości
video filmyNajlepszy sposób na zachowanie
niepowtarzalnych chwil**DZWOŃ 743 - 8142****COSTI-IIAS****Agencja Usług Społecznych
dla Imigrantów**prowadzi bezpłatne poradnictwo w języku polskim dla
kobiet ze średnim i wyższym wykształceniem
zawodowym Porady obejmują

- * pomoc w uzyskaniu tłumaczeń i ewaluacji dokumen-
tów,
- * pisanie resume oraz podanie o pracę
- * ocenę posiadanych kwalifikacji i ustalenie celu odnos-
nie zawodu
- * informacje co do wymaganych kwalifikacji w po-
szczególnych zawodach, możliwości zatrudnienia i
sposobów szukania pracy

Prosimy dzwonić do J. GASZYŃSKIEJ -
TEL (416) 534 - 8437**COSTI-IIAS IMMIGRATION SERVICES**
1260 Dufferin St M6H 4C3(w budynku Wallace Emerson Community Centre -
koło Dupont St)**HALINA
BARANOWSKI**
MA/AIIC

Ubezpieczenia wszelkiego rodzaju

Biuro 622 - 1115, dom 746 - 5270

Centralny Komitet Polskich Organizacji Weteranów
Toronto-Oshawa **SERDECZNIE ZAPRASZA**
wszystkie organizacje polonijne wraz z pocztami
szkandarowymi oraz całą Polonię w Toronto,
jak również bliższych i dalszych okolic na**ŚWIĘTO ŻOŁNIERZA**

które odbędzie się dnia

10 SIERPNIA 1986 rw parku im I Paderewskiego, w River Valley,
przy Hwy Nr 27Msza polowa o godz 12 00 Zbiórka pocztów szkanda-
rowych o godz 11 30 Po części oficjalnej zabawa ta-
neczna, zabawy dla dzieci, wybór "krolowej pikniku",
loteria i wiele innych atrakcjiBufet obficie zaopatrzone smaczne gorące dania
Czysty dochód jak rokrocznie przeznaczają się na
INWALIDÓW● Wstęp \$3 00 od osoby - dzieci poniżej lat 12 - wstęp
wolny● Dojazd z południa Hwy 427 na północ, która przechodzi w Hwy
27 ze wschodu i zachodu Hwy 401 do Hwy 27 N minąc Hwy 7 i 6
km na północ po lewej stronie w River Valley znajduje się Park im
Paderewskiego**KOMITET****UNITY TRAVEL**100 University Ave Suite 807
Toronto Ont Canada M5J 1V6
Telephone (416) 595-1244**LETNIA WYPRZEDAŻ**Czartery
STERLING AIRWAYS
KOPENHAGA od
\$ 469.00**WARSZAWA lub**
ŚWINOUJŚCIE od
\$ 669.00Odloty - czerwiec 25 i 26, lipiec 02 i 03
Rezerwacje dzwonić (416) 595-1244 (ANNA)

WIADOMOSCI
AGENCYJNE

* Znakomicie w tym roku radzi sobie na korcie nasz rodak z Toronto Andrzej Sznaider. W ostatnią niedzielę wygrał turniej tenisowy "Sun Life Nationals" z rakieta nr 1 Kanady Glennem Micibata 6-4, 3-6, 6-3

* Jedynie dwóch

bokserów Jablonski i Kosełowski reprezentowało Polskę na Igrzyskach Dobrej Woli, rozgrywanych w Moskwie. Obaj swe walki przegrali. W innych konkurencjach Polacy występują ze zmiennym szczęściem. Dobrze prezentują się zeglarze. W klasie Finn

Jarosław Marciuk po dwóch wycieczkach był drugi. Piłkarze ręczni zremisowali z rep. Rosyjskiej S S R 20-20 i przegrali z Czechosłowacją 23-15. Siatkarze przegrali z Francją 3-1.

* W Polsce przebywają zuzłowcy Czechosłowacji. W

pierwszym spotkaniu przegrali oni z polskimi zuzłowcami 69-39.

* Ustalono już trasę przyszlazorocznego 40 Wyciągu Pokoju. Wraca on na stałą trasę Berlin-Praga-Warszawa. Kijow zrezygnował z organizacji tej imprezy.

SUKCES PŁYWAKA

Basen pływacki "Etobicoke Olym-pium" jest częstym miejscem spotkań najlepszych pływaków kanadyjskich. Poziom pływania w Kanadzie stale się podnosi, a jego wizytówką jest Alex Baumann, czeskiego pochodzenia, jeden z najlepszych i najwszechstronniejszych pływaków na świecie. Mieszka i trenuje w Sudbury, a jednym z jego trenerów jest Ryszard Buwaj, którego sylwetkę przedstawiamy już na łamach ET. Jesienią ubiegłego roku Wówczas Buwaj zaczynał swą pracę w Sudbury w Laurentian University, który szczyci się najsilniejszym klubem pływackim w całej Kanadzie.

Jakie są wrażenia Buwaja po pierwszym roku pracy trenerskiej w Kanadzie? Jakie ma plany i nadzieje?

Posłuchajmy, opowiada Ryszard Buwaj.

Ostatnio dość często przebywam w Toronto. Wszystko z racji imprez pod nazwą Ontario Cup, którego są cztery etapy. Mój klub w zeszłym roku wygrał te zawody. Mielismy znaczną przewagę, bowiem częściej nasz klub reprezentował Alex Baumann. W tym roku idzie nam trochę gorzej i chyba w pucharze nie zwyciężymy. Baumann wraz z kilkoma innymi naszymi pływakami będą reprezentować w najbliższym czasie Kanadę na mistrzostwach wspólnoty Brytyjskiej, to jest właśnie przyczyna jego nieobecności w Toronto. Już od roku pracuje w Sudbury. Duszą przyuniwersyteckiego klubu jest Węgier z pochodzenia Tichany. Dla mnie jest on wspaniałym fachowcem, zna się doskonale na pływaniu. W swej pracy trenerskiej zrobił rzecz wspaniałą, dopasował pływanię do rozwoju fizycznego zawodnika. Nie rozwój fizyczny do pływania, ale pływanie do rozwoju. Tichany jest twórcą sukcesów Alexa Baumanna. W każdym etapie rozwoju fizycznego Alexa Tichany do pasowywał mu metody treningowe. Nie było ważne, aby Baumann pływał najszybciej, już jako czternastolatek. Ważne było, aby wraz z rozwojem fizycznym Alexa zwiększała się też jego szybkość. I Tichany może trochę skromnie mówić o sobie, iż miał to szczęście, iż w przypadku Baumanna utrafił w dziesiątkę. Jego koncepcje się sprawdziły i wraz z rozwojem fizycznym Alex zdecydowanie poprawiał szybkość, do chodząc do grona najlepszych pływaków na świecie. Tichany ma zupełnie inne spojrzenie na pływanie niż trenerzy kanadyjscy. Nazwałbym to spojrzeniem europejskim. Jest zwolennikiem dyscypliny. Jeśli jej nie ma, nigdy wyniki same nie przyjdą.

Kanadyjskim nastolatkom, a w tym wieku jest przeciętne większość zawodników, jest szalenie trudno się z tym faktem pogodzić. Przecież wychowali się w zupełnie innych warunkach. Dla mnie osobiste zachowanie pływaków kanadyjskich też było odmienne niż za chowanie się zawodników w Polsce. Tam, gdy człowiek przyszedł na basen i wydał polecenie, była cisza i posłuch. Tu jest to rzecz prawie niemożliwa. W Kanadzie w klubie pływackim jest pewna grupa zawodników, która zdecydowanie wykonuje polecenia trenera, a reszta pływa, bo płaci. W Sudbury wprowadziłem nowe obyczaje, pod czas treningu. Ociągających się z wykończeniem poleceń zacząłem usuwać z treningów z obowiązkiem jego powtórzenia. Dla zawodników było to zupełnie niezrozumiałe. Dziwili się, jak to? To ja mam przyjsć jeszcze raz i powtarzać trening? Był to naprawdę prawdziwy szok! Ale wprowadziłem ten zwyczaj, mój szef, Jenó Tichany, zgadza się z tym, a dyscyplina treningowa jakby się poprawiła. Czasem zawodnik

chce być z treningu wyrzuconym, szczególnie wtedy, gdy jest zmęczony, a tu miałby jeszcze płynąć 10 kilometrów. Dzięki mojej metodzie, być wyrzuconym z treningu się nieopłaca, bo i tak swoje trzeba odrobić, osiągnąć za mierzone czasu na określonych dystansach.

Zawodnik, który nie chce powtórzyć treningu, zostaje automatycznie odsunięty od najbliższych zawodów. Tak więc zaaklimatyzowałem się w klubie, na dobre. Jenó Tichany mówi, iż zostanę w Sudbury do końca życia. Sponsorem naszym jest znana firma produkująca odzież sportową "Arena".

Jenó Tichany ma z nią podpisany kontrakt jeszcze na dwa lata, do olimpiady w Seulu. Później odejdzie Tichany, twierdzi, iż wtedy ja mam szansę zostać głównym coachem, ale na poważnie mówienie o tej sprawie jest jeszcze za wcześnie. Być może będzie trenerem w Sudbury Alex Baumann, który skończył studia wychowania fizycznego. Wprawdzie przebąkuje coś o pisaniu doktoratu, ale "Arena" myśli, nie będzie chciała kończyć z nim współpracy. Przecież taki świetny pływak to najlepsza reklama! Baumann skończył już swoje studia, nie pracuje, poświęca się wyłącznie treningowi. Mieszka w domku wraz z matką. Dwa lata temu stracił ojca. O tym, jak poważnie traktuje pływanie, niech świadczy fakt, iż swą na rzecz Australię, odesłał do domu, gdyż twierdził, iż cały swój czas musi poświęcić treningowi. Tak więc na naukę u Tichanego mam jeszcze dwa lata. Muszę nauczyć się wielu spraw administracyjnych, jakie ciągną się za pływaniem. Muszę poznać dokładnie wszystko, co jest związane z pływaniem, skąd się biorą sponsorzy, pieniądze, etc. Tichany uczy mnie twardości w postępowaniu z zarządem klubu. Head coach musi być panem sytuacji w sekcji, a nie zarządem. Ten jest do pomagania w osiągnięciu wyników, a nie do decydowania, jak je osiągnąć. Ja kieruję się zawsze zasadą Wołodyjowskiego,

jak się nie będą ciebie bali, to się będą z ciebie śmiali! Taka sama jest sytuacja w klubie. Muszę decydować sam o wszystkim, gdzie jedziemy na zawody, co robimy, etc. Marzeniem każdego trenera jest wychować takiego zawodnika, który odniósłby triumf olimpijski.

Tichany doprowadził do mistrzostwa Baumanna. Ja jeszcze nie mam takiego zawodnika, z którym mógłbym jechać do Seulu. Ciekawe, czy Baumann wytrzyma jeszcze dwa lata treningów i dotrwa do Seulu. Tichany bardzo tego pragnie, ale Alex może okazać się konsekwentnym i być może zacznie robić doktorat. Wszystko bowiem przychodzi mu zdecydowanie łatwo. Nawet patrząc na jego trening, mam wrażenie, iż pracuje on zdecydowanie mniej, niż polscy pływacy. Przy okazji muszę podkreślić, iż bardzo mnie cieszą sukcesy polskich pływaków. Wojdata i Wyzgi, którzy przebywają w Kalifornii w Mission Viejo, w specjalnym ośrodku treningowym dla pływaków. Tichany ich tam odwiedził. Będąc jeszcze w Polsce, pracując jako trener, zetknąłem się z Wojdatem, ale pamiętam go jako dziesięcioletniego chłopaka, który dopiero zaczynał bawić się w pływanie.

Moją największą nadzieją na osiągnięcie sukcesu jest młoda pływaczka pochodzenia włoskiego Terra Loisi. Jest to talent poparty pracą. Doskonale współpracuje ona ze mną, wykonuje wszystkie polecenia, stara się dojść do najlepszych rezultatów. To jest najważniejsze. Jenó Tichany zawsze podkreśla, iż Baumann swe rekordowe rezultaty zawdzięcza tylko sobie, gdyż jego pływanie wyszło z serca. Tichany jest jego drugim ojcem. Mistrza pływackiego się nie robi, mistrz się robi sam, a trener mu tylko pokazuje, jak to się robi. W tym jest cały klucz do osiągnięcia sukcesów na pływaniu.

Ryszarda Buwaja
wystuchał
SKRZYDŁOWY

K.S. LATO

Klub Sportowy LATO uprzejmie zawiadamia wszystkich kibiców, iż w dniach 2-4 sierpnia na Stadionie Centennial (Etobicoke) zostanie rozegrany turniej piłkarski TORONTO MAYOR CUP, czyli "mini" mistrzostwa świata. Wystąpią drużyny reprezentujące osiem grup etnicznych miasta Toronto. Polskę reprezentować będzie K.S. LATO.

Pierwszy mecz K.S. LATO rozegra 2 sierpnia o godzinie 12,45 przeciwko S.C. ARABS. Turniej odbywa się pod patronatem mayorza miasta Art Eggletona oraz Ontario Soccer Association i Metropolitan Toronto Soccer Association.

Serdecznie zapraszamy wszystkich kibiców piłkarstwa.

POLONIJNY TURNIEJ TENISOWY
O PUCHAR WOJTKA FIBAKA

Janusz Dorosiewicz i Grzegorz Lato zapraszają wszystkich sympatyków sportu na turniej tenisa ziemnego. Impreza odbędzie się w dniach 8-9-10 sierpnia na kortach Eglington Flats. Wpisowe kosztuje \$20. Wszystkich chętnych prosimy o zgłoszenia, które są przyjmowane pod w/w adresem.

(416) 766-6757

RACQUET AND SKI CENTRE
WITC
2120 BLOOR ST. W. TORONTO, ONT. M6S 1M8

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

PREZENTUJE WIELKĄ WYPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu

7.8% i 6.8%
na niektóre samochody

● Szeroki wybór nowych i używanych samochodów ● Nowe samochody '86 posiadają 3-letnią gwarancję, lub 60 tys km power i train, jak również 5-letnią gwarancję korozyjną ● Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję

PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż, pożyczkę Polecam tanie ubezpieczenia uwzględniające zagraniczne prawo jazdy Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako "SENIOR MASTER SALESMAN" Czy jeszcze ktos może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757 podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College Str)

ZARZĄD ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO W KANADZIE ORGANIZUJE

KURS PEDAGOGICZNY

w **Osrodku Rekolekcyjnym OO Oblatów-Mississauga -**
1817 Blythe Road

w dniach od 15 do 22 SIERPNIA br
Zgłoszenia proszę kierować na adres Związku -
288 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont M6R 2M4

Po informacje proszę się zwracać -
W PERKOWSKA - tel 967-0918
D SZNAJDER - 225-5682

194-196

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

FINANCIAL PLANNING - UBEZPIECZENIA

- Life Insurance - na życie ● Disability - chorobowe
- Mortgage - hipoteczne ● Business - handlowe
- RRSP, Annuity - emerytury

SOLIDNIE, TANIO I SZYBKO

Po bliższe informacje proszę dzwonić

Andrzej Krysiak
TEL Biuro 226-6515, dom 247-8326

180-191

św. Stanisława i św. Kazimierza

CREDIT UNION

KONTA DZIENNE (DAILY INTEREST ACCOUNT)

Interesujące dla operujących
pieniędzmi na bieżąco

- Procent kalkulowany dziennie
- Płacony z koncem miesiąca
- Korzystna stopa procentowa
- Dla emerytów w ramach programu 60-0.5% wyższa stopa procentowa

**PYTAJ O KONTA DZIENNE WE
WSZYSTKICH ODDZIAŁACH
TWOJEJ CREDIT UNION**

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181
12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor Str W
tel 236-1225
4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

KOMIS

Posiadamy w dużym wyborze
● wyroby rękodzielniczo artystyczne
● obrazy olejne ● bursztyny i wyroby ze srebra ● kostiumy ludowe dla grup artystycznych jak bluzki haftowane spodnice kapelusze góralskie, ciu pugi, kierzce i kompletne stroje krajkowskie ● oraz przyjmujemy zamowienia ● kosmetyki i kremy polskie ● zioła polskie duży wybór ● trepki skorzane do użytku dziennego i bambosze futrzane
Prowadzimy sprzedaż wysyłkową na zamowienie

PRZYJMujemy W KOMIS
ROŻNE ARTYKUŁY

139 Roncesvalles Ave.,

TEL 534-9362

AB VIDEO - LUX

Profesjonalne video,
ceny amatorskie,
wszystkie okazje i systemy
Również Insurance Claims,
koncowy montaż w studio
Efekty

Powitania z lotniska \$ 26
Wesela od \$ 200

TEL (416) 278-5684
Spoza Toronto do 250 km

MATRYMONIALNE

SUNSHINE

Samotność, potrzeba kogos
bliskiego, brak czasu!
Wiele pan i panow jest w podobnej sytuacji Pozwol sobie pomoc w znalezieniu szczęścia, składając ofertę w naszym biurze Piszcie po najnowszy fotokatalog "LATO 86" (ponad 200 ofert głównie z Polski, również z Kanady i Anglii) oraz informator załączający dolarow 2

Adres Box 339 Station D,
Scarborough, Ont
M1R 5B8

Kasi Enterprises Ltd
121 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-8786

PACZKI do POLSKI

UWAGA!

W związku z zaistniałą sytuacją w Polsce wprowadzamy następujące paczki specjalne

No 601 Netto 5 0 kg	\$ 49 00
Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku	2 x 1 8 kg
Skondensowane mleko w puszcze do rozcienczenia	2 x 410 g
Smietana naturalna	2 x 170 g
Tabletki z zawartością JODKU POTASU	10 szt
Tabletki MULTIWITAMINOWE	50 szt
No 602 Netto 5 kg	\$ 39 00
Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku	10 x 0 5 kg
No 603 Netto 4 6 kg	\$ 46 00
MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt	3 x 1 0 kg
Wielowitaminowa odżywka jabłkowa	2 x 200 g
Wielowitaminowa odżywka pomarańczowa	2 x 300 g
Wielowitaminowa odżywka bananowa	2 x 300 g
No 604 Netto 5 6 kg	\$ 47 50
Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku	2 x 1 8 kg
MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt	2 x 1 0 kg
No 605 Netto 5 2 kg	\$ 37 00
Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku	2 x 1 8 kg
Skondensowane mleko w puszcze do rozcienczenia	3 x 410 g
Smietana naturalna	2 x 170 g
No 606 Netto 5 0 kg	\$ 49 00
MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt	5 x 1 0 kg

- * Towary pakowane w puszkach
- * Expresowa dostawa
- * Ceny w dolarach kanadyjskich
- * Pełne ubezpieczenie

Dopłata \$ 5 00 od paczki

Ponadto EXPRESS MORSKI i paczki lotnicze

"PANI JADWIGA" - POLSKI PROGRAM RADIOWY

Nadawany w każdą sobotę od godz 1 00 do 2 00 pp ze stacji CHWO 1250 w Oakville

Program muzyki i piosenki i słowa polskiego z uwzględnieniem Kobiet w ognisku domowym Telefon 691 8789

PROGRAM TELEWIZYJNY "TELEPOLONICA"

- Montreal, Quebec
CF CABLE TV pozycja 25 we srody g 11 00 i w niedziele g 18 00
CABLE VISION NATIONALE VIDEOTRON - pozycja 24 w po
nedzialki g 8 00 we wtorki g 6 00 we srody g 19 30 w piatki,
g 18 30 w noce ze soboty na niedziele g 2 00

Korespondencja na adres STEP 375 Claremont Westmount Que
H3Z 2P5

POLSKI PROGRAM MUZYCZNY

Niedziele od godz 6 do 7 wiecz CKWR fala FM 98 7 Kitchener
Koncert zyczen polskie piosenki i prelekcja ks Kor
neliana Jan Zuk Kitchener (519) 579 3615

POLSKA FALA

Soboty od 2 4 po poł CFMB Radio Montreal 35 York St West
mount Montreal Que H3Z 2Z5 Tel (514) 483 2362

"BIAŁY ORZEŁ"

Niedziele od godz 5 30 6 30 wiecz Na fali 620 AM CFCL
Timmins Paweł Rycaj 340 Ross E Tel (705) 264 8765

POLISH HOUR

Niedziele 8 rano na fali CISD FM fala 94 Polski program ra
diowy w Thunder Bay

KORPANTY'S POLONIA

Od poniedziałku do piątku włącznie od godz 1 2 po poł Fala
1270 Buffalo Tel 892 4267

PROGRAM RADIOWY "POLONIA" w EDMONTON

Na stacji CJSR FM STEREO 88 5 Wiadomości tygodniowe kronika
religijna pogadanka medyczna zgadula muzyczna z nagrodami
kazdej srody od godz 18 do 19

Kierownik programu RYSZARD MAKOWSKI Tel 403 424 1094

POLSKI PROGRAM RADIOWY W VANCOUVER

Niedziele od godz 2 30 do 3 30 CJVB fala 1470 Wiadomości
z Polski Kanady i świata komentarze wywiady ogłoszenia i
komunikaty polonijne koncert zyczen oraz ogłoszenia handlo
we Jerzy Kusmider P O Box 58262 Stan L Vancouver
B C V2P 6E3 Tel (604) 327 6892

PROGRAM TELEWIZYJNY "POLONIA REVIEW"

W dzielnicy Parkdale srody 7 wiecz czwartki 10 00 i soboty 3 30
Jest programem telewizyjnym Polonii przedstawiającym wie
domosci z Polski ciekawych ludzi informacje o waznych do
tyczących Polonii sprawach

PROGRAM RADIOWY

"ECHO OJCZYZNY"

Od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100
w godz od 10 30 do 11 30 rano
Program prowadzi KAROLINA KESIK
W programie koncert zyczen, wiadomosci polo
nijne i z Polski interesujące wywiady, komentarze,
muzyka dla wszystkich 637 College St., Toronto,
Ont M6G 1B6, tel 531-9991, dom 247-9755

**OGŁOSZENIA
O PRACY**

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie. Ostatni termin wtorek godz 3 00

Toronto Jestem na wycieczce bardzo dobrze szuję i ha ftuje Poszukuje pracy Tel 266-6058 od godz 14 do 21

PIELEGNIARKA dyplomowana zaopiekuje się dziećmi u siebie w domu TEL 763 7114 po g 18 196-198

POTRZEBNI Tokarz frezer i pomoc warsztatu- wa TEL 792 7373 Mike Simcoe 196-198

ZAOPIEKUJE się dziećmi lub starszą osobą z za mieszkaniem TEL 255-7218 po godz 20 00 196-198

POSZUKIWANI kierowcy z własnym samochodem do rozwożenia pizzy Part time albo Full time \$ 4 na godz oraz procent od obrotu naprawy średnio \$6-8 na godz Największa na świecie firma dostarczająca pizzę Nowe sklepy w Toronto Praca z możliwością awansu Konieczna pewna znajomość angielskiego skiego TEL 246-1177 albo osobiscie 1650 Jane St kolo Lawrence Ave W 196-199

SZUKAM pracy sprzątanie poniedziałek wtorek czwartek TEL 530-1643 lub 588-0431 wiadomosc 192 194

ZAOPIEKUJE się dziećmi lub starszą osobą z za mieszkaniem lub dochodząca TEL 241 9951 193 195

DWAJ młodzi doświadczeni w pracach remontowo- budowlanych podjąca każdą pracę również w weekendy TEL 762 0591 192 195

NOWO przybyła po szukuje jakiegokolwiek pracy TEL 279 4826 197 194

ZAOPIEKUJE się dzieckiem w swoim domu Okolice Mississauga Valley TEL 279 4826 192 194

ZATRUDNIĘ kierowcę z do wladczymm kate- goria (A) TEL 245 8668

POTRZEBNY elektryk z Temporary Licence albo Electricians Licence TEL 497-8607 po 6 PM 193 195

KLUB PIŁKI NOŻNEJ L A T O po- szukuje zawodników TEL 624 6799

NOWO PRZYBYŁA poszukuje jakiegokolwiek pracy najchętniej sprzątanie lub opieka nad dziećmi TEL 479 3268 194-196

POTRZEBNI pracownicy do zbierania robaków Toronto tel 438 0871 xxx

POTRZEBNI pracownicy do zbierania robaków Prosc Jurka TEL 266 5564 xxx

DOŚWIADCZONY pracownik budowlany poszu- kuje pracy Dzwonić codziennie po 6 wiecz TEL 424-2359 194-196

MELODA energiczna kobieta na wycieczce szuka pracy w weekendy TEL 890-1820

PROJEKTANT mody szuka modelki na wyjazdy i prezentacje modeli w roz- nych krajach i miastach Możliwość sa- modzielnego przedstawicielstwa firmy Nowy Jork (718) 383 2069 lub pisac Mr Marcus P O Box 307 Brooklyn N Y 11222 195 197

SZUKAM pracy Sprzątanie lub opieka nad dzieć- mi Od zaraz TEL 444-8897 prosic Ewę 193 196

MĘCZYNA potrzebny (za wynagrodzeniem) do pomocy inwalidzie 2 godzin w godzinach rannych codziennie Metro Laurier Montreal Wiadomosc TEL 523 9237 193

DOŚWIADCZONA, kwalifikowana pielegniarka zaopiekuje się chorymi lub podejmie inną pracę TEL 766-3774

POTRZEBNA kobieta do pieczenia ciast TEL 781 1904 196-198

PANI szuka pracy zna kilka jezykow doskonale angielski 10 lat pracy jako sekretarka lekarza po- dejmie roznyego rodzaju pracę Toronto tel 239-8697 195 197

MĘCZYNA 31 lat stały pobyt szuka pracy w Toronto tel 439 9698 xxx

MECHANIK samochodowy i sprzętu ciężkiego plus spawanie elektryczne podejmie pracę od zaraz To- ronto tel 533 8916 195 197

DOŚWIADCZONA odpowiedzialna osoba zaopie- kuje się dzieckiem w domu własnym Warunki b- dobre okolica Etobicoke TEL 239 0826 195 197

PIELEGNIARKA zaopiekuje się dziećmi chorym lub starszą osobą TEL 267 8826 195 197

SPRZEDAM

Fryzjer pionowy biały TEL 533-2056

OBRAZY — AKWARELE (oryginalne) SPRZEDAM Widoki zabytkowych chat z okolic Rze- szowa TEL 243 - 2872, Leszek Dacko 194-195

SPRZEDAM dom do wykonczenia 15 km od centrum Warszawy Działka 820 m2 3 sypialnie kuchnia jadalnia salon gabinet garaz Wiadomosc Bar- bara Kinasz 05-850 Ozarów k Warsz- wu ul Konopnickiej 12 tel 58-70-51 w 381

DO SPRZEDANIA samochod 78 Hyundai Civic lub Datsun 200SX TEL 769 1682

DENTURE THERAPY CLINIC

JAN M WISNIEWSKI D T Pierwsza Polska Protezownia Dentystyczna 2337 Dundas St W , Toronto (Bloor Dundas Square Bldg) TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

Dr V T BLOK GŁOWCZYNSKA, MA, OD OPTOMETRYSTA 2391 A Bloor St w (Jane Subway) TEL 766 - 5580

DENTYSTYCZNE PROTEZY

G RYTWINSKI D T z 25 letnim doświadczeniem 404 A Roncesvalles Ave , TORONTO (obok kina Revue) TEL 531 - 8545

LECH W. PRUSIŃSKI
Immigration Consultant

Porady w sprawach emigracyjnych
Bezpłatnie tylko we wtorki - godz 12 - 7
Prosimy o telefoniczne uzgadnianie wizyt
Biuro 192 Garden Ave
TEL 588 - 1659

DIVORCE AID
K. BEŁDOWSKI
Rozwód \$ 155

TEL 226 - 0335

JULIA DZIWIŃSKA LL M
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
TEL (416) 864-1182
od 4 do 7 po południu

Udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski m.in. małżeństwa przez pełnomocnika rozwoy w Polsce wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski notarialne kupna i sprzedaż domow gruntow i miesz- kan dzierzawy spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce pisanie pism do polskich sądow i urzędow, sprowadzanie krewnych i odwołania od odmowy wy- dania paszportow tłumaczenia dokumentow
Biuro Polish Consulting Bureau
618A Queen Street West
Toronto Ont M6J 1E4

Adwokat Specjalista w sprawach kryminalnych KRZYSZTOF PREOBRAZEŃSKI
99 Charles St East
TORONTO, Ont M4Y 1V2
TEL 964 - 1717
Res 537 - 8842

MIRROR IMAGE TRANSLATIONS
Jan Weinsberg
TŁUMACZ PRZYSIĘGLY
38 Putman Avenue,
OTTAWA, K1M 1Z2
TEL (613) 741 - 8680 172 183

LESŁAW SOSNOWSKI
Mgr Prawa (Uniwersytet Warszawski)
Bachelor Of Law (University of Ottawa)
ADWOKAT — NOTARIUSZ
Firma adwokacka pod nazwą
SOSNOWSKI, McNUTT
1445 Woodroffe Ave NEPEAN (Ottawa)
TEL (613) 727 - 5662
Porady prawne i korespondencja po polsku i po angielsku

Dr. MARY DONNA PIETRASZEK
młoda polonijna lekarka otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane Bloor Centre 2 Jane St suite 203
TEL 763 - 5956
Poprzednio pracowała w St. Joseph s Health Centre

SOLARSKI PHARMACY Ltd
(naprzeciw kościoła sw. Kazimierza)
149 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 5452
Właściciele
J SOLARSKI i S SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Pol- ski • Agencja Pekao • Wysyłka pa- czek i pieniędzy do Polski • Polskie kartki i czasopisma • Złota Zakonnika • Urząd Pocztowy • Sprzedaż bile- tow

H M T EAGLE REAL ESTATE WP
3290 Lakeshore Blvd. W., Etobicoke, Ont M8V1M4
BARBARA KULIKOWSKA

doswiadczony pracownik w "Real Estate", zamieszkała w Scarborough, słuzy swoją fachową radą i doświadczeniem w zakresie sprzedaży, kupna domow i biznesow
Z KAZDYM PYTANIEM, proszę zwracac się Z PEŁNYM ZAUFANIEM
TEL bus 259 - 9231 Res 265 - 6714

BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach
Prosimy dzwonic
Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 - 8004 - czynny całą dobę
TEL domowy (416) 632 - 8119
1259 Brant St , BURLINGTON, L7P 1X7

RZETELNA I FACHOWA OBSŁUGA KLIENTOW

EAGLE REAL ESTATE LTD

3290 Lakeshore Blvd West Toronto, Ontario M8V 1M4

Po wszelkie informacje dotyczące sprzedaży lub kupna prosimy dzwonic TEL 259 - 9231

- Roncesvalles duzy moze byc 2 rodzinny dochodowy dom 7 pokoi 4 sypialnie 2 kuchnie 2 la- zienki Polozony na spokojnej ulicy Doskonała lokalizacja kapitału Vicki Grvs tel 255 5707 259 9231
- Inslington Lakeshore Duzy murowany dom z dwoma 2 sypialniowymi i jednym 1 sypialniowym mieszkaniem 3 łazienki Miesięczny dochod \$ 1400 Stanisław Dziurymaga tel 259 9231
- Mississauga 3 sypialniowy i 4 sypialniowy townhouse 10% wpłaty Czesław Sygula tel 259 9231
- Commercial 39 units w Kitchener \$ 80 tys dochodu po wydatkach Cena wywoławcza 650 tys Czesław Sygula tel 259 9231
- Lakeshore Kipling Triplex murowany wolno stojący dwa 2 sypialniowe i jeden 1 sypialniowy + den nowa kuchnia i łazienka W kompleksie basen gym sauna Wojtek Gohat tel 622 3087 259 9231

ADVANCE REAL ESTATE LTD

Sales Representative
BOHDAN (Bob) SZEWCZYK,
M Sc Mech Eng

- DO SPRZEDANIA**
- Dom mieszkalny 7 pokoi 3 sypialnie z pomieszczeniem na interes - \$ 145 000
 - Duzy murowany dom 8 pokoi 5 sypialni 3 łazienki kuchnia garaz na 2 samochody TYLKO \$ 135 000
 - OKAZJA TYGODNIA Działki budowlane w pięknej okolicy Parry Sound area jeziora i rzeki \$ 1 500 wpłaty reszta na mor- tgage 7.5% Cena \$ 8 900 S Kruk tel 534 9246
1055 Bloor St W , Toronto, Ont M6H 1M4,
Tel bus 534 - 9246, wiecz 247 - 4437

Andrzej z Warszawy
MISTRZ FRYZJERSTWA DAMSKIEGO
Laureat nagrod w Paryżu, Wiedniu, Hamburgu,
współpracujący ze słynną francuską firmą kosmetykow
"PERMA"
zaprasza wszystkie Panie do
HIGH PARK BEAUTY SALON
1547 Bloor St West (na zachod od Dundas)
TEL 535-6372 (bus) 156-182

FIRMA PRZEWOZOWA JANOSIK

Poleca swoje usługi w zakresie przewozu osób na linii
TORONTO - MIRABEL - TORONTO
jak również na Stefana Batorego
Telefon Toronto - 247 - 0817
UMIARKOWANE CENY, SPECJALNA ZNIŻKA DLA RODZIN

DR TERESA JASINSKA-REIF
DENTYSTA

uprzejmie zawiadamia o ot- warciu nowoczesnego gabi- netu dentystycznego przy 1425 Dundas Street East, suite 203 w Mississauga (skrzyżowanie Dundas St i Dixie Rd, obok sklepu Canadian Tire)
TEL (416) 625 - 2782

POSZUKUJEMY SPRZEDAWCOW OGŁOSZEN
Echo Tygodnia kontakt 251-4258

Dr JANINA DUTKIEWICZ
Family physician
zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego
3095 Glen Erin Dr , suite 7
MISSISSAUGA
TEL 828 - 0038

Dr BOGDAN PIETRASZEK
rozpoczął praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny "FAMILY DOCTOR" w gabinecie przy
190 FERN AVENUE
naprzeciwko Credit Union
TEL 532 - 4317
Przyjmuje od poniedziałku do piątku od 10 do 18 w soboty od 9 do 14
ODBYWA TEZ WIZYTY DOMOWE 160-171

Dr. Teresa Wrzesińska
Specjalista
Ginekolog i Położnik
5025 Sherbooke St W pok 565
TEL. 481 - 1752
MONTREAL, QUE H6A 1S4 151 202

DR WALDEMAR KOZERAWSKI
ma przyjemność oglosic otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 - 6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9 TEL 425 - 4114 (przy Ontario Science Centre) Poprzednio pracował w Sick Children Hospital 140-153

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-4647

Ubezpieczenia chorobowe dla
odwiedzających Kanadę

THE FUTURE BAKERY
NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont.
TEL 368-4235

ONTARIO BREAD Co.Ltd.
178 Ossington Ave Toronto
TEL 532-4929

NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY ŚWIEŻY
CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO

**NEW CENTRAL MEAT
DELICATESEN**
TEL 531-4861
323 Roncesvalles Ave

PIOTR MAZURKIEWICZ
Posiadamy smaczne wyroby
mięsne i wędliniarskie
wytwarzane według najstarszych
staropolskich przepisów, szynki,
boczek, balerony, kabanosy oraz
wiele innych artykułów
spożywczych importowanych
z Polski i Europy

Superior Sausage Co.

1004 DUNDAS ST W
TEL 531-8422

KONKURENCYJNE CENY!

WĘDZONE NA MIEJSCU
SŁYNNE NA CAŁE TORONTO
I ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Szynki kabanosy wędliny mięsa
różne delikatesy

**ZAKŁAD
KOSMETYCZNY**

- Pielęgnacja twarzy rąk i stóp
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakosciowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

2198 Bloor St W
TEL 766-1867

**COPERNICUS
MEAT PRODUCTS**
79 Roncesvalles Ave
TEL 536-4054

Posiadamy świeże mięso wykrojone na
zyczenie Szynki boczek balerony kieł-
basy na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów - ogorki kiszone
kapusze z beczki śledzie pierogi
T S PAKULSKI

**M-C DAIRY Co.Ltd.
PRODUCTS**

Dostarczamy wszystkie znane produkty
mleczne do każdego sklepu w Toronto
Wyrabiamy kwasną śmietanę yogurt
huslanke serw białe i topione
ZADAJCIE NASZYCH WYROBOW
W SWOICH SKLEPACH
Godziny otwarcia: 7:00 do 4:00
212 Mavety St Tel 766-6711

SPRING CARPET CLEANING
Czyszczenie dywanów
i mebli tapicerskich
**SPECJALNE OKAZYJNE
CENY PRZED ŚWIĘTAMI**
Pracę wykonują fachowcy,
Pełne gwarancje
Toronto, TEL 421-3960

**KARL'S BUTCHER
& GROCERY**
Właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa, wędliny własnego
wyrobu smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-1622

**RENOWACJE MIESZKAN,
malowanie, tapetowanie
Plaster**
Prace wewnętrzne i zewnętrzne
15 lat doświadczenia
zawodowego
ANDRZEJ, tel 265-5138
178-190

BISTRO Jedna z najlepszych małych
restauracji w Toronto
(wł. gazety Toronto Sun)

- Europejska atmosfera • Znakomite
miejsce na spotkanie • Cos na zęb

2390 Bloor West
Toronto, Ont M6S 1P5
TEL (416) 767-0848

PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ
zarabia wykwalifikowany spawacz
**SWIADECTWO SPAWACZA
W 5 TYGODNI** można uzyskać w
Institute of Technical Trades, który
szkoli specjalistów już 25 lat
• nowoczesne urządzenia • rysunek
techniczny • kursy dzienne wieczorowe
sobotnie i na zmiany • dogodnie opłaty
tygodniowe
734 KIPLING Ave TORONTO
TEL 255-2369
po godzinach TFI 536-0008
Informacji udziela
MARK NIEMCZAK DOMSKI

ADAM'S SHOE REPAIR
3096 Dundas St W. (na zachod
od Quebec po prawej stronie)
TEL 767-5966

Solidnie szybko i fachowo wykonujemy
reparacje wszelkiego typu i rodzaju obuwia oraz
ręcznych toreb
Wymiana podszew obcasów suwaków i
uszczelnienie stał wyci • Poprawne dopasowanie
wysokości i bicia do skłonu obuwia • Wzmacnianie
i skracanie cholew • Odnowienie • Zmiana
koloru • Renowacja i czyszczenie wyrobów
ze skórzanych i weterońskich • Specjalizujemy
się w reparaacji obuwia przyszywanego dublet waneży
i ortopedycznego
Od poniedziałku do piątku
od godz 9 do 6 30,
sobota od 9 do 5
145 156

**jolanta interiors
FIRMA**
specjalizująca się w architekturze wnętrz
udzieli Ci porady jak urządzić gustownie
i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedujemy nowoczesne zastawy okien
ne i w VERTICAL HORIZONTAL
BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentów
na każdą okazję
2368 BLOOR St W TORONTO ONT
TEL 762-9638

KOMIS
139 Roncesvalles Ave.
TEL 534-9362

Posiadamy w dużym wyborze
• wyroby rzemiosła artystycznego i re-
kodzielnictwa • kostiumy ludowe •
bogata galeria kryształów • bursztyki,
biżuterię artystyczną srebro • polski
fajans z Włocławka i porcelanę
ZAPRASZAMY
DO NASZEGO SKLEPU
SZTUKI LUDOWEJ

**J P CONSTRUCTION
COMPANY**
GENERAL CONTRACTOR
WYKONUJEMY ROBOTY
BETONIARSKIE KŁADZENIE
ASFALTU PRACZ MURARSKIE
I WYKOPY Instalujemy aluminiowe
okna i siting Wycena bezpłatna
Plany i zezwolenia wykonuje architekt
TEL 252-8492

**ONTARIO MEAT
PRODUCTS LTD.**
783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535-4648
**NAJWYŻSZA JAKOŚĆ
KONKURENCYJNE CENY!**
Świeże mięso serw pieczywo w bogatym
wyborze
Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMOW
NA SPECJALNE OKAZYJE WEDŁUG
CEN HURTOWYCH

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

ANKA & PETER
2374 Bloor Str W Toronto
TEL 769-4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

**PRZEPROWADZKI
BLISKIE I DALEKIE**
oraz wszelkie przewozy towarów
Umiejętne ceny
Solidna i szybka obsługa
TORONTO, Tel. 691-3161
JANUSZ 151 176

Polski sklep w Scarborough
106 Markham Rd (rog Kingston)
**LA GROTTA
DELI**
polskie kiełbasy, wędliny, mięsa,
śledzie, świeże pieczywo - Future
i Universal Bakery
CENY NISKIE
TEL 265-6714

- CZARTERY DO POLSKI!
- oficjalny przedstawiciel PKO
- przeloty czarterowe i indywidualne do wszystkich krajów świata
- formalności paszportowe, wizowe, legalizacje
- ubezpieczenia dla przybywających z wizytą 3 miesiące \$ 95 00

Proszę zgłaszać się do naszej fachowej załogi

**EMDRESS
TRAVEL AGENCY Ltd**

185 Roncesvalles Ave, TORONTO, ONT M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
TEL 536-3554

JJ ELECTRONICS
naprawia
tania i solidnie
TV, STEREO, VIDEO,
MIKROKUCHNIE
Brampton
TEL 792-1272

**OPIEKA
NAD GROBAMI W POLSCE**
Odzyskasz spokój, powierzając
nam, za niewielką opłatą,
opiekę nad grobem swoich blis-
kich w Polsce Informacje
762-0591

APPLIANCE CLINIC CO
oferuje naprawę lodówek pralek su-
szarek, pieców elektrycznych i automa-
tycznych zmywarek do naczyń
• Zniżka dla rencistów • Gwarancja
na 1 rok • Obsługa 7 dni w tygodniu
• Dzwonic całą dobę
TEL TORONTO 261-7619
Kupuje i sprzedaje w/w sprzęt używany

**QUALITY AUTO
SERVICE
BODY SHOP**
WOJTEK GRABOWSKI
Blacharstwo lakiernictwo
i wszelkie naprawy samochodów
SZYBKO SOLIDNIE
Zabezpieczenie antykorozyjne
931 A Weston Rd (koło Black Creek
TEL 763-2618 warsztat
249-9791 dom
Czynny również w sobotę
130-141

**ROWLAND
MERCURY
FORD**
POZYCZKA 9 9 %
KLIMATYZACJA
BEZPŁATNA
w niektórych modelach samochodów
Dalsze informacje
TERESA BEDNAREK
Toronto, 1800 O'Connor Dr
TEL. 759-4422

CANADA'S LARGEST FORD CAR
DEALER

TOTAL FORD
• Duży wybór używanych
samochodów
• Dogodne pożyczki
• Samochody dostawcze i mikrobusy
• Otwarte w każdą sobotę oraz dwie
niedziele w miesiącu
• Specjalne ogłoszenia w Toronto Star
DALSZE INFORMACJE
ROMAN GORSKI
TEL (416) 781-5531
2401 DUFFERIN STREET
(100 m na północ od Eglinton)

**SAFETY
AUTO REPAIRS**
WIESŁAW SOKOLOWSKI
3005 Bloor St w, Etobicoke
TEL. 231-6996
Swiadczymy usługi w zakresie mechaniki
samochodowej wszystkich marek oraz
wydajemy zaświadczenia potrzebne do
rejestracji samochodów
SZYBKO I SOLIDNIE

**SAVE-O-WAY
BIURO PODRÓŻY
I
PACZKI DO POLSKI**
Po rezerwacji i informacji proszę
dzwonic
(416) 532-3042, 532-3794
OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave, Toronto

MIRAPOL Air Transit Co.
TORONTO -
MONTREAL -
TORONTO
Kazdego wtorku i piątku
Superlüksusowy minibus
Rezerwacje odlotów, pomoc w
odprawie bagazy
Sezonowa obniżka kosztów
TELEFONUJ Tadeusz
275-7747 i 239-9411

Past Enterprises

PACZKI DO POLSKI
PACZKI LOTNICZE od 3 do 14 dni
WYSYŁAMY
MLEKO W PROSZKU
121 Roncesvalles Ave
TEL. 531-8786

Campanale
REAL ESTATE LTD, Realtor
KUPNO I SPRZEDAZ
wszelkiego rodzaju
nieruchomości
na terenie Ottawy i okolic
Z JAN CHMIELA
1169 Bank St OTTAWA, ONT
TEL 236-5854, d 232-2501

TP & ASSOCIATES Ltd
Niezależni specjaliści w zakresie ubezpie-
czeń (Life Insurance) RRSP
oraz funduszy inwestycyjnych

Prosimy telefonować lub pisać wysłaniem,
bezpłatnie
**FINANCIAL PLANNING REVIEW
ANDRZEJ SLEDZ**
1 Yorkdale Rd Suite 406
TORONTO, Ont M6A 3A1
TEL 787-1612, d 624-5411

**HOMETARIO
REAL ESTATE LTD
& INSURANCE BROKERS Ltd**
• KUPNO I SPRZEDAZ NIERU-
CHOMOŚCI WSZELKIEGO
RODZAJU
• UBEZPIECZENIA NA SAMO-
CHODY - OD OGNIA - KRA-
DZIEY I INNE
171 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-3506

TATRA
3832 A Bloor Str W Toronto
TEL 233-9898
(skrzyżowanie Bloor Str / Kipling blisko stacji metra)
ZAPRASZA
na polsko-kanadyjskie potrawy
Organizujemy bankiety oraz
inne okolicznościowe
uroczystości na miejscu lub
w domu klienta
W MAJU, 2 osoby za jedyne 9 95 \$
mogą się u nas najesc do syta
Podajemy zupę, salate, pierogi i deser
w ilosci zadanej przez klienta

**RENEWAL
Construction and Renovation**
Instalacje elektryczne renowacje łazienek
kuchni wykładziny kafelki
wykarczanie piwnic Bezpłatna wycena
TEL 249-5212 lub 742-1302

**POLSKA KSIĘGARNIA
WYSYŁKOWA**
POSIADA słowniki francuskie angielskie
techniczne i inne książki do nauki
języków kulinarne młodzieżowe bajki
religijne karty świąteczne
MONTREAL, P O P Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
TEL (514) 489-0396